

MGA BINUAT-BUATAN Yang Mga Apustul

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Yang librung naa, katuglayunan yang sam bilug ang librung isinulat ni Lucas natetenged tung ni Jesu-Cristo (1:1-3). Yang sinikad nang nagsulat, ay gustu nang magbawalitaen natetenged tung mga binuat-buatan yang mga apustul ang tinuwul ni Jesus ang mangan-gerengan tung anya. Ay ekel tung pagpak-tel yang Espiritu Santo tung nira, nagsaram-bung da yang Matinlung Balita magimpisa duun tung Jerusalem, magdasun tung intirung sinakepan yang Judea, pati duun tung sinakepan yang Samaria ang asta duun enged tung mga kabiwinit-binitan yang bilug ang kaliwutan (1:8). Gustu ka ni Lucas ang magpasanag enged kung ya pa agari ang pati mga taung taga duma-rumang mga nasyun ang belagan mga Judio nangaugpu ra tung mga tumatalig ang mga Judio ang tanirang tanan parariu rang binuat yang Dios ang mga tauan nang sadili. Ay atii kanay durug dakul yang pinagapartian na tung dating pagirintindien yang mga tau ang yang mga Judio ilem ay mga tauan na.

Yang Kamtangan Yang Sulat

1:1-11 Yang Intrada Yang Sulat

- 1:12-26 Natetenged Tung Pagpilik Tung Mag-subli Tung Pagkaapustul Ni Judas Ang Nagtraidur
- 2:1-8:3 Natetenged Tung Paglampud Yang Espiritu Santo Tung Mga Tumatalig Duun Tung Jerusalem May Yang Pinakawut Na
- 8:4-12:25 Natetenged Tung Pagparakawutun Yang Mga Apustul Tung Parti Judea May Tung Parti Samaria
- 13:1-14:28 Yang Primirung Pagliliwutun Na Pablong Namagparakawutun
- 15:1-35 Yang Pagparaigu Duun Tung Jerusalem Natetenged Tung Maling Nagitulduk Yang Dumang Mga Tumatalig Ang Mga Judio Tung Belagan Mga Judio
- 15:26-18:22 Yang Yadwang Pagliliwutun Na Pablong Namagparakawutun
- 18:23-21:16 Yang Yaklung Pagliliwutun Ni Pablong Nagparakawutun
- 21:17-23:35 Yang Pagdeep Tung Ni Pablo Duun Tung Jerusalem Ig Yang Panuwal Na Tung Mga Pamagpakigmaepet Tung Nasyun Ang Israel
- 24:1-26:32 Natetenged Tung Pagbista Tung Ni Pablo Duun Tung Cesarea
- 27:1-28:15 Natetenged Tung Pagbiriagien Ni Pablo Ang Asta Nakawut Da Duun Tung Roma
- 28:16-31 Natetenged Tung Pagparakawutun Ni Pablo Tung Mga Masigkanasyun Nang Mga Manigmangulu Pati Tung Kumpurming Tinu Pay Pagbisita Tung Anya

Pagpaske Ti Jesus Natetenged Tung Espiritu Santong Maglampud Tung Nira (1:1-5)

1-2 Nagamaalung Teopilo,

Yang librung atia isinulatu para tung nuyu. Nagademdeman mu siguru ang asan tung primirung librung atiing isinulatung ipinaekel tung nuyu*, yang nadapatan na natetenged tung tanan ang mga binuat-buatan ni Jesus pati yang ipinagtulduk na impisa pa atiing primirung paglua na tung publiku ang asta ra ilem kinawut da yang kaldaw ang tanya ingkelan da yang Dios duun tung langit. Baklu ra napaabwat, nanuyun-tuyun pa tung mga taung pinagpilik nang mga apustul na†, ang yang itinuyun nang atia pinaugtunan da ka yang Espiritu Santo. ³ Ay atiing pagkabui na si kang uman, tanira kay pinagpaitaan na ta muya-muya ang nunut da ka ta pagpalua na ta mga pruibang makatatalig ta mga isip nira ang tanyang napatay, nabui si ka man ang uman. Ay tung seled epat ang puluk ang kaldaw, muya-muyang nagpaita tung nira ang nunut da ka ta pagpasanag na kung unu pay palaksu yang paggaraemen yang Dios tung mga tau ang atiing baklung tinukud na. ⁴ Atiing pagurugpu pa tanira tung mga uras ang atii, nagkalalangan da enged tung nirang maganing, “Indiamu enged magliit duun tung Jerusalem, kung indi, duunamu ra kanay magelat tung pinangakuan ni Ama ang atiang nagngel mi tung yeen. ⁵ Ya ray elatan mi ay kipurki nagaskean

* **1:1-2** 1:1-2a Ya ra Yang Isinulat Ni Lucas Natetenged Tung Ni Jesu-Cristo † **1:1-2** 1:1-2b Matinlung balikan ta yang Lucas 24:44-49.

mi ra ka ang maskin pinamenyagan ka man ni Juan yang mga tau tung wai tan taa ra, piru ta yamu, maning pa tung benyaganamu si ka tung pira pang kaldaw ay natetenged tung Espiritu Santong palampurun ni Ama tung numyu," maganing.

Ti Jesus Nagaeklan Da Yang Dios Duun Tung Langit (1:6-11)

⁶ Pira pang kaldaw, atiing pamagsaragpun si tanira ni Jesus, tinalimaan da nirang maganing, "Ginuu, numaan basu, ya ray uras ang ipagadi mung magbawi tung nasyun tang Israel ang katulad ka tung binuat ni Adi David nuntukaw pa?" ⁷ Maganing ti Jesus ang nagtuwal, "Anday kalalabten ming magintindi tung mga panimpu ay ultimu ilem ti Ama ang may kalalangan asan kung sanu pa enged mainabu yang nagaaning ming atia. ⁸ Kung indi, yang dapat ming intindien ya ra taa. Kung malampuranamu ra nganing yang Espiritu Santo, paktelenamu ra anyang magpaingmatuud natetenged tung yeen duun tung Jerusalem, pati duun tung intirung sinakepan yang Judea pati duun tung Samaria ang asta duun enged tung mga kabiwinit-binitan yang bilug ang kaliwatan," maganing.

⁹ Pagkaaning na tia, naalsa ra tung pinagtaralungan nira ang pagkatapus nalingban da

‡ **1:6** 1:6 Kumus nagaskean da nira ang ti Jesus ya ra ka man yang paganingen ang Cristo ang pinilik yang Dios ang maggaraemen tung nasyun nira, kalaum nira ang atiang lagi tanya maggaraemen dang mamirdi tung mga taga Roma ang yay pamaggaem tung nasyun nira tung uras ang atii.

ta panganud tung pagpaabwat na. ¹⁰ Numanyan atiating sigi-siging tingara tanira tung langit ang yang mga mata nira maninga isinamwag da duun tung pinagpaabwatan na, atia pala may durua nga lalihan ang pamagawel ta kulit ang ya ray nansipakpad tung nira. ¹¹ Maganing ka tanirang nansibugnu, “Yamung taga Galilea, ustu ra tiang tingara mi tung langit. Tatal, ti Jesus ang naang ingkelan da yang Dios duun tung langit, ay maglekat ka ang katulad ka tung naita mi ta nungayna tung anyang nagliit tung numyu,” agaaning.

Natetenged Tung Pagpilik Nira Tung Magpakli Tung Ni Judas (1:12-26)

¹² Taa numanyan, namagbalik da yang mga taraligan ni Jesus duun tung Jerusalem liit tung bukid ang atiang durung naluak ang ayung paganingen ang olibo. Yang bukid ang atia alenget ka ilem tung siudad. Subra ilem ta gesye tung sang kilometro yang distansia na. ¹³ Pagpakled nira duun tung siudad, naman-sitakwal da tung kuartung pagadayunan kang lagi nira duun tung yadwang gradu yang sasang balay. Ya ra taa ti Pedro, ti Juan, ti Santiago, ti Andres, ti Felipe, ti Tomas, ti Bartolome, ti Mateo, ti Santiagong atiang ana ni Alfeo, ti Simon ang atiang nagribildi ra rin may ti Judas ang atiang ana ni Santiagong sam bilug. ¹⁴ Numanyan sasay kinaisipan nirang tanan ang pamagampu ta durug derep tung Dios. Kasiraan da ka tanira yang mga baway asta ti Maria ang nanay ni

GINUUNG JESUS MAY YANG MGA PUTUL NANG MGA LALII.

¹⁵ Pagkataklib yang pira pang kaldaw, namagsaragpun si yang mga tumatalig ang yang kinadakel nira duminangat da tung sang gatus may duruang puluk nga tauan. Pagkasagpun nira, dayun dang nagkereng ti Pedro ay may gustu nang ianing tung mga kaarumanan na.

¹⁶ Maganing ang nagbitala, “Mga kaputulan, may sasang ipinaula yang Espiritu Santo tung ni David natetenged tung ni Judas ang yay nagerekelen tung namagdeep tung ni Jesus. Yang isinulat ni David ang atii, dapat ang magkamatuud natetenged tung planu yang Dios. ¹⁷ Ay ya pa agari, ti Judas nabilang da tung kaugpuan yamen ang sam puluk may durua nga tauan ig piniaran da ka nganing ni Ginuu ta ta kaparti nang magparakawutun ang katulad ka tung yamen ang mga kaarumanan na.” ¹⁸ (Yuung ti Lucas ang nagsulat, may sasang pasanag ang isaleetu taa. Ti Judas ang atiang sinambit ni Pedro, inalangan ta sam pidasung tanek§ ang yang ibinayad ya ra yang isinuul da rin yang mga pari tung anyang nagtraidur ang pagkatapus ya ray ibinalik na tung nira. Pagbalik na yang kuarta, nagpabugsu ra ilem ang yag lelekeb ang tumimpa tung tanek. Purisu duun da nabuk-

§ **1:18** 1:18a Nagaskean ta tung Mateo 27:7 ang yang naman-galang yang tanek ang atii ya ra yang mga paring arabubwat ta katengdanan ang namagsuul tung ni Judas. Atiing pangalang nira, ti Judas tanya patay ra kang lagi. Piru maskin patay ra, kumus yang kuartang atii anya, purisu yang aran na ya ray ginamit nira ang kiwali anya ra yang tanek ang atii.

dak yang tian na ang asta nawaswas da yang tanan ang mga bitua na*. ¹⁹ Numanyan pagkabalita yang kadaklan ang pamagistar duun tung Jerusalem, yang tanek ang atiang inalang, ya ray pinaaranan nira tung “Akeldama” tung sadiling bitala nira. Ay yang puntus na tanek unu ang yang kuartang ipinangalang, ya ra yang ibinayad tung linawa ta sasang tau†.) ²⁰ Agaaning ti Pedrong nagpadayun, “Yang naula natetenged tung ni Judas ang atiang nagaaningung dapat ang magkamatuud, duun napabtang tung librung paganingen ang Mga Karantaen ang maganing,

‘Maayen pa ang yang taung atia makuat da tung katengdanan na. Indi ra enged papagdayunun,’ agaaning‡.

May sam bilug pa ang maning taa yang palaksu na:

‘Maayen pa ang ipakdul da tung duma yang katengdanan ang ipiniar da rin tung anya,’ agaaning§.

²¹⁻²² Kapurisu kumus bistu ra tung kasulatan kung unu pay dapat ang buaten ta, kaministiran may sasang taung magpakli tung ni Judas ang para ya ray magpakiugpu tung yamen ang mga apustul ang magpaingmatuud tung mga tau ang

* **1:18** 1:18b Nagaskean ta tung Mateo 27:5 ang ti Judas nagbitay yang sadili na. Tung isinulat ni Lucas ang naa, kung yay ikumpalar ta tung isinulat ni Mateong atia, yang puiding nainabu maning taa: Pagkakedked na yang pinli tung dikel na, dayun dang nagpakpa. Pagkatapus yang pinli minuntuk da. Purisu duun da tumimpa yang tinanguni na tung kabatuan. † **1:19**

1:19 Mateo 27:3-10 ‡ **1:20** 1:20a Mga Karantaen 69:25 § **1:20** 1:20b Mga Karantaen 109:8

ti Ginuung Jesus naita ra yamen ang talagang nabui si ka man ang uman. Kung tinu pay magpakli tung anya, kaministiran ang tanya sasa ra tung mga taung dating namagpakigduman tung yamen atiang pagurugpuanami pa ni Ginuung Jesus, magimpisa pa atiang pagpabenyag na tung ni Juan ang asta ra ilem kinawut yang kaldaw ang ipinagliit na tung yamen ang tanya ingkelan da duun tung langit,” maganing duun ti Pedro. ²³ Purisu numanyan may durua nga tauan ang sinambit nira. Ya ra ti Matias durua ni Joseng ana ni Sabbas ang yang aran na tung bitalang Giniriego ti Justo. ²⁴⁻²⁵ Numanyan pagkasambit yang mga aran nira, dayun dang namagampu tanirang tanan ang maganing, “Ginuung Jesus, yaway nagabilid yang isip yang tanan ang mga tau. Ipabunayag mu ra tung yamen kung tinu pay pinagpilik mu tung duruang naa ang magpeges yang pagkaapustul ang naang binutwanan ni Judas ang nanganing da duun tung lugar ang bagay ang pisan tung anya,” maganing. ²⁶ Pagkatapus nira ta pagarampuen, dayun dang namagburunutan kung tinu pay matemengan. Telengan nira, ti Matias yay nabilugan. Purisu ya ray nadulang ang nabilang tung kaugpuan nirang sam puluk may sasa ngapustulan.

2

Natetenged Tung Paglampud Yang Espiritu Santo Tung Mga Tumatalig (2:1-13)

¹ Taa numanyan tung pagkawut yang uras ang nagipagsilibra yang mga Judio tung pistang

paganingen nirang Limang Puluk Ang Kaldaw Ang Pinataklib, yang mga tumatalig tung ni Jesus saragpun da tanirang tanan. ² Numanyan may nagngel da nirang sasang pagagrut ang inali ra ilem ang kuminawut tung nira ang duun manliit tung langit ang maninga palet ang maktel. Leep da yang intirung balay ang pagakarungan nira. ³ Dispuis may naita ka nirang kuari mga lilab ta apuy ang nagkaramped tung nira sasa may sasa. ⁴ Numanyan tanirang tanan pinamanguluan da yang Espiritu Santo. Namagimpisa rang namagbitala tung bitala yang дума-rumang nasyun ang indi pa nagakdekan nira ang kumpurmi yang nagipagpabitala yang Espiritu Santo tung nirang masigpalatay yang bitala yang Dios.

⁵ Tung uras ang atii, may mga Judio tung Jerusalem ang duun mamanliit tung sari-saring banwa tung bilug ang kaliwutan. Pamagpasakep tung pistang atia ay durug katinuuen tung Dios.

⁶ Numanyan pagkagngel nira yang ginlang atia, dayun dang namagsaragpun. Ay nangabereng da natetenged ang sasa may sasa tung nira, nagagngel da nira yang mga tumatalig ang pagbitala tung sadiling bitala nirang natauan nira. ⁷ Ya ray naberengan nira ta mupia. Purisu namagaraning-aningan dang maganing, "Abaa, yang mga taung atiang pamagbitala, belag bang panay ang taga Galilea?" ⁸ Ya ra agari wasu ang sasa may sasa tung yaten nagagngel ta tanirang pamagbitala tung sadiling bitala tang natauan ta? ⁹⁻¹¹ Ita taa sari-saring banwang pinanliit-liitan ta. May mga taga Partia, may mga taga Media, may mga taga Elam, may mga

taga Mesopotamia, may mga taga taa tung Judea, may mga taga Capadocia pati tung mga ela-elaan nirang mga banwa, may mga taga Ponto, may mga taga Asia, may mga taga Frigia, may mga taga Pamfilia pati tung mga ela-elaan nirang mga banwa, may mga taga Egipto, may mga taga Libya ang alenget duun tung siudad ang Cirene, may mga taga siudad ang Roma ang yang duma mga Judio ig yang duma maskin belagan mga Judio piru nangalaked da tung rilyun tang mga Judio. May mga taga Creta, may mga taga Arabia. Ang pagkatapus pala taawita rang tanan nagagngel yang anya-anyang bitalang natauan na tung mga taung naang pamagbawalitaen natetenged tung mga binuat-buatan yang Dios ang durung pisan agkabewereng!” agaaning. ¹² Taa numanyan tung masyadu enged ang pagkabereng nirang tanan ang indi ra ilem namaresmesan nira ta mupia, namagtaralimaan-talimaan tanirang maganing, “Unu pa kaya ay nagadapatan na taa?” agaaning. ¹³ Piru yang duma namagindra ra taralangkak tung mga tumatalig ang namansianing, “Abaa, yang mga taung atia nagkarabaleng da!” maganing. ¹⁴ Pagkagngel ni Pedro tii, dayun dang nagkereng, kasiraan da ka tanira yang mga kaarumanan nang sam puluk may sasa. Ya ra padakulay na yang busis nang nagpadapat yang bitalang ipinaisip yang Dios tung anya.

Yang Nagipagpakawut Ni Pedro Tung Mga Masigkanasyun Nang Mga Judio Natetenged Tung Ni Jesus (2:14-40)

Maning taa yang ipinagpadapat na. “Mga masigkanasyung mga Judio pati yamung tanan ang pagtinir taa tung siudad ang naang Jerusalem, kung maimu ilem tung numyu, pamatian mi ra kanay ta mupia yang bitalaw. ¹⁵ Yami tani, belaganaming mga baleng ang katulad ka tung pagalaum yang duma. Ay baklu pa ka ilem pagalas nuibing timpranu*. ¹⁶ Ang indi, yang nainabung atia nungayna, asan da nagkamatuud yang sasang naula ni Joel ang sasang manigpalatay yang bitala yang Dios ang tukaw. ¹⁷ Ay may ipinagpakdek yang Dios tung anya natetenged tung sasang buaten na tung magdasun ang panimpu baklu ra kawutay yang panimpung baklu. Maning taa yang inaning na tung anya:

‘Ya taa yang buatenu tung uri. Magpalam-puraw tung Espiritu Santo tung mga kanubli ming maskin tinu pa ang anday pilik. Yang kaalimbawaan yang pagpalampuru tung nira, maning pa tung ya pamukbukayu ta wai. Purisu yang mga kanubli ming mga lalii pati mga baway, kayanan da nirang magpalatay yang bitalaw tung mga tau. Yang mga maepet papanalakinepenung pampaintindien kung unu pay dapat ang ipalatay nira. Pati mga kinamamulaan, may ipadaku ka tung paneleng nira ang indi maita ta duma ang para ya ra kay ipalatay nira.

¹⁸ Pati nganing yang mga tauanung mga

* **2:15** 2:15 Belag pa kang uras ang igpagirinem nirang mga Judio, ay yang kadagmitan tung nira lawii.

kirepen pampalampuranu ka tung Espiritu Santo tig lalii tig baway ang para mamagpalatay ka yang bitalaw ang ya ray ipasanag na tung mga painu-inu nira.

¹⁹⁻²⁰ Kidispuis pa, tung kalangitan magpailalaw ra ka yang kalalanganu, ay yang kaldaw mangiklep da, yang bulan manipulara. Tung katanekan man, magpalapusaw ra ka ta mga pruibang makabewereng. May dugung magbalanaw, may apuy ang magtunaw tung tanan, may tawuk pang durug damel. Yang tanan ang atia magkarainabu baklu ra kawutay yang uras ang lusu tung tanan ang ya ray uras ang yuung ti Yawi magpabistuaw ra yang kagaemanung magsintinsia.

²¹ Mintras indi pa magkakawut yang uras ang atia, kumpurming tinu pay magambay tung yeen ang magpatapnay, ya ray tapnayanung ipalibri tung sintinsiang atiang magkawut, 'agaaning[†].

Atia, yay bitala yang Dios ang ipinasulat na tung ni Joel atiang tukaw ang mga panimpu.

²² "Mga masigkanasyunung mga Israel, kung maimu ilem tung numyu, pamatian mi ra kanay yang bitalaung naa. May sasang taung nagaranan tung ni Jesus ang taga Nazaret ang yay tinuwul yang Dios ang mangay taa tung yaten. Pinapruibaan na ra nganing ang yay tinuwul na ekel tung mga pruibang maktel ig makabewereng ang ya ra kay ipinaubra na tung anya. Yamu mismu nagaske ay tung katalunga'an

[†] **2:21** 2:21 Joel 2:28-32

mi nagkarainabu yang mga bagay ang atia.
²³ Yang taung naa itinugut yang Dios tung numyu ay natetenged ilem tung pinagplanu na ra kang lagi para tung anya ig naskean na ra kang lagi kung unu pay pakawutun na. Pagkatapus ya ray ipinaimatay ming ipinalansang tung krus ang yang mga taung namaglansang tung anya, ya pa ka man yang anday pagintindi nira tung mga katuwulan yang Dios. ²⁴ Piru maskin binuatan mi ta maning tii, binui si ka enged ang uman yang Dios. Binawi na tung kagaeman yang kamatayen ay indi ra ka maimu tiang maawiran. ²⁵ Bilang duun da tung anya nga matuuray yang sasang inaning ni Adi David atiang pagdayaw na tung Dios ang tukaw ang maganing,

‘Pirming nagasimanu ti Yawing pagpakigsasa tung yeen ay nagakegnganaw anya ta mupia ugud indiaw ra delaan.

²⁶ Purisu ya ray nagikasadya yang isipu ta duru ang nunut da ka ta pagdarayawenu tung anya. Ig kidispuis pa, yuu maskin tau ilem ang suitu ka man ta kamatayen, piru may nagipagpakbatu tung anya ang yay paginetegan ang pisan yang isipu.

²⁷ Ay kipurki nagaskeanu, Ampuanung Dios, ang yang ispirituu indi mu patiniren ta mabuay duun tung Hades, asta yang tinangu-niung naa indi mu ra ka paduntun alang-alang da ilem tung pinangakuan mu tung yeen ang sasang turuwulun mung bilug yang isipu tung nuyu.

²⁸ Ay talagang buienaw si ka enged nuyung

uman‡. Purisu durung pisan agkasadya yang isipu tung uras ang atia ay natetenged magsapenanita ra ang asta tung sampa§, agaaning.

Atia, ya ray bitalang isinulat ni Adi David ang natemeng dang pisan tung ni Jesus ang naa.

²⁹ “Mga kaputulan, kung natetenged tung ni Adi David ang atiang kinaampu tang nagtukud tung sasang pagaradien tung nasyun ta, maktel yang isipung maganing tung numyu ang tala-gang napatay ig yang tinanguni na ipinalgud tung sasang leyang ig yang pinanluguran ang atia tung anya, taa ka ang asta ra ilem simanyan.

³⁰ Tanya sasang manigula atiating bui pa ig naskean na ka ang may isinumpa yang Dios tung anya ang tung uri ta kaldaw, may sasang kanubli na ang yay pasublien na tung pagkaadi na. ³¹ Bilang atiating paganing nang indi ra unu patiniren tanya ta mabuay duun tung Hades, asta yang tinanguni na indi ra ka unu madunut, ya ray pagula na natetenged tung mainabu tung paganingen ang Cristo ang tanya buien si kang uman yang Dios. ³² Yang gustuung ianing tia, ti Jesus ang naang nagasambitu ya ra ka man ay binui si kang uman yang Dios ig yaming tanan taa sistigusami tung pagkamatuud natetenged tung nainabung atia. ³³ Pagkatapus numanyan ya ray ipinalandaw enged yang Dios ang pinakarung tung ampir tung tuu na ang para

‡ **2:28** 2:28 Tung bitalang Giniriego kung ilakted tung Tinagbanwa ang getes, ay maning taa: “Paitaanaw ra nuyu yang dalam ang paangay tung kabui.” § **2:28** 2:25-28 Mga Karantaen 16:8-11

kasiraan da ka tanirang mamaggaraemen. Ig pinakdulán da ka yang paganing nang Ama Na ta pudir nang magpalampud tung Espiritu Santo tung mga tauan na ang katulad ka tung pinangakuan na. Ang pagkatapus numanyan yang Espiritu Santong atia ya ra ka man ay ipinalampud na tung yamen ang yang kaalimbawaan na maning pa tung waing ibinukbuk na tung yamen. Ya ra ka man taa yang natengeran yang pruibang naa ang yamu mismu ay nagaita kag nagagngel tung yamen. ³⁴⁻³⁵ Belagan ang maganing ang ti Adi David ingkelan da yang Dios duun tung langit ang katulad ka tung binuat na tung ni Jesus, kung indi, naula na ilem natetenged tung pagpalandaw yang Dios tung ni Jesus atiang paganing na ang,

‘Yang Ginuuu pinaganing da ni Yawi ang magkarung da unu tung tepad na tung tuu mintras pamirdien na unu yang tanan ang pamagkuntra tung anya ang asan da unu ipampatangay na tung tarampakan yang kakay na*,’ maganing.

³⁶ Kapurisu duun da ngaintindiay yang intirung nasyun tang naang Israel ang ti Jesus ang naang nagaaningu, agad ta numyu ya ray ipinalansang mi tung krus, piru ya pa ka engaged ay ipinagpailala ra yang Dios ang pinapaggaem na bilang tanya ka man yang paganingen ang Cristong nagaelatan ta kang lagi,” maganing duun ti Pedro.

³⁷ Taa numanyan, pagkagngel da yang mga

* **2:34-35** 2:34-35 Mga Karantaen 110:1

tau yang pinaganing ni Pedrong atia, pinandulutan da ta mupia yang mga isip nira. Ya ra mamanalimaan tung ni Pedro may tung kadaklan ang mga taraligan ni Ginuung ni Ginuung Jesus ang maganing, “Mga putul, unu pa kaya ay dapat ang buaten yamen?”³⁸ Maganing ti Pedrong nagtuwal, “Manlignaamu ra tung binuatan ming atia tung anya ig sasa may sasa tung numyu masigpabenyag ang masigpailala tung publiku ang talagang nagsukuamu ra ka man ang matuud tung anyang nagpagaem. Ya ray buaten mi ugud mapatawaramu ra yang Dios tung mga kasalanan ang nagkarabuat mi. Atia, buluntaranamu ra ka anyang patiniran tung Espiritu Santo.”³⁹ Yang pagpatinir nang atia tung numyu, ya kang lagi ay pinangakuan nang ikaayen mi pati yang mamagsurubli-subli tung numyu asta tung tanan ang mga taung alalawid tung banwa ta ang kumpurming tinu pay imbitaren ni Yawi ang ya ka man ay Dios ang pagatuuan tang mga Israel,” maganing duun ti Pedro.

⁴⁰ Taa numanyan, duru pa kang mga bitalang ipinagpaingmatuud na tung nirang ipinagasigasig ta maning taa: “Italig mi ra tung ni Jesus yang mga sadili mi ugud tapnayenamu ra anyang ipalibri tung sintinsiang dangaten yang mga masigkanasyun tang naang durug kalain yang pagpakuindi nirang atia tung anya,” maganing.

Tulong Liwu NGa Tauan Ang Pamagtalig Da Tung Ni Jesus (2:41-42)

⁴¹ Kapurisu numanyan dakele ra tung nirang namagpauyun da tung bitala ni Pedro. Dayun

dang namampabenyag ang namampailala ang tanira nagtalig da ka man ang matuud yang mga sadili nira tung ni Jesus. Purisu tung uras ang atii, mga tulung liwu nga tauan ang nangadulang dang namagpakigsapen tung kaugpuan yang dating mga tumatalig tung ni Jesus.⁴² Numanyan yang nagapaderepan nira ta maayen ya ra yang pagpatulduk nira tung mga apustul may yang pagsarasaan nirang magpurutul. Muya-muyang pamagsararuan ang katuglayan da ka yang pagpiringas-pinagasan nira ta tinapay sigun tung pagpakugmatay ni Ginuung Jesus para tung nira†.

Natetenged Tung Sistima Nirang Mga Tumatalig Ang Durug Tinlu (2:43-47)

⁴³ Taa numanyan, pinagbatikalan da ta mupia yang isip yang kadaklan ang mga tau asan natetenged durung mga pruibang maktel ang ipinagpaita ni Jesus ekel tung mga taraligan nang pinampaktel na. ⁴⁴ Asta yang tanan ang mga tumatalig namagpadayun tung pagpurutulan nirang durug tinlu ang pamagparakdul-pakdulan kung tinu pay may kaministiran. ⁴⁵ Bilang kung tinu pay may ganadus ubin dumang mga kaayenan, ya ray ipinaalang nira ugud yang bayad nang kuarta ipaneptep tung mga kaarumanan nira. Kumpurmi yang kaministiran nirang sasa may sasa, ya ray pinateng-pateng

† **2:42** 2:42 Bilang pamagderemdemem tung anya ang katulad ka tung inaning na tung Lucas 22:19. Pariu ka ta palaksu tung 2:46 may tung 20:7, 11.

nirang pinamakdulan. ⁴⁶⁻⁴⁷ Dispuis kaldaw-kaldaw durug derep tanirang pamagsaragpun-sagpun duun tung palayas yang pagtuuan yang mga Judiong atiang pinakalusu. Pagkatapus pamagbalay-walay pa tanirang pamagsararuan ang tuglayun da ka yang pagpiringas-pingasan nira ta tinapay sigun tung pagpakugmatay ni Ginuung Jesus. Pamanadyaan ta durung pamagsararuan ang tedek tung mga pupusukun nira ig nunut da ka ta pagdarayawen nira tung Dios. Dispuis nagagalang da ka tanira ta mupia yang kadaklan yang mga masigkanasyun nirang mga Judio. Kidispuis pa ti Ginuung Jesus, sigi-sigi yang pagpadulang na tung kinadakel nira ekel tung mga taung baklung nagapanapnay na.

3

May Sasang Taung Pilay Ang Nagapamaayen Ni Jesus Ekel Tung Ni Pedro Durua Ni Juan (3:1-10)

¹ Taa numanyan, may sasang kaldaw ang ti Pedro durua ni Juan, namanungul da duun tung pagtuuan ang pinakalusu. Yang uras ang atii alas tris da yang apun ang ya kang lagi ay uras ang kadagmitan ang nagipagampu ta mga Judio. ² Duun tung may purtang atiang paguguuyan ang “Durug Tinlu” may sasang taung pilay ang kinatao na yang pagkapilay na. Kaldaw-kaldaw pagaeklan ta mga aruman nang nagipabtang duun tung may purta ugud mapagpalimus tung mga taung pamagpakled duun.

³ Numanyan pagkaita na tung ni Pedro durua

ni Juan ang magpapakled, diritsyu rang nagpalimus tung nira. ⁴ Atii, pinateek-teekan nira ta mupia ang nunut da ka ta pagbugnu ni Pedro tung anyang maganing, “Ey, telengayami ka,” agaaning. ⁵ Purisu dayun dang nagteleng tung nira ay kanisip nang may maeklan na tung nira. ⁶ Numanyan maganing si ti Pedro tung anya, “Andang pisan ay kuartaw, piru may yeen kang sarang ang mapakdulu tung nuyu. Ekel tung kagaeman ni Jesu-Cristong taga Nazaret, lalangana ra yeen ang magpanawa ra!” maganing. ⁷ Atii, dayun na rang pinggesan tung kalima nang tuu ang pinakdeng. Lagi-laging kumintel da yang kakay na may yang talinga-talinga yang kakay na. ⁸ Diritsyu rang kumindeng ang nagpanawpanaw ang asta nagpakignunut da dayun tung nirang namagpakled. Sigi ra ilem yang pagparanawen na ang ya rag paglikting-likting ang pagdarayawen tung Dios. ⁹ Numanyan yang kadaklan ang mga taung atiang buntun, naita ra nira yang taung atiang pagpanaw ra ig nagingel da ka nira yang pagdarayawen na tung Dios. ¹⁰ Pagkamalamad da nira ang tanya ka man yang dating manigpalimus ang pirming pagkarung asan tung purtang atiang paganingen ang “Durug Tinlu”, nangabereng da ta dakulung pagkabereng natetenged tung nainabung atia tung anya.

Yang Nagipagpakawut Ni Pedro Tung Mga Tau Natetenged Tung Ni Jesus (3:11-26)

¹¹ Taa numanyan, mintras pagpeges yang taung atia tung mga kalima na Pedro ni Juan

sigun tung kasadyaan na, lagi-laging namagdagumukan da yang kadaklan ang mga tau tung nira duun tung pantaw ang atiang pagguguuyan yang mga tau ang palayas ang ipinatambi ni Adi Solomon, ay dereegen da ta mupia yang pagkabereng nira. ¹² Numanyan, pagkaita ni Pedro tung mga taung atia, dayun dang nagpasanag tung nirang maganing, “Mga masigkanasyunung mga Israel, aywa ya ray nagaberengan mi? Aywa nagapatektekanami ra numyu ta maayen? Kanisip mi tia ang napanaw yamen yang taung naa natetenged tung sadiling kinatakwanan yamen ubin natetenged ang yami diosnun ang pagkatau? Belag ka! ¹³ Anday dumang may kabuat-buatan tia kung indi, ya ra yang Dios mismu ang yay may mga tauan tung na Abraham ni Isaac may ni Jacob, ang asta tung mga kinaampu tang kadaklan ang namagsurubli-subli tung nira. Ay tung nainabung atia nungayna, asan da nga papruibaay na ang pinagpadengegan na ka man ang matuud ti Jesus ang paganingen nang turuwulun na*. Ang ta numyu, ya ka man mismu yang ipinagintriga mi tung pudir ni Gubirnadur Pilato ang pagkatapus, atiang naisip na rang palpasan, ya ra kay pinangindian mi duun tung katalungaan na. ¹⁴ Ta yamu, anday dumang pinangindian mi, ya ra mismu yang naulang

* **3:13** 3:13 Yay sasang pangguuy yang mga Judio nuntukaw tung paganingen nirang Mesias ang yay pagaelatan nirang magpapanaw tung planu yang Dios para tung nasyun nira. Duun da nga basaay ta tung isinulat ni Isaias 41:8; 42:1; 44:1-2, 21; 52:13.

tukaw ang yay piliken yang Dios ang magtalus tung tanan ang kalelyagan na. Ang pagkatusap yang iningaluk mi tung ni Gubirnadur ang palpasan na, ya ra yang sasang nangimatay ta mga tau. ¹⁵ Purisu tanyang pinangapunglan yang kalibrian tang mga tau ya pay ipinaimatay mi ang pagkatusap anday dumang binuat yang Dios, ya ra ka man ay pinabungkaras nang binui si kang uman ang yami ka man sistigus tung pagkamuat asan. ¹⁶ Purisu numanyan, sigun ka man tung kagaeman na, ya ray nagpaktel tung tinanguni yang taung naang nagailala mi ig nagatelongan mi. Kipurki pagkagngel na yang aran na, lagi-laging tinaligan nang inintrigaan yang sadili na. Purisu asan tung pagtalig nang atia, nagkatinir da ta tinanguni nang banikasan ang pariu ra numaan ang ya ra kag dawalay mi.

¹⁷ “Nagaskeanu ka ang indi mi ra ilem naintindian kung unu pa enged ay lagpakan yang binuat ming atia tung ni Jesus ang katulad ka tung mga pamagpakigmaepet tung nasyun tang pinagpaguyuran mi. ¹⁸ Piru yang Dios tanya, asan da nga matuuray na yang ipinagpaula na, tung tanan ang mga manigpalatay yang bitala nang tukaw ang yang paganingen ang Cristong tuwulun na mapasaran ka man ta kamatayen. ¹⁹ Purisu ta numyu, magsugatamu rang magbalik tung Dios ugud mapunasanamu ra anya tung mga kasalanan mi. ²⁰ Kung ya ray buaten mi, ipakawut na ra tung yaten yang sasang panimpung paglimengan ang pisan yang mga isip ta. Bilang tuwulun na si ti Jesus ang magbalik taa ang ya ra ka man yang paganingen ang Cristong

pinagpilik na ra kang laging maggaraemen tung yaten. ²¹ Ugaring ilem, numanyan, kaministiran ang mabutwan da kanay duun tung langit ang asta kawutun da ka man yang panimpung atiang nagaangu ang yang tanan ang bagay luwus dang pangimakluen yang Dios ang ya ra kang lagi ay ipinagpaula na tung mga taung pinamilik nang magpalatay yang bitala na atiang tukaw. ²² Ti Moises ngani may sasang naula na sigun tung paganingen ang Cristong atia ay may pinaganing na tung mga kinaampu tang tukaw ang maning taa:

‘May sasang masigkanasyun ming maglua tung uri ang yay tuwulun ni Yawi ang yay Dios ang pagatuuan ta. Yay buaten nang sasang manigpalatay yang bitala na tung numyu ang katulad ka tung yeen. Yang kumpurming ianing na tung numyu yay dapat ming panangeren. ²³ Kung tinu pay indi mananged tung manigpalatay ang atiang nagianingu, dapat ang kaskasen da ilem tung mga tauan yang Dios ang ipaimatay,’ maganing[†].

²⁴ Pati nganing yang kadaklan ang mga manigpalatay yang bitala yang Dios atiang tukaw, magimpisa pa tung ni Samuel ang asta tung namagdarasun-dasun tung anya, pulus dang may nagkaraula kung unu pay mainabu tung mga uras ang naang ipinangingtau yang paganingen ang Cristo. ²⁵ Numanyan yamu ray sarang ang magpakinawang tung sasang kaayenan ang ipinaula yang Dios tung mga

[†] **3:23** 3:23 Deuteronomio 18:15-16, 19

manigpalatay ang atii. Ay luguramu kang lagi tung planung atiating ipinagpaintedi na tung mga kinaampu ta ang katulad ka tung pinaganing na tung ni Abraham ang maganing,

‘Natetenged tung kanubli mung sam bilug, maimu rang pampakaayenenu yang mga tau maskin unu pang nasyunay tung bilug ang kaliwutan,’ maganing‡.

²⁶ Taa numanyan, tung yaten da engaged ang nasyun ipinaangay yang Dios yang paganingen nang turuwulun nang atiang pinagpilik na ugud pakaayenenamu ra anyang papanalyurun tung mga pagburuaten ming malalain,” maganing tanira duun.

4

Yang Nagipanuwal Na Pedro Tung Mga Pamagpakigmaepet Ang Pamagusisa Tung Nira (4:1-22)

¹ Taa numanyan atiating indi pa nganing nagatapus ti Pedro durua ni Juan ta pagparakawutun nira tung mga taung atia, may mga pari ang nansilput da asan, kasiraan da ka tanira yang aruman nirang sam bilug ang yay may kalalangan tung mga manigbantay duun tung pagtuuan ang atia asta yang mga Saduseo. ² Yang inangay nira asan, nangaerepan da ta mupia tung na Pedro ay balawag ang pisan tung pamati nira yang nagipagpakawut nirang durua tung mga tau ang ti Jesus unu binui si kang uman yang Dios. Ay ya pa agari, asan da ka nagipatiel

‡ 3:25 3:25 Genesis 22:18

nira yang katadlengan nira ang pati unu yang mga patay duun da ka mamagsugut tung anyang mangabui si kang uman. ³ Purisu anday dumang binuat nira, dayun da nirang ipinadeep. Kumus apun dang pisan, ipinakalabus da ilem nira ta nagdamal baklu ra bistaay nira. ⁴ Piru maskin pa maning tia, tung mga taung atiang namagpamati tung ipinagpakawut na Pedro, duru rang namagtalig yang mga sadili nira tung ni Jesus ang namagpatapnay. Purisu yang kinadakel nirang tanan, kung yang mga lalii ilem ay bilangen, duminangat da tung mga limang liwu nga tauan.

⁵ Pangayag yang mga manigmangulu may yang mga pamagpakigmaepet may yang mga sagad tung mga katuwulan, namagsaragpun da tanirang tanan duun tung Jerusalem. ⁶ Lugud da ka asan ti Anas ang yay paring pinakalandaw kasiraan da ka tanira na Caifas ni Juan may ti Alejandro pati yang дума ang may kaampiran tung ni Anas. ⁷ Numanyan linalangan da nira na Pedrong mamagkereng asan tung pinagtaralungan nirang tanan. Pagkatapus dayun da nirang sinumaria ang inaning, “Ay pa ngaeklay mi yang binuat ming atia? Tinu pay nagpaktel tung numyu ang maning ka ilem tia yang pagkatau mi?” maganing. ⁸⁻¹⁰ Numanyan ti Pedro kumus nagamanguluan da yang Espiritu Santo, ya ray nagtuwal tung nirang maganing, “Maginuung mga manigmangulu tung nasyun tang naang Israel ig maginuung mga pamagpakigmaepet taa tung banwa ta. Kung yami pagatalimaan mi natetenged tung ikinaayen yang sasang taung pilay ra rin kung ya pa agaring nagmaayen da,

yang dapat ang maintindian ming tanan pati yang kadaklan ang mga masigkanasyun ta ya ra taa. Anday dumang pinagmaayenan yang taung naa, kung indi, ya ra yang pурсa ni Jesu-Cristong taga Nazaret. Ya ra ka man mismu atiing ipinalansang mi tung krus ang pagkatapus binui si ka engaged ang uman yang Dios. ¹¹ Tanya ka man yang nagadapatan yang sasang pananglit ang napabtang tung kasulatan ang maganing,

'Yang batung pinasaging atiang pinangindian ming mga manigpakdeng ang anday kuinta na, ya pa ka engaged ay nagluang pinakaimpurtanting batu tung intirung balay,' maganing*.

¹² Purisu anday dumang mapagpalibri tung yaten ang mga tau, kung indi, ultimu ilem tanya. Ay anday dumang aran ang nagipagpailala yang Dios tung bilug ang kaliwatan ang kung yay taligan ta, asanita ra nga tapnayay na," maganing.

¹³ Numanyan pagpaniid nira tung na Pedro durua ni Juan ang midyu andang pisan ay nagaeldan nira, nangabereng da ta mupia. Ay kipurki nagasiman da nira ang tanira mga gegesyeng mga tau ig anda kay pinagaralan nirang abwat. Baklu ra nga maladmaray nira ang tanira mga aruman ni Jesus tan taa pa.

¹⁴ Piru anday maaning nira ay ya ra kag dawalay nira yang taung atiang pinamaayen da ang yag kekdeng tung tepad nira ni Pe-

* **4:11** 4:11 Mga Karantaen 118:22; Mateo 21:42; Marcos 21:10; Lukas 20:17; 1 Pedro 2:4, 7

dro. ¹⁵⁻¹⁶ Kapurisu linalangan da ilem nirang mansilua ra kanay asan tung pinagsaragpunan nirang atia. Paglua ra nira, namagkeresen dang namagaraning-aningan ang maganing yang duma, “Unien ta pa yang mga taung nakaa? Kipurki nagaskean da yang tanan ang mga taung pamagistar taa tung Jerusalem ang may sasang pruibang makabewereng ang nainabu ekel tung nira. Indiita ra ka mapagpaimukli ay bistung pisan. ¹⁷ Ugaring para indi ilem mawasak ang masyadu yang nagipagpakawut nirang atia, ampalaren tang indi rang pisan mamagbawalitaen ang uman natetenged tung taung atiang nagakegngan nira, maskin tung ninu pa,” agaaning. ¹⁸ Purisu numanyan pinaguuyan da nira na Pedro ang pagkatapus pinaglalangan da nira ang indi rang pisan mamagparakawutun tung mga tau natetenged tung ni Jesus ubin magturuldukanen pa sigun tung anya. ¹⁹ Maganing ti Pedrong nagtuwal durua ni Juan, “Timbangan mi ta maayen tung mga isip mi ang ay pay magkatama tung pagterelengen yang Dios ang manangerami tung numyu u ang manangerami tung anya? ²⁰ Ay ta yami indiami temegka ang indiami magbawalitaen tung mga tau kung unu pay nagkaraita yamen mismu tung ni Jesus ig kung unu pay nagkaragngel yamen tung anya,” maganing. ²¹ Pagkagngel da nira yang itinuwal nirang atia, pinagampalar pa ka enged nirang uman ang nunut da ka ta pagpaleg baklu ra palpasay nira. Ay anda ray naita nira ang sarang mapatielan nirang ipagtumar ta aksiun tung nira ay natetenged tung mga taung atiang

buntun. Ay tanirang tanan pamagdarayawen tung Dios natetenged tung nainabung atiang makabewereng. ²² Ay yang taung atiang may pruibang pinagmaayenan na subra pa tung epat ang puluk ang takun yang idad na.

Pamagarampuen Da Yang Mga Tumatalig Tung Dios Ang Paktelen Na Tanirang Mamagparakawutun Yang Bitala Nang Anda Ray Kelba Nira (4:23-31)

²³ Taa numanyan atiang pinalpasan da tanira, diritsyu rang namagbalik tung mga kaarumanan nirang namagugtulun yang kumpurming pinaganing tung nira yang mga paring atiang arabubwat may yang mga kaarumanan nirang pamagpakigmaepet. ²⁴ Pagkabalita nira tia, binilug da nira yang mga isip nirang namagampu tung Dios ang maning taa yang pagarampuen nira, "Dios ang makagagaem, yaway nagimu yang langit may yang tanek asta yang teeb pati yang tanan ang mga betang nira. ²⁵ Atiang panirbian tung nuyu ti Adi David ang kinaampu yamen, yaway nagpabitala tung anya ekel tung Espiritu Santong nagpaula tung anya ta maning taa:

'Aywa, kanisip yang mga taga duma-rumang nasyun ang may pakawutun na pa yang kasisilagen nirang pamagpasuag tung kalelyagan yang Dios? Pati yang mga masigkanasyunung mga Israel, aywa kalaum nira ang may luaan na pa yang pagurunta-untaan nirang mamagbatuk tung planu yang Dios? ²⁶ Ay kipurki yang mga adi taa tung kaliwutan simpan

dang mamagbatuk tung anya pati may mga katengdanan, sasay keresen nirang mamagpakigkuntra tung ni Yawi pati tung paganingen ang Cristong pagatuwul na,' maganing†.

²⁷ Taa numanyan nagkamatuud da yang bitala mung atia taa tung siudad ang naa. Kipurki yang mga taga duma-rumang nasyun may yang mga masigkanasyun yamen mismung mga Israel may ti Adi Herodes asta ti Gubirnadur Poncio Pilato ya ra ka man ay namagsaranyug ang namagkuntra tung ni Jesus ang sasang pagpaturuwulun tung nuyu ang ya enged ay pinagpilik mung magpapanaw tung planu mu. ²⁸ Ang pagkatapus, anday dumang dinangat yang pagkuntra nirang atia, kung indi, asan dang pisan nga tumanay nira yang kumpurming unu pay pinagplanu mu kang laging magkarainabu. ²⁹ Kapurisu numaan, Yawi, tandaan mu ta maayen yang pagpaleg nirang atia tung yamen. Kumus pagatuwulami ra nuyu, paktelayami kang magparakawutun yang bitala mu ang andang pisan ay eldan yamen. ³⁰ Mintras pagparakawutunami, ipaita mu ra ka yang kagaeman mung magpamaayen tung may mga laru. Pati yang dumang mga pruibang makabewereng, ipalapus mu ra ka ang para ya ray magpailala tung katengdanan ang atiang ipinakdul mu tung ni Jesus ang yay turuwulun mung pinagpilik mu," maganing. ³¹ Numanyan pagkatapus ta pagarampuen nira, nayegyeg da yang pagsaragpunan nirang atia. Pagkatapus tanirang tanan minanguluan da yang Espiritu Santong namagparakawutun da ka man yang

† 4:26 4:26 Mga Karantaen 2:1-2

bitala yang Dios ang anday inleran nira.

Yang Mga Tumatalig Pamagparakdul-pakdulan Kung Tinu Pay May Kaministiran (4:32-35)

³² Taa numanyan tung mga uras ang atii, tanirang sam pundaan ang mga tumatalig tung ni Jesus sasay kinaisipan nirang tanan ang pagberegkes-begkesan ta matinlu. Dispuis anday paganing ang yang kaayenan na anya ra ilem ang sadili, kung indi, pamagparakdul-pakdulan kung tinu pay may kaministiran. ³³ Purisu ya ray nagpabuiling mas pa tung pagpaingmatuud yang mga apustul tung mga tau ang ti Jesus nabui si ka man ang matuud. Yadwa pa duru kag tinlu yang pinakawut yang pagurubraen yang Dios tung mga isip nira. ³⁴⁻³⁵ Ay tung kaugpuan nirang atia, anday pagkaliwag ang masyadu gated kung tinu pay may mga tanek ubin balay, ya ray nagipaalang nirang kaisan ang pagkatapus yang kabayaran nang kuarta ya ray pagaeklan nira tung mga taraligan ni Ginuung Jesus ang nagipagintriga. Pagkatapus ya ray nagiparti-parti nira tung mga aruman nirang may kaministiran ang sikad-sikad ka tung kaministiran nira sasa may sasa.

Natetenged Tung Binuat Ni Bernabe Ang Durug Tinlu (4:36-37)

³⁶ Pariu ra duun tung binuat ni Jose ang atiang pinapuanggaan yang mga apustul tung ni Bernabe. Ay yang puntus yang puangga nang atii tung bitala nirang Hinebreo ay sasang taung maskeng magpaktel tung isip yang aruman na.

Yang taung atia duun ipanganaay tung pulung pagguguuyan ang Chipre ig tanya sasang kanubli ni Levi. ³⁷ Numanyan anday dumang binuat yang taung atia, kung indi, may sasang tanek na ang ya ray ipinaalang na ang pagkatapus yang kabayaran nang kuarta ya ray ingkelan na tung mga apustul ang ipinaintriga.

5

Ti Ananias Durua Ni Sapira Pamagtagam Ta Bukli (5:1-11)

¹ Ugaring ilem may sasang lalii asan tung nira ang nagaranan tung ni Ananias ang nagpaalang ka ta sasang tanek nirang magkasawa ang yang aran yang kasawa na ti Sapira. ² Numanyan pagkarisibi na yang kabayaran nang kuarta, binuinan nang lagi ta sam parti ang ya ray inawiran na. Ay tia kakesenan kang lagi nirang magkasawa. Pagkatapus yang kadaklan ya ray ingkelan na duun tung mga apustul ang inintriga. ³ Pagkaintriga na yang kuarta, dayun dang binugnu ni Pedrong inaning, “Abaw, Ananias, durung pisan agkaliwag tung isipu ang aywa kaya ipinagaem mu ra yang isip mu tung ni Satanas ang asta yang Espiritu Santo ya ra palangaasay mung bukliay ang yang bayad yang tanek mi ya ra buinay mu? ⁴ Atiing indi mu pa nagipaalang, belag bang nuyung sadili? Pagkatapus mu ta pagpaalang, belag pa wang nuyung kalalangan yang bayad nang kuarta kung unien mu pa? Abaw, durug liwag ang isipen ang aywa kaya naisip mung magbuata ra ta maning taa?

Belagan ilem yaming mga tau ay tinagaman mu ta pagbukli, kung indi, pati nganing yang Dios, ya ka!” maganing. ⁵ Numanyan pagkagngel ni Ananias yang mga bitalang atia, tuminumba ra ilem asan tung kindengan nang napatay. Yang tanan ang nangabalitaan pinamangelbaan da ta mupia. ⁶ Numanyan may mga sultirus asan. Yang binuat nira, sinawed-saweran da nira yang tinanguni ni Ananias ta awel ang pagkatapus ya ray pinagturuguran da nirang sinapupu ang ipinalua ang asta duun tung lua yang siudad ang ipinalgud tung sasang leyang ang binuat ang panluguran ta mga patay.

⁷ Taa numanyan, pagkataklib yang mga tung lung uras, asan da kuminawut yang kasawa ni Ananias. Anda pay kaliwutan na kung unu pay nainabu. ⁸ Maganing ti Pedrong nagtali-maan tung anya, “Sapira, pakdekay kanay, ya ra taa yang katutalan yang kuartang narisibi ming magkasawa tung tanek ming atiang ipinag-paalang mi?” Maganing yang baway ang nag-tuwal, “Ee, ya ra tia.” ⁹ Maganing ka ti Pedrong nagtimalas, “Abaw durug liwag tung isipu ang aywa kaya pinagsanyugan mi rang magkasawa ang yang Espiritu Santo mismung nagipagpatinir ni Ginuung Jesus tung yaten, ya rag tagamay mi ta pagtuung kung masalapuamu tung anya u kung indi? Ta, yang namanlugud tung ni kasawa mu tung leyang takaa ra tung purta. Yawa si kay eklan nira,” maganing. ¹⁰ Numanyan tuminumba ra ilem duun tung pinagtalungaan nirang durua ang napatay. Kawutan yang mga sultirus, patay ra. Anday дума, dayun da ka

nirang ingkelan duun tung lua ang ipinakpad tung kasawa na tung leyang. ¹¹ Numanyan pinamangelbaan da ta duru yang intirung sam pundaan yang mga tumatalig pati yang kadaklan ang nagkarabalitaan.

Nagaulit Ni Lucas Yang Mga Risultang Matitinlu (5:12-16)

¹² Ekel tung mga apustul ang nagapaktel ni Jesus, durung mga pruibang makabewereng ang nagkaraita yang mga tau. Dispuis tanirang tanan ang mga tumatalig pirming pagsarasaan ta matinlu ang pamagsaragpun-sagpun duun tung pantaw yang pagtuuan ang pinakalusu. ¹³ Yang dumang mga tau ang belag pang mga tumatalig tung ni Jesus, maskin durung pag-dayaw nira tung mga tumatalig, piru malbat tung mga isip nirang magpangaas ang magpakigsapen tung nira ang tung pauyun-uyun ilem. ¹⁴ Piru duru pa ka enged ang mga taung disididung namagtalig tung ni Ginuung Jesus ang ya rag durulang agdurulang yang kinadakel nira tig lalii tig baway. ¹⁵ Ang pagkatapus yang dinangat na, maskin tung mga plasa may nagipampaluang mga taung pamaglaru ang ya ra ilem nagipampalwugay tung mga bayan-bayan ubin mga amek ugud kung magtaklib da nganing asan ti Pedro, ang basi pa ra ilem ang maulangan yang duma. ¹⁶ Asta yang mga taung taga mga lansangan ang atiang alelengen tung Jerusalem, buntun-buntun tanira ang namagarangay-angayan da ka ay pamagerekelen tung mga kaarumanan nirang may mga laru

pati yang duma ang nagapaliwagan ta mupia ta mga dimunyu. Pagkatapus tanirang tanan namagmaayen da ka.

Yang Pagdeep Tung Mga Apustul May Yang Pagbista Tung Nira (5:17-33)

¹⁷ Taa numanyan yang paring atiang pinakalandaw may yang mga kaarumanan nirang mga Saduseo namangimun da ta mupia tung mga apustul. Purisu tung makali namagulag dang namagkuntra tung nira. ¹⁸ Anday duma, dayun da nirang ipinampadeep ang ipinampakalabus. ¹⁹⁻²⁰ Numanyan tung lawiing atii, may sasang angil ang ipinaangay yang Dios duun tung kalabus ang ya ray nagabri yang mga purta na ang pagkatapus pinangkalan na ra yang mga apustul duun tung lua. Dayun na rang pinaganing ang, “Ala, magbalikamu ra duun tung pagtuuan ang pinakalusu. Pasanagan mi ta mupia yang mga tau duun natetenged tung kalibrian ang naang pinagtukud yang Dios,” maganing. ²¹ Numanyan tinuman da nira yang bitala na. Mangayag ang timpranu, namansiayangay ra ka man duun tung pagtuuan ang atia ang namagintra ra pasanag tung mga tau.

Taa numanyan, duun tung duwali yang pagtuuan, yang paring atiang pinakalandaw may yang mga kaarumanan na, namagpaguuy ra tung intirung pamagpakigmaepet tung nasyun ang Israel ang para mamagsaragpun da. Pagkatapus pinatuwulan nira yang mga apustul duun tung kalabus ang mamanalunga ra tung nira. ²²⁻²³ Numanyan pagkawut yang pinanuwl nira

duun tung kalabus, anda ra duun yang mga taung atia. Purisu diritsyu rang namagbalik tung namanuwul tung nirang namagbawalitaen ang maganing, “Kawutan yamen yang kalabus siradung pisan, pati mga guardia asan ka pamagbantay tung mga purta na. Ugaring maabrian da yamen, andang pisan ay naita yamen ang mga tau tung kakleran,” maganing. ²⁴ Numanyan yang pagmangulu tung mga guardia duun tung pagtuuan may yang mga paring atiang arabubwat, pagkagngel da nira yang balitang atia, nangaliwegan da ta pagisip kung unu pa kaya ay dangaten na. ²⁵ Numanyan may sasang taung baklung kawut ang may ekel nang balita ang maganing, “Yang mga taung atiang ipinampakalabus mi nungapun, takaa ra tung pagtuuan ta, pamagparasanagen tung mga tau!” maganing. ²⁶ Purisu yang binuat yang manigmangulu tung mga guardia may yang mga tauan na, dayun dang namansiangay duun tung duwali ang ingkelan da nira yang mga apustul. Ugaring indi nira ingkelan tung reges puiursa ay natetenged may pangamanan nira tung mga tau ang muya mamamatu ra tung nira.

²⁷ Numanyan ingkelan da nirang ipinampatalunga tung intirung mga pamagpakigmaepet. Pagkatapus dayun dang sinumaria yang paring atiang pinakalandaw. ²⁸ Maganing tung nira, “Ta, indi pinagurdinanamu ra ka yamen ang indiamu ra magturuldukanen tung mga tau natetenged tung taung atia? Piru ay pa wa? Yang nagitulduk ming atia ya ra agipagwasakay mi tung intirung

siudad ang Jerusalem! Yadwa pa, gustu ming papanuwalenami pa numyu tung kamatayen yang taung atia!”²⁹ Maganing ti Pedrong nanuwal, ang kasiraan da ka tanira yang mga kaarumanan nang mga apustul “Belagan mga tau ka ilem yang dapat ang panangden yamen, kung indi, ultimu ra ilem yang Dios!”³⁰ Ay tanyang may mga tauan tung mga kinaampu ta atiing tukaw, ya ra ka man mismu ay nagpabui si kang uman tung ni Jesus ang naa ang ta yamu, ipinagpaimatay ming ipinagpalansang tung krus ang duun da nga pakaeyakay ming maning pa tung sasang kriminal.”³¹ Tanya pinadengegan da yang Dios ang pinakarung tung ampir tung tuu na, bilang Manigmangulu ig Mananapnay ugud ta yaten ang nasyun ang Israel, mapaeyanganita ra anya ta ipanligna ta tung mga kasalanan ta ang pagkatapus mapatawarita ra ka anya dayun.”³² Kidispuis pa yami mga sistigus ang pagpaingmatuud tung mga tau natetenged tung mga bagay ang atia, kasiraanami ra ka yang Espiritu Santo ang ya ra ka man ay ipinagpatinir yang Dios tung mga taung kumpurming pananged tung anya,” maganing.”³³ Numanyan pagkagngel da yang mga pamagpakigmaepet yang pinaganing ni Pedrong atia, pinanungkukan da ta kasisilagen nirang duru ang asta namagsaranyug dang dapat ang pangimatayen da ilem nira yang mga apustul.

Yang Nagikunsiu Ni Gamaliel Tung Mga Masigkamaepet Na (5:34-40)

³⁴ Taa numanyan, may sam bilug tung ni-rang pamagpakigmaepet ang nagaranan tung ni Gamaliel ang ya ray nagkereng ang para magbitala. Tanya kinasakpan yang paganingen ang mga Pariseo ig sasa kang manigtulduk ang sagad tung mga katuwulan yang Dios. Purisu nagagagalang ta mupia yang kadaklan ang mga tau. Numanyan yang primirung binuat na, nagkalalangan da ang yang mga apustul ipampalua ra kanay ta gesyeng uras. ³⁵ Pagkatapus dayun dang nagbitala tung mga kaarumanan nang pamagpakigmaepet ang maganing, “Mga putulung mga masigkanasyunung mga Israel, kuidaw! Isipen mi ta maayen kung unien mi pa yang mga taung nakaa. ³⁶ Aganingenamu ra yeen ta maning tia, ay ang tukaw ti Teudas naglua rang nagambu ang tanya unu sasang maktel ang manigmangulu. Alenget epat ang gatus nga tauan ang namagpakignunut tung anya ang para mamagbatuk tung gubirnu. Ang pagkatapus inimatay ig yang tanan ang namagpaekel yang mga isip nira tung anya, nagkarawasak da ka ilem. Pati yang tinukud na, andang pisan ay pinakawut na. ³⁷ Utru si tung pira pang takun, atiing pagpasalista yang tanan ang mga tau, ti Judas ang ating taga Galilea ya si kay naglua. May mga taung pinagurnuan na yang mga isip nirang mamagbatuk ka tung gubirnu. Ang pagkatapus inimatay ra ka ig yang tanan ang namagpasanyug tung anya nagkarawasak da ka ilem. ³⁸ Kapurisu sigun tung bagay ang naang pagkeresenan ta numanyan, yang ikunsiuu tung

numyu, indi mi ra pasilabtan yang mga taung naka. Pawayaan mi ra ilem ay sipurki kung yang nagapaktelan nirang atia planu ka ilem ta mga tau, andang pisan ay pakawutun na. ³⁹ Piru kung nagapaktel yang Dios tia, indi mi ra ka ilem masarangan ang palagpaken. Muya kung ya pa idayunay mi, asanamu ra maglua ang pati nganing yang Dios mismu, ya ra kay nagabatukan mi,” maganing ti Gamaliel duun tung nira. ⁴⁰ Numanyan pinaguuyan da nira yang mga apustul ang pinabalik ang pagkatapus dayun da nirang pinaburdunan. Pagkatapus ta pagpaburdun tung nira, pinaglalangan da ka nira ang indi ra engaged mamagparakawutun ang uman tung mga tau natetenged tung ni Jesus. Pagkatapus dayun da nirang pinalpasan.

Natetenged Tung Kung Unyen Pa Yang Mga Apustul Yang Kalalangan Yang Mga Pamagpakigmaepet (5:41-42)

⁴¹ Kapurisu numanyan yang dinangat na, tung pagliit yang mga apustul duun tung katalungan yang mga pamagpakigmaepet, durung pisan agkasadya yang mga kinaisipan nira gated nagamaladmaran da nira ang tanira pinadengegan da yang Dios ang pinapasartung kaeyakan ang atiang pagpatigbak arangan da ilem tung ni Jesus ang nagakegngan nira. ⁴² Kidispuis pa kaldaw-kaldaw sigi-sigi ra ka engaged yang pagparasanagen nira tung mga tau duun tung pantaw yang pagtuuan ang atiang pinakalusu pati tung mga kabalayan yang

mga tau. Yang pinabilugan nirang namagparakawutun ang ti Jesus talagang ya ra ka man yang paganingen ang Cristong nagaelatan nira.

6

Natetenged Tung Sasang Prublimang Minyang Tung Nirang Sam Pundaan Ig Kung Ya Pa Agari Yang Pagsulwad Nira (6:1-7)

¹ Taa numanyan tung mga uras ang atia, yang kinadakel yang mga tauan ni Ginuung Jesus, ya rag durulang agdurulang. Purisu ya ray nakanayan na ang yang mga tumatalig ang atiang belagan dating taga Judea ang yang bitala nira Giniriego, namagburunguy-wunguyan dang kuntra tung mga tumatalig ang atiang dating taga Judea ang yang bitala nira Hinebreo. Ay yang riklamu nira, yang mga balu unu nirang mga baway, nagalipi-lipi ra unung nagapawaya-wayaan tung pagtereptepen ta mga kaministiran nira tung kaldaw-kaldaw. ² Purisu yang binuat yang mga apustul ang sam puluk may durua, namagpasagpun da tung tanan ang mga tauan ni Ginuung Jesus. Pagkasagpun nira, dayun da nirang pinaganing ang, “Midyu indi ka engaged magkatama kung pawaya-wayaan da ilem yamen yang pagparakawutun yamen yang bitala yang Dios tung mga tau ang para intindien da rin yamen yang mga kaministiran yang mga balu ta. ³ Maayen pa, mga kaputulan, mandawalamu ra kanay ta pitu nga laliian tung mga kaarumanan tang ilaladung pagpamangulung pirmi tung Espiritu Santo ig durug kawayang yang mga isip

nira. Pagkatapus ya ray piaran ta katengdanan nirang mamagerekelen tung bagay ang atia. ⁴ Purisu tung maning tia, ta yami, erek-erek da ka yamen yang pagarampuen yamen may yang pagparakawutun yamen yang bitala yang Dios tung mga tau,” maganing. ⁵ Numanyan pinauyunan da nirang tanan yang bitala yang mga apustul ang atia. Purisu pinilik da nira ti Esteban ang durug baked yang pagtaraligen na tung Dios ig pagpamangulung pirmi tung Espiritu Santo. Pati na Felipe, ni Procoro, ni Nicanor, ni Timon, ni Parmenas, ni Nicolas ang atiang taga Antioquia, pinilik da ka nira. Baku tanya napagtalig tung ni Jesus, maskin belagan Judio, naglakted da tung pagatuuan yang mga Judio. ⁶ Numanyan tanirang pitu nga tauan ang pinagpilik nira, ya ray ipinampatalunga nira tung katalungaan yang mga apustul ang pagkatapus ipinagampu ra nirang pinandeenan ta mga kalima nirang ipinagintriga tung Dios para tung ubrang atiang nagipiar tung nira.

⁷ Purisu yang bitala yang Dios ang ipinagpakawut nira asan da kumintel ang mas yang builu na ang asta yang kinadakel yang mga taung pamagusuy ra tung ni Jesus ya rag durulang agdurulang. Pati yang dumang mga paring atiang mamagerekelen tung mga pagurubraen duun tung pagtuuan ang atiang pinakalusu, buntun da tanirang namananged tung Matinlung Balita ang namagtalig da ka yang mga sadili nira tung ni Jesus.

Ti Esteban Nagapetelan Da Ta Kasalanan

Duun Tung Katalungan Yang Mga Pamagpakigmaepet (6:8-15)

⁸ Taa numanyan ti Esteban ang naa, kumus nagapadagen-dagenan da yang Dios ta mupiang nagapaktel, may mga pruibang maktel ang napalapus na ang ya ray naberengan ta mupia yang mga tau. ⁹ Ang pagkatapus may mga taung namagpakigkuntra ta mupia tung anya. Tanira kagrupu yang sasang pagsaragpunan ta mga Judio ang yay paganingen ang pagsaragpunan ta mga taung ipinampalibri tung pagpakirepen nira tung mga agalen nira. Yang mga Judiong atia taga Cirene may taga Alejandria. Dispuis may mga Judio kang taga Cilicia may taga Asia ang namagpaugtun da tung nirang namagpakigsuga tung ni Esteban. ¹⁰ Numanyan indi ra nangasarang tung anya natetenged nagapaeyangan yang Espiritu Santo ta kinaisipan nang mawayang tung panuwal na tung nira. ¹¹ Numanyan kumus maning da tii, anday dumang binuat nira, sinulsulan da nira yang duma tung sikritu ang para ya ray mamagpetel ta kasalanan tung ni Esteban ang maning taa: "Yang taung atia naggel da yamen ang pagduminar tung ni Moises may tung Dios," maganing. ¹² Tung maning tiang papanaw, pinagurnuan da nira yang isip yang mga tau pati yang mga pamagpakigmaepet asta yang mga sagad tung urdinansa nirang mga Judio. Pagkatapus may sasang kaldaw ang ti Esteban limput da nira ta inaling linagunut ang ipinatalunga tung intirung pamagpakigmaepet. ¹³ Pagkatapus may mga sistugus ang sinulsulan

nirang magdikta ta bukli ang maning taa: “Yang taung naa, pirmi ra ilem ang pagsarawayen tung pagtuuan tang naang durug kasagradu pati tung mga katuwulan ang ibinutwan ni Moises tung nasyun ta. ¹⁴ Ay kipurki nagnel da yamen mismung paganing ang ti Jesus unung atiang taga Nazaret gewaen na unu yang pagtuuan tang naa ig paklian na ra ka unu yang mga ugali ang ipinasubli ni Moises tung yaten,” maganing. ¹⁵ Numanyan tanirang tanan ang mga pamag-pakigmaepet ang kumarungan asan ang para mamagbista tung ni Esteban, yang mga mata nira maninga isinamwag da ilem nira tung ityura nang durug kabanang ang midyu tung ityura ta sasang angil.

7

¹ Maganing yang paring pinakalandaw tung ni Esteban, “Ta, matuud yang nagipagbangdan nirang atia tung nuyu?”

Nagaulit Ni Esteban Kung Ya Pa Agari Yang Pagpundar Yang Dios Tung Nasyun Nira (7:2-8)

² Maganing ti Esteban ang nagtimalas, “Magin-uung mga mamaepet, mga kaputulan ang mga masigka Israelu, pamatian mi ra kanay yang bitalaw. Yang Dios ang makagagaem tung tanan, yay nagpailala atiang tukaw tung ni dipuntu apu tang Abraham atiang duun pa rin tanya tung Mesopotamia ang indi pa rin nagapagpauman duun tung siudad ang Haran. ³ Maganing tung anyang nagbitala, ‘Magliita ra taa tung banwang naang pagistaran mu. Pati yang may mga

kaampiran tung nuyu, pamutwanan mu ra ka ay mangaya ra duun tung sasang banwa ang ipaitaw tung nuyu,' agaaning duun yang Dios tung anya. ⁴ Purisu nagliit da ka man ti Abraham duun tung banwa yang mga Caldeanen ang minangay duun tung siudad yang Haran ang para duun da magtinir. Pagkatapus pagapatay yang tatay na, pinapagpanaw si yang Dios ang asta nagkawut da taa tung banwang naang pagatiniran ta numanyan. ⁵ Tung uras ang atii, indi ipinakdul yang Dios tung anya yang banwang naa maskin gesye ilem, kung indi, yay ipinangaku na tung anya may tung mga kanubli na maskin anda pay ana na. ⁶ Dispuis may inaning na pa tung ni dipuntu apu tang Abraham ang maning taa: 'Yang mga kanubli mu maging mga dayuan duun tung dumang banwa. Buaten dang mga kirepen ig pandeeg-deegan tung seled epat ang gatus ang takun. ⁷ Piru yang nasyun ang mangirepen tung nira, yuu ray magsintinsiang magparusa. Pagkatapus tia, mamansilua ra yang mga kanubli mu tung banwang atia ang para mamagtuu ra tung yeen taa tung banwang naa.' ⁸ Pagkatapus nagpaintindi ra ka yang Dios tung ni Abraham kung unu pay ipinagplanu na para tung anya pati tung mga kanubli na ang nunut da ka ta kalalangan na ang yang tanan ang mga lalii nira dapat ang buatan ta tanda yang mga tinanguni nira. Purisu pagkapangana tung ni Isaac, ya ray binuat ni tatay na tung anya tung yawalung kaldaw. Pati ti Isaac tanya, pagkapangana tung ni Jacob, ya ra kay binuat na tung ana na. Asta ti Jacob tanya, ya ra kay

inusuy na ang kada ipinangana yang mga ana nang sam puluk may durua nga lalilian ang ya ra ka man ay namamuad tung nasyun ta.

Yang Pamlek Yang Mga Aka Ni Jose Tung Anya Ya Ray Nagipananglit Na Tung Pamlek Yang Mga Pamagpakigmaepet Tung Ni Jesus (7:9-16)

⁹ "Taa numanyan yang kadaklan tung nirang pinamuaran yang nasyun ta ya ray namangimun tung ni Jose ang yay ari nirang sam bilug*. Purisu ipinagpaalang da nira tung dumang mga tau ang pagkatapus ingkelan da nira duun tung Egiptong ipinagpaalang si ka tung sasang tau ang para maging kerepen na. Piru maski pang maning da tia yang nabtangan na, pinakigsasaan da ka enged yang Dios. ¹⁰ Ipinalibri na nganing tung tanan ang kaliwagan na. Sigun tung pagtarawangen na tung anya, nauyunan da yang Faraon. Yang nalelyagan enged yang Faraon tung anya, ya ra yang isip nang mawayang ang ipinaeyang yang Dios tung anya. Purisu piniaran na ra ta katengdanan nang abwat ang para may kagaeman na tung banwang atii pati tung tanan ang prroduktu na. ¹¹ Numanyan may kuminawut dang panuwuk tung intirung Egipto asta tani ka tung banwang naa ang atii kanay yay pagguguuyan ang Canaan. Durug liwag yang pagkarabetangen yang mga tau. Pati mga kinaampu ta, anda ray mapangalangan nira

* **7:9** 7:9 Ti Jose ya ray sinambit ni Esteban ay natetenged tanya ginegmaan ta duru ni tatay na ang pagkatapus pinangindian da yang mga putul na. Bilang ti Jose matinlung ipananglit na tung ni Jesus.

ta pamangan nira. ¹² Kapurisu pagkabalita ni Jacob ang may pamangan ang nagiluug duun tung Egipto, pinanuwul na yang mga ana nang mamansiayang ra duun ang para mamandawal da ta pamangan. Ya ray primirung pagangay nira duun. ¹³ Tung yadwang pagangay nira duun, baklu ra nagpailala ti Jose tung mga putul na. Purisu asan da ka ngaskeay yang Faraon ang tanira magpurutul ni Jose. ¹⁴ Numanyan ti Jose nagtuyun da tung ni tatay nang ti Jacob pati tung nirang tanan ang sam palaana ang para mamagpauman da duun tung Egipto. Yang kinadakil nirang tanan duminangat da tung pitung puluk may lima nga tauan. ¹⁵ Purisu namansiayang ra ka man na Jacob duun tung Egipto. Duun da ka ilem nagmaepet ti Jacob ang asta napatay ra ilem, pati yang mga ana nang atiang namamuad tung nasyun ta, nagkarapatay ra ka ilem duun. ¹⁶ Yang mga tinanguni nira, nagkaraeklan tani tung Shekem ang para ipalgud da tung leyang ang atiang inalang ni Abraham ang tukaw tung mga ana ni Hamor ang para buaten nang panluguran ta mga patay.

Yang Pagpakuindi Yang Mga Kinaampu Nira Tung Ni Moises, Ya Si Ay Nagipananglit Na Tung Pagpakuindi Yang Mga Pamagpakigmaepet Tung Ni Jesus (7:17-43)

¹⁷ "Taa numanyan, atiang alenget da yang uras ang ipagkereng yang Dios tung pinangakuan nang atii tung ni Abraham, yang mga kinaampu ta ya rag durulang agdurulang yang kinadakil nira ang asta duru rang pisan agkadamel.

18 Tung kabuayan da, may sasang ading naglua tung Egipto ang indi na ra pinakdulan ta kantidad yang kaayenan ang atiang binuatan ni Jose. 19 Ya ray nagdaya tung mga kinaampu tang nagpandeeg-deeg ay rineges na tanira ang yang mga ana nirang gegesy ipampaalang-alang da ilem nirang ang asta magkarapatay ra ilem. 20 Tung panimpung atiang durung pisan agkaliwag ya ray uras yang pagkapangana tung ni Moises. Tanya durug tinlung mulang telengan. 21 Atiang ipinagpalua ra ni nanay na tung balay nirang itinaluk duun tung suba, naita ra yang ana yang Faraon ang baway. Pagkatapus ya ray ingkelan nang pinadakul ay kinawig nang yay ana nang sadili. 22 Atiang dakulu ra, pinagtuldukan da ta maayen natetenged tung tanan ang nagaskean yang mga taga Egipto. Purisu naglua rang baling mametang-betang ta bitala ig durug tinlu yang mga pagurubraen na.

23 “Atiang pagidaran da ti Moises ta epat ang puluk ang takun, kinawut yang isip nang mangay tung mga masigkanasyun nang mga Israel ugud matelengan na yang pagkarabetangen nira. 24 Pagkatapus may sasang masigkanasyun nang naita nang nagadeeg-deegan da ta sasang taga Egipto. Purisu dayun dang nanawang tung nagadeeg-deegan ang asta binles na yang taga Egiptong inimatay. 25 Kanisip nang duun da ngaintindiy yang mga masigkanasyun na ang tanya gamiten yang Dios ang magpalibri tung nira tung kaliwagan nira. Ugaring indi ilem naintindian nira. 26 Pangayag may mga masigkanasyun nang durua nga tauan ang naita

nang pagsuntukan. Tinagaman na ra rin ang pakigkesenan ang para maginulikay ra rin ang maning taa:

‘Abaa, mga ungkuyu, yamu magputul!

Aywa pagdineeg-deegayamu pa?’ maganing.

²⁷ Atii, yang pandeeg-deeg tung aruman na, ya ray nagkaig tung ni Moises ang maganing,

‘Tinu pay naglugut tung nuyung maggaem tung yamen ang para usgaranami ra rin nuyu?

²⁸ Muya nagabalakanaw ra ka ilem nuyung imatayen ang katulad ka tung binuat mu nungapun tung sasang Egiptoanen!’ agaaning.

²⁹ Numanyan pagkagngel ni Moises tia, diritsyu rang nagpalibri duun tung sasang banwang pag-guguuyan ang Midian ang duun da ka nagdayu. Numanyan nangasawa ra tung sasang baway ang taga duun ig nagkatinir tanira ta mga ana nirang durua nga laliian.

³⁰ “Taa numanyan, pagtaklib yang epat ang puluk ang takun, may sasang angil ang nagpaita tung anya duun tung banwang anday tatau na ang ampir duun tung napakameyeng ang mga bukid ang paganingen ang Sinai. Duun nagpaita tung anya tung kakngaan ta sasang palumpung ang kalarangan ang pagligarang. ³¹⁻³² Pagkaita na tia, ya ray naberengan na ta mupia. Purisu dayun na rang pinalengtan ugud matelengan na ta maayen. Ang pagkatapus nagngel na ra yang busis yang Dios ang pagbitala tung anyang maganing,

‘Yuu yang Dios ang may mga tauan tung mga kinaampu mung na Abraham, ni Isaac ni

Jacob†.’

Pagkagngel ni Moises tia, dayun dang nagpangerel. Indi ra ka nganing napagpangaas ang para magteleng pa rin. ³³ Agaaning yang Dios tung anya,

‘Kuatén mu ra atiang mga sandalyas mu ay kipurki yang lugar ang naang nagakegngan mu sagradu ra sigun tung yeen ang pagpailala tung nuyu. ³⁴ Naitaw ra yang mga tauanu ang nagadeeg-deegan da ta mga taga Egipto ig nanggelu ra yang pagararuruyun nirang nagapanigbak. Purisu nagparanekaw ra taa ugud bawienu ra tanira. Purisu palengeta ra tani ay tuwuluna ra yeen ang magbalik duun tung Egipto,’ maganing duun yang Dios tung anya‡.

³⁵ Teed mi, ti Moises ang atiang pinangindian da yang mga kinaampu ta atiang linamku nirang inaning kung tinu pay naglugut tung anyang magmangulu tung nira ig magusgad§, ya pay tinuwul yang Dios ang magmangulu ka man tung nirang magpalibri! Ig yang katabyang na ya ra ka man mismu yang angil ang atiang naita na tung palumpung ang pagligarang*. ³⁶ Tanya ka man mismu yang nagerekelen tung nirang nagpalua duun tung Egipto ig yang pagerekelen na tung nira, napagpalapus ta mga pruibang

† **7:31-32** 7:31-32 Yang inaning yang Dios ang naa tung ni Moises, ginamit ni Ginuung Jesus ang nangatadlengan tung mga Saduceo natetenged tung pagbungkaras yang mga patay (Mateo 22:32; Marcos 12:26; Lucas 20:37). ‡ **7:34** 7:34 Exodo 3:2-10 § **7:35** 7:35a Exodo 2:14 * **7:35** 7:35b Exodo 3:2-10

makabewereng duun tung Egiptong lagi may duun ka tung teeb ang pagguguuyan ang mapula asta duun tung banwang atiating anday tatau na ang ya ray pinagpalagu-laguan nira ta seled epat ang puluk ang takun. ³⁷ Ya kay nagpasanag tung mga masigkanasyun tang mga Israel ang nagula ta maning taa:

‘Tung uri ta kaldaw, may sasang masigkanasyun ming maglua ang yay tuwulun yang Dios ang magpalatay yang bitala na tung mga kanubli mi ang katulad ka tung yeen†.’

³⁸ Taa numanyan, atiating pagsaragpun yang mga kinaampu tang atii duun tung banwang atiating kapas ang para mamagrisibi ra yang mga katuwulan yang Dios, ti Moises ang atia, ya ka man ay nagpakaknga tung nira may tung sasang angil ang nagpalatay tung anya duun tung tutuwukan yang bukid ang atiating pagguguuyan ang Sinai. Ya ra ka man ay piniaran yang Dios ang magpasubli tung yaten yang mga katuwulan nang yay magnatis ang asta tung sampa. ³⁹ Ang pagkatapus indi ra nangalelyag yang mga kinaampu tang mamananged tung anya, kung indi, ya ra pangindiay nira. Ay ya pa agari, durung pangandem nira tung Egipto ang para mamagbalik pa rin duun tung banwang atiating pinagliitan da nira. ⁴⁰ Bistu ra yang pagpakuindi nira tung anya, ay ti Aaron pinagtedyes nirang inaning ang,

‘Ibuatayami ka ta mga bultung matuuan yamen ang para ya ray mamagtukaw tung pag-

† 7:37 7:37 Deuteronomio 18:15

paranawen tang magbalik duun tung Egipto. Ay ti Moises ang naang nagerekelen tung yaten atiang pagliit ta duun tung Egipto, indi ta ilem nagaintindian kung ay ra nga dasek‡!’

41 Purisu namagpabuat da ka man tung ni Aaron ta sasang bultung ipinasuad na tung sinday ta baka§. Sinagud pa nirang dinasagan ta mga ayep ig pinagpistaan pa nirang pinagkalipayan yang bultung atiang ipinabuat ka ilem nira tung sasa ka ilem ang masigkatau nira. 42-43 Purisu anday dumang binuat yang Dios, tinalyuran na ra ilem tanirang pinawayaan tung pagirintindien nirang atiang nakiklepan da ang pati nganing yang mga dumakel pa tung langit ya pay tinuuan nira. Talagang matuud tia ay kipurki duun tung nagkarasulat yang mga manigpalatay atiang tukaw, may sasang bitala yang Dios ang napab-tang ang maning taa yang palaksu na:

‘Yamung mga Israel, atiang pagralagu-laguen yang mga kinaampu ming tukaw duun tung banwang anday tatau na tung seled epat ang puluk ang takun, belagan yuu yang tinuuan nirang pinagdasagan ta mga ayep, kung indi, ya ra yang nagaginuu-ginuu nirang

‡ 7:40 7:40 Exodo 32:1, 23 § 7:41 7:41 Yay pinasuaran nira yang bakang sinday ay ya ra kang lagi ay bultung nagatuuan nira atiang duun pa rin tanira tung Egipto. Ay tung pagintindi nira, kung sagurun nira tia, magbuul da yang mga kaayepan nira.

atiing nagaranan tung ni Moloc*. Sipurki yang bultu na ya ray pinagekel-ekelan nirang nagiprusisiun ang yag kakarung tung balay-walay na. Asta yang bultu yang sam bilug ang tinuuan ka nirang nagaranan tung ni Renfan† ang ipinasuad nira tung sasang dumakel, ya ka. Atia yay mga bultung ipinagpabuat nira ang para matuuan nira. Kapurisu pati yamung mga kanubli nira simanyan ang sari-sari kang nagatutuuan mi, kaskasenamu ra yeen duun tung lampas pa yang banwang Babilonia, maganing‡.

Yang Nagipanuwal Ni Esteban Tung Nagibandan Tung Anya Ang Tanya Pagsaway Tung Pagtuuan Nirang Pinakalusu (7:44-50)

44 “Kidispuis pa yang pagtuuan nirang atiating turdang ya agipaketayay ang yay nagpailala tung kabakeran yang ipinagpakigpaigu yang Dios tung mga kinaampu ta atii kanay, pirming ekel-ekel nira tung pagralagu-laguen nira duun tung banwang atiating anday tatau na. Ya ipabuatay ni Moises ang ipinausuy tung mulidung atiating ipinaita yang Dios tung anya. 45 Tung pira

* **7:42-43** 7:42-43a Ti Moloc sasang tinuuan yang mga taga Amon atiating tukaw. Tung pagintindi nira yay may gaem tung kaldaw ig yang idinasag nira tung anya, ya ra yang mga ana nirang gegesy. Duun ta ra nga basaay ta tung 1 Mga Adi 11:7.

† **7:42-43** 7:42-43b Ti Renfan sasang tinuuan yang mga taga Asiria atiating tukaw. Tung pagintindi nira ya unu ay may gaem tung sasang planitang pagguguuyan numanyan ang Saturna. Ay may kalalabten na unu tung mga tau taa tung kaliwatan ang kung yay tutuuan nira, yay unu ay magpakaayen tung nira.

‡ **7:42-43** 7:42-43k Amos 5:25-27

pang takun yang pagtuuan nirang atia ipinasubli ka yang mga kinaampu ta tung namagdarasun tung nira. Pinagekel-ekelan ka nira atiang pagpakignunut nira tung ni Josue ang namangalaw yang banwang naa tung dumang mga nasyun ang pinangaskas yang Dios. Ya kay pinagtuuan nira ang asta ra ilem tung timpu ni Adi David.

⁴⁶ Kumus tanya nagapadagen-dagenan da ta mupia yang Dios, napagingaluk da tung anya ang kung maimu, itugut na tung anyang magpakdeng ta pagtuuan tung anyang pirmaminti ang para ya ray matiniran na ang tanya ka man yang Dios ang nagpailalang tukaw tung ni apu tang Jacob.

⁴⁷ Piru indi ra engaged tinugtan na, kung indi, yang ana nang ti Solomon yay napagpakdeng yang pagtuuan ang atii ang para ya engaged ay pagtiniran na. ⁴⁸ Piru yang Dios ang pinakalandaw tung tanan, indi ra kang laging pagtinir tung mga maning tiang buat-buat ka ilem ta mga tau. Talagang matuud tia, ay kipurki pademdeman mi ra kanay yang sasang inaning yang Dios ang isinulat yang sasang manigpalatay yang bitala nang tukaw ang maganing,

⁴⁹ ‘Yang kaalimbawaan yang langit maning pa tung sasa ka ilem ang pagkarunganu. Asta yang tanek, yang kaalimbawaan na, maning pa tung sasa ka ilem ang pandasenan yang kakayu. Unu pa tiang balayay ang mapakdeng mi ang magkabagay tung yeen? Ariaw pa kaya pasintaray mi? ⁵⁰ Belag bang yuuy nagimu yang tanan ang atia?’ agaaning§.

Nagapatemengan Ni Esteban Yang Mga Pamagpakigmaepet Ang Tanira Pamagusuy Tung Iriansia Yang Mga Kinaampu Nirang Tukaw (7:51-53)

⁵¹ “Duruamug katetegas! Katulad ka tung mga taung taga дума-rumang mga nasyun ang anda kang lagi ay pagintindi nira tung kalelyagan yang Dios, indiamu ka malelyag ang magintindi tung planu na. Duruamug kabewengel kung unu pay gustu nang ianing tung numyu. Yang irinsia yang mga kinaampu tang atiang nagainambitu ya kay mismu ay nagusuyun mi ay pirmiamu ra ilem ang panguntiel tung Espiritu Santong pagbatuk ang katulad kang pisan tung nira. ⁵² Andang pisan ay manigpalatay yang bitala yang Dios atiang tukaw ang indi ra pinagdeeg-deegan yang mga kinaampu ta. Pinangimatay pa nganing nira yang pagapanuwul yang Dios ang atiang nagkauralang tukaw natetenged tung paglua yang sasang taung piliken yang Dios ang magtalus tung tanan ang ipatuman na tung anya. Ang pagkatapus numanyan yang taung atia yamu ra ka mismu ay nagintriga tung anya tung pudir yang mga taga Roma ang para imatayen nira. ⁵³ Yamung pamagpakigmaepet tung nasyun ta, yamu enged ay pinasubli yang mga katuwulan yang Dios ang atiang ipinagpadapat nang tukaw ang duun da ka pa man ipapanaway na tung mga angil na ang pagkatapus indi mi ra tinuman!” maganing duun ti Esteban tung nira.

Agbatuen Da Nira Ti Esteban Ang Agimatayen (7:54-60)

⁵⁴ Numanyan tung pagpamati yang mga pam-agpakigmaepet tung nagipagpakawut ni Esteban ang atia tung nira, pinanungkukan da yang kasisilagen nirang duru tung anya ang nunut da ka ta pagkaretket yang mga isi nira. ⁵⁵ Piru ti Esteban tanya, kumus nagamanguluan da kang lagi yang Espiritu Santo, tung pagtingara na tung langit ta madekdek, naita na ra yang kasusulawen yang Dios pati ti Jesus ang gulping kumindeng tung tepad yang Dios ang ampir tung tuu na. ⁵⁶ Maganing ti Esteban ang nagbitala si, “Abaw, yang langit nagaitaw ra ang naa pala midyu tung nagabri ra, pati yang paganingen ang Maninga Tau ya ra kag dawalayung pagkereng da tung tepad ang pisan yang Dios ang ampir tung tuu na!” maganing. ⁵⁷⁻⁵⁸ Pagkagngel da nira tia, namaglelpaken da tanira ang yang mga talinga nira ya rag dapaay nira ang para indi ra magngel nira yang nagipaganing ni Esteban ang atia ang tung pagintindi nira sasang pagduminar na tung pagkadios yang Dios. Anday duma, dayun da nirang dinagumukan ti Esteban ang linagunut duun tung lua yang siudad ang pagkatapus inimpisaan da nira ta pamatu. Numanyan yang mga taung atiang namagbangdan ta nungayna tung ni Esteban, namanluas da yang mga lambung nirang lagwas ang pagkatapus ipinabtang da nira tung katalungaan yang sasang taung nagaranan tung ni Saulo ang para bantayan na. ⁵⁹ Pagkatapus tia, kumus anda ray magsamber tung pamatu nira, ya ray namagtukaw ang namamatu tung ni Esteban. Mintras sigi-sigi yang pamatu nira tung anya, nangambay ra tung ni

Jesus ang maganing, “Ay Ginuung Jesus, dawaten mu ra taang ispirituu,” agaaning. ⁶⁰ Pagkatapus, dayun dang nagluud ang yang busis na ya ray padakulay nang maganing, “Ginuu, indi mu ra idata tung nira yang kasalanan nirang naa,” maganing. Pagkaaning na tia, baklu ra nadayunan. Numanyan ti Saulong naang pinapagbantay nira yang mga lambung nira, nagpauyun da ka tung disisiun nirang mangimatay tung ni Esteban.

8

Nagadeeg-deegan Da Yang Mga Tumatalig Duun Tung Jerusalem (8:1-3)

¹ Taa numanyan tung kaldaw ang atii, tanirang sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Jerusalem, kinawutan da ta kaliwagan ang durug lebat natetenged nagapandeeg-deegan da tanira ta mupia yang mga masigkanasyun nira. Purisu nagkarawasag da ilem ang namampalaksu yang kadaklan duun tung sinakepan yang Judea may Samaria, paira pa tung mga apustul.

² Numanyan may mga tau duun tung Jerusalem ang durug katinumanen tung mga katuwulan yang Dios ang ya ray namagasikasu tung tinanguni ni Esteban ang ipinalgud tung sasang leyang. Durung tangit nirang namagurulimengmengen natetenged tung anya.

³ Numanyan ti Saulong naa, pinagpaliwagan na ta mupia yang intirung kabilugan yang mga tumatalig duun. Anday dumang binuat na, kada balay ang pagsaragpun-sagpunan nira yay pinampakleran na ang pagkatapus pinanlagunut

na ra dayun ang ipinampakalabus tig lalii tig baway.

Natetenged Tung Palaksu Yang Matinlung Balitang Nagipagpakawut Duun Tung Samaria (8:4-25)

⁴ Kapurisu numanyan maning taa yang nainabu. Yang mga tumatalig ang atiang nagkarawasag da ya ray namagliliwutun ang namagparakawutun tung mga tau yang Matinlung Balita natetenged tung ni Jesus.

⁵ Numanyan yang sam bilug ang nagparakawutun ya ra ti Felipe*. Tanya nagdistinu ra duun tung pinakasiudad tung sinakepan yang Samaria. Kumawut duun, nagparakawutun da tung mga tau natetenged tung paganingen ang Cristong nagaelatan nira†.

⁶ Durug tinlu yang pagparamatien yang mga taung buntun tung nagipagpakawut ni Felipe natetenged tung mga pruibang nagipagpalapus na ang nagkarabalitaan nira ig naita ka man mismu nira. ⁷ Ay dakeleng pinagekel-ekelan pa rin ta mga dimunyu ang pinampalayanan na. Tung paglayas nira tung tau, naglelpaken da ta mupia. Dakele ra kang mga taung namimilay pa rin yang mga tinanguni nira ang pinampamaayen na pati yang mga barik ya

* **8:5** 8:5a Ti Felipe sasa ra tung pitung nga lalilian ang atiang pinamilik nirang sam pundaan ang mamagsulwad tung sasang prublima (6:5.) † **8:5** 8:5b Atii kanay pati mga Samarianen pamagelat ka tung sasang Mananapnay ang pinangakuan yang Dios. Ugaring yang pangguuy nira tung nagaelatan nirang atia, ya ra unu yang paganingen nirang Taheb.

ka. ⁸ Purisu durug sadya yang mga tau duun tung siudad ang atii.

⁹ Taa numanyan may sasang taung nagaranan tung ni Simon ang nabuay ra yang pagururasiunun na duun tung lansangan ang atia. Ya ray naberengan ta mupia yang mga Samarianen. Puirting pagpaambug na tung sadili na ang tanya unu may kinatakwanan nang durug puirsa. ¹⁰ Purisu yang tanan ang mga tau duun, maskin darakulu, maskin gegesy, luwus dang namagintindi ta maayen tung anya. Ya ra aganingay nirang “Sasang pangerengan tung Dios ang abwat!” ¹¹ Yang nagipagintindi nira ta maayen tung anya, ay natetenged tung tantung kabuay ra ta pagpaita na ta mga pruibang makabewereng ang pisan. ¹² Piru atiang pagpakawut ni Felipe yang Matinlung Balita natetenged tung palaksu yang paggaraemen yang Dios tung mga tau ig natetenged ka tung ni Jesus ang ya ka man yang paganingen ang Cristong yay nagtukud, namananged da tanira laliig baway. Pagkatapus namampabenyag da. ¹³ Maski nganing ti Simon ang naa, nananged da ka. Pagkatapus ta pagpabenyag na, nagpakignunut da tung ni Felipe ay durung pagkabereng nang pagpamalad tung mga pruibang atiang durug ketel ang nagipalua na.

¹⁴ Taa numanyan, duun tung Jerusalem, pagkabalita yang mga apustul ang yang mga taga Samaria namagpauyun da ka tung bitala yang Dios ang ipinagpakawut ni Felipe tung nira, dayun da nirang ipinaangay duun ti Pedro durua

ni Juan. ¹⁵ Mansikawut tanira duun, dayun da nirang ipinagampu yang baklung namagtalig ang atia ang patiniran da ka yang Dios tung Espiritu Santo. ¹⁶ Ay ya pa agari, tung uras ang atii, maskin tinu pa tung nira indi pa nagapatiniran yang Dios tung Espiritu Santo‡. Namagpabenyag pa ilem ang namagpailala ang kada sasa may sasa tung nira, nagpagaem dang matuud tung ni Jesu-Cristo. ¹⁷ Yang pagampu na Pedro, ya kay pagdeen nira tung mga kulu nira sasa may sasa, baklu ra pinatiniran yang Dios tung Espiritu Santo§.

¹⁸⁻¹⁹ Numanyan ti Simon ang naa, pagkaita na ang ekel tung pagdeen yang mga apustul tung mga kaarumanan na, asan da tanira nga patiniray yang Dios tung Espiritu Santo, dayun dang nagpadawat ta kuarta tung nira ang maganing,

‡ **8:16** 8:16 Indi pa ka man nagapatiniran yang Dios tung Espiritu Santo natetenged may sasang nagaelatan na. Ay yang gustu na, magsarasaan da tung matinlu yang mga tumatalig ang mga Samarianen may yang mga tumatalig ang mga Judio. Ay kipurki, luyut dang luyut, pagderemet-demetan tanirang duruang grupu. Yang mga Samarianen nagalamku yang mga Judio ang anday quinta nirang pagkatau (Juan 4:9; 8:48; yang pasanag tung Lucas 10:31). Purisu baklu ra nga patiniray na tung Espiritu Santo, kung duun da na Pedro ugud puidi rang mamagsistigus ang mamagbawalitaen tung mga tumatalig ang mga masigka Judio nira ang pati yang mga Samarianen pinatiniran da ka yang Dios tung Espiritu Santo. Intunsis, asan da maplek yang pagderemetan nira natetenged magsarasaan da tung pagtaraligen nira tung ni Jesu-Cristo. § **8:17** 8:14-17 Tung papanaw ang atia nagkamatuud da yang sasang itinuwul ni Ginuung Jesus tung mga apustul na ang mamagpaingmatuud tung mga tau “pati duun tung Samaria” (1:8).

“Partiyaw ka numyu ta kinatakwanan ang maning tia ugud kung tinu pay deenanu, asan da ka nga tiniray yang Espiritu Santo.” ²⁰ Maganing ka ti Pedrong minles, “Abaa, numunuta ra ilem tung kuarta mung atiang manampet duun tung kadiaduan ay yang kanisip mu ang yang katengdanan ang naang ipinakdul yang Dios ta diwaldi tung yamen maeklan mu pa ta kuarta! ²¹ Anda enged ang pisan ay kalalabten mu tung bitalang naang nagipagpakawut yamen ay sipurki belagan tama yang nagabtang tung kinaisipan mu tung pagterelengen yang Dios. ²² Purisu maayen pang manlignaa ra tung nagaplanu mung atiang anda enged ay kakuinta-kuinta na. Magampua ra ka dayun tung Dios ang basi pa ra ilem patawarena pa anya tung nagatima mung atiang durug kalain. ²³ Aganingena ra yeen ta maning tia ay nagasimanu ang yang sistima mung atia maning pa tung sasang lasun ang panalaktak tung bilug ang tinanguni ta ang pati yang mga kaarumanan mu asan da ka nga saliray mu ta pagwaldangan nira.” ²⁴ Maganing ka ti Simon ang nagtinales, “Yamu ray magampu tung Dios para tung yeen ang anda ray dumangat tung yeen ang pariu ka tung nagipaganing ming atia,” maganing.

²⁵ Kapurisu numanyan, yang binuat na Pedro, dayun da nirang pinagpasanangan yang mga tumatalig ta mupia natetenged tung pagurusuyun nira tung ni Ginuung Jesus. Pagkatapus tia, dayun dang namagpanaw ang para mansiulik da duun tung Jerusalem. Tung pagparanawen nira, sigi-sigi yang pagparakawutun nira yang Matin-

lung Balita tung mga taung nagkarapanawan nira tung dakeleng mga baryu yang mga Samaritanen.

Pagparakawutun Ti Felipe Yang Matinlung Balita Tung Sasang Upisial Ang Taga Etiopia (8:26-40)

²⁶ Taa numanyan, may sasang angil ang tinuwul yang Dios ang yay nagbitala tung ni Felipe ang maganing, “Ala, Felipe, magpanawara ampir duun tung salatan. Yang usuyun mu ya ra yang karsadang taa manliit tung Jerusalem ang duun da manampet tung Gaza,” maganing. (Yang karsadang atii pagpanaw duun tung banwang kapas.) ²⁷⁻²⁸ Purisu numanyan, pagkasimpan ni Felipe, dayun da ka man ang nagpanaw. Numanyan duun tung karsadang atiang nagapanawan na, may sasang upisial ang taga Etiopia ang pagsaay tung dikariton. Tanya tisiruru yang paganingen ang Candace ang yay pangguuy tung sasang baway ang paggaem tung banwang atiang Etiopia. Duun manliit yang taung atia tung Jerusalem ang ya ray inangay na ang para magtuu tung Dios. Numanyan agulik da duun tung banwang pinagliitan na. Yang pagsaay na tung dikariton ya kay pagbasa na yang isinulat ni Isaias ang sasang manigula atiang tukaw. ²⁹ Numanyan ti Felipe, inaning da yang Espiritu Santo ang “Palengtan mu rang awayen yang dikariton ang atii,” agaaning. ³⁰ Atii, dayun dang nanlaksu ti Felipe ang asta naskaran na ra. Tung pagpaaway na tung dikariton, nagagngel na yang upisial ang pagbasa tung

isinulat ni Isaias ang sasang manigula. Pagkat-apus dayun na rang binugnu ang inaning, “Ta, yang nagabasa mung atia nagamaresmesan mu yang nagadapatan na?” ³¹ Maganing yang upisial ang nagtimalas, “Ya pa agaaring maintindianu naang anday magpainunuku tung yeen? Maayen pang sumaaya ra ilem tani ang magpakpad tung yeen,” maganing. ³²⁻³³ Numanyan yang sam bulus ang atiang nagabasa na tung kasulatan ang nagabeweklad na maning taa yang palaksu na:

“Katulad tung sasang karnirung nagaguyuran dang patayen, katulad ka tung sasang sinday ang karniru ang nagatupian da yang bulwul na, ya ra kay pambungun yang paganingen nang turuwulun na ang maskin unu pay buaten tung anya, indi ka enged magiwek-iwek. Deeg-deegan da nira ta mupia ig lepesan yang usgad ang ipakdul nira tung anya. Anday mapagpaintindi kung aywa maning da tia ay buaten yang mga masigkanasyun na tung anya, ay tapusun da nira yang kalayunan na taa tung kaliwatan,” maganing*.

³⁴ Numanyan maganing yang upisial tung ni Felipe, “Maimu ilem tung nuyu, gustuu ilem ang maintindianu kung tinu pay nagadapatan yang bitalang atiing pinaganing yang manigula. Tanya mismu u dumang tau?” agaaning. ³⁵ Numaan yang sam bulus ang atia ya ray pinatielan ni Felipeng nagparakawutun tung anya yang Matinlung Balita natetenged tung ni

* **8:32-33** 8:32-33 Isaias 53:7-8

Jesus. ³⁶⁻³⁷ Numanyan tung pagpalaksu nira tung dikariton, may napanawan da nirang wai. Pagkaita yang upisial, dayun na rang inaning ti Felipe ang “Atii pala may wai. Maganinga ka kung may pagsankel pa tung yeen ang indiw pa mapagpapruibang mapagpabenyag,” maganing†. ³⁸ Numanyan naglalang da yang upisial ang yang dikariton patadengen da. Pagkatapus dayun dang naglampud durua ni Felipe ang nagparanek tung waing nansilanguy ang pagkatapus dayun dang binenyagan ni Felipe. ³⁹ Numanyan pagkatakas nira, yang Espiritu Santong nagipatinir kang lagi ni Ginuung Jesus tung ni Felipe, ya ray nagekel ta inali tung anyang ipinaliit ang indi ra naitang uman yang upisial. Nagpadayun da ilem yang pagsaraayen nang durug sadya yang isip nang pagsaay. ⁴⁰ Numanyan ti Felipe, mandawal-dawal, naa pala duun da tanya tung Asoto‡. Magimpisa duun, pinaneptep na ra yang tanan ang mga lansangan ta pagparakawutun yang Matinlung Balita natetenged tung ni Jesus ang asta kuminawut da duun tung

† **8:36-37** 8:36-37 Taa dumang mga bitalang isinaleet ta dumang manigkupiang pinakauring namagkupa ang maning taa yang palaksu na: Maganing ti Felipeng nagtimales, “Puidia rang magpabenyag kung talagang bugus yang isip mung pagtalig yang sadili mu tung ni Jesus.” Maganing ka yang upisial ang nagtuwal, “Ee, pagtaligaw ra tung ni Jesu-Cristo ay panangeraw ra ang tanya ka man yang paganingen ang Ana Yang Dios.” ‡ **8:40** 8:40a Yang lawid yang Asoto tung Gaza mga 30 kilometro.

lansangan ang Cesarea§.

9

Ti Saulo Pagsuku Ra Tung Ni Ginuung Jesus (9:1-19a)

¹ Numanyan ibalik ta ra kanay yang isturia tung ni Saulong naang nasambit ta nungayna*. Kumus nagademtan na ta mupia yang mga taung pamagusuy ra tung ni Ginuung Jesus, indi ra temegka ang indi na ra pamalegen ta mupia ang kung indi mamamalpas tung anya, ipampaimatay na. Numanyan ya ray inangay na tung paring pinakalandaw. ² Nagingaluk tung anya ta kabakeran na ang sarang mapaita na tung mga manigerekelen ang kada sam pundaan yang mga masigka Judio nirang pamagsaragpun-sagpun duun tung siudad ang Damasco. Yang kamtangan yang kasulatan ang tanya pinakdu-lan da ta katengdanan na ang kung may maita nang mga kaarumanan nirang pagusuy ra tung pagirintindien tung Dios ang atiang baklu, puid-ing ipadeep na tig lalii tig baway ang para pangkelan na duun tung Jerusalem ang ipam-pakalabus.

³ Numanyan tung pagparanawen nang nagalenget da tung Damasco, nainalian dang nasinggatan ta masadlaw ang durug kasulaw ang duun manliit tung langit. ⁴ Tung pagpadagpa

§ **8:40** 8:40b Yang lawid yang Cesarea tung Jerusalem mga 90 kilometro. Yang lansangan ang atiang Cesarea ya ray pinagtiniran ni Felipe dayun ay baklu si sambitay ni Lucas duun tung 21:8. * **9:1** 9:1 7:58-60; 8:3

na tung tanek, may nagnel nang busis ang pagbitala tung anya tung bitalang Hinebreong natauan na ang maganing, “Ay Saulo, aywat nagadereeg-deeganaw nuyu?”⁵ Maganing ti Saulong nagtimalas, “Aywa, tinua pa?” Maganing ka yang busis ang tuminuwal, “Yuu ti Jesus ang nagadeeg-deegan mu.”⁶ Ala, magbungkarasa rang mangay duun tung siudad. Duun may sasang taung magpakdek tung nuyu kung unu pay dapat ang buaten mu,” maganing.⁷ Yang mga kaarumanan ni Saulo, pagbungkaras nira, nanganganga ra ilem. Tung bagay, nagnel da ka nira yang busis piru anday naita nira.⁸ Numanyan pagbungkaras ni Saulo, namikat-pikat da yang mata na, piru andang pisan ay naita na. Purisu ya ra ilem agguyuray yang mga kaarumanan nang asta nansikawut da duun tung Damasco.⁹ Tung seled tulung kaldaw, indi naita. Anday pinangan na ubin ininem na.

¹⁰ Taa numanyan may sasang tumatalig duun tung Damasco ang nagaranan tung ni Ananias. Numaan may sasang ipinadakat ni Ginuung Jesus tung paneleng na ang tanya mismu na-pagbitala tung anyang maganing, “Ananias!” Maganing ka ti Ananias ang nagtimalas, “Naniaw ka, Ginuu.”¹¹ Maganing ka ti Ginuung Jesus ang nagpadayun yang bitala na, “Ala, mangaya ra duun tung karsadang atiang pagguguuyan tung ‘Matadleng’. Kung kawutun mu ra nganing yang balay ni Judas, dawalen mu duun yang sasang taung taga Tarso ang nagaranan tung ni Saulo, ay pagarampuen da numaan.”¹² Dispuis, Ananias, may ipinadakatu ra ka tung paneleng

na ang yaway naita nang nagpakled tung balay ang nagdeen tung anya ugud mabuskad da yang mata na," maganing. ¹³ Maganing ka ti Ananias ang nagtimalas, "Piru Ginuu, duru rang balitang nagkaradengelu natetenged tung taung atia ang duru unug kalain yang binuat-buatan na tung mga tauan mu duun tung Jerusalem. ¹⁴ Maskin taa tung Damasco may katengdanan na ka unung ipinakdul tung anya yang mga paring arabubwat ang para magpadeep tung kumpurming tinu pay pagambay tung nuyu." ¹⁵ Maganing ti Ginuung Jesus ang nagtimalas, "Ala, magpanawa ra ay sipurki yang taung atia pinagpiliku ra ang para gamitenung mangerengan tung yeen ang magparakawutun tung mga taung taga duma-rumang nasyun pati tung mga adi nira asta tung mga masigkanasyun ming mga Israel. ¹⁶ Aganingenung pinagpiliku rang para mangerengan tung yeen ay kipurki yuu mismu ay magpakdek tung anya kung unu pay dapat ang mapasaran na arangan da ilem tung yeen ang pagakegngan na," maganing.

¹⁷ Purisu simanyan nagpanaw ra ka man ti Ananias ang nagpakled tung balay ang atiang ipinaetad tung anya. Dayun dang nagdeen tung ni Saulo ang maganing tung anya, "Saulo, putulu, tinuwulaw ra ni Ginuu tang mangay taa tung nuyu. Ya ra ka man ti Jesus mismung nagpaita tung nuyu duun tung karsadang pinanawan mung minangay taa. Tinuwulaw man nganing anyang mangay taa ugud maitaa si ig manguluana ra ka yang Espiritu Santo," maganing. ¹⁸ Atii lagi-laging nagkarataktak da

tung mata ni Saulo yang maninga mga imbis ang asta naita si. Dayun dang kumindeng ang nagpabenyag da ay gustu nang magpapruiba ang tanya pagpagaem dang matuud tung ni Ginuung Jesus. ¹⁹ Numanyan pagkapamangan na, naulikan da yang kaluluwayen na.

Pagparakawutun Da Ti Saulo Ang Ti Jesus Talagang Ya Ra Yang Paganingen Ang Ana Yang Dios (9:19b-22)

Taa numanyan nagpakilaket da ti Saulo ta pira pang kaldaw tung mga tumatalig tung ni Ginuung Jesus duun tung Damasco. ²⁰ Atiang lagi nagparakawutun da natetenged tung ni Jesus tung mga masigka Judio nang kada sam pundaan ang pamagsaragpun-sagpun duun. Pinaganing na tanira ang ti Jesus ya ra ka man yang paganingen ang Ana Yang Dios. ²¹ Numanyan tanirang tanan ang namagpamati tung anya, nangabereng da ta mupia. Namagtaralimaan-talimaanan da tanirang namagaraning-aningan ang, “Belag ba ang yang taung atia ya ra yang nagpamaras tung mga tau duun tung Jerusalem ang kumpurming pagambay tung ni Jesus? Belag ba ang yang inangay na taa ang para ipampadeep na yang mga taung atia ang para guyurun na duun tung mga paring atiang arabubwat?” maganing. ²² Numanyan ti Saulo tanya mas pang nagketel yang builu yang pagparakawutun na. Durug baked yang katadlengan na ang ti Jesus talagang ya ra ka man yang paganingen ang Cristong nagaelatan kang lagi nira. Purisu yang mga Judiong atiang pamagtinir tung Damasco,

indi ra nira nasarangan yang katadlengan nang bariken.

Ti Saulo Nagabalakan Da Ta Malain (9:23-25)

²³ Taa numanyan atiating nabuay ra, namagurunta-untaan da yang mga masigka Judio ni Saulo duun tung Damasco ang tanya imatayen da. ²⁴ Lawiig kaldaw yang pagbarantayen nira tung mga purta yang siudad ang para baklu malua, madeep da nirang imatayen. Numanyan nabalitaan da ni Pablo natetenged tung nagatima nirang atia. ²⁵ Numanyan anday dumang binuat yang mga taung namananged da tung ipinagpakawut na, tanya ingkelan da nira ta lawii tung may pagpapuklutan tung padir. Duun da ilem ipabtangay nira tung sasang bulanglang ang itinuntun tung lua yang padir ang para magpalibri ra.

Yang Pagbalik Ni Saulo Duun Tung Jerusalem (9:26-30)

²⁶ Taa numanyan tung pagbalik ni Saulo duun tung Jerusalem, tinagaman na ra rin ang magpakilaket tung mga taung pamagusuy ra tung ni Ginuung Jesus. Piru ya ra ngaelday nirang tanan ay indi pamananged ang tanya pagusuy ra ka tung ni Ginuung Jesus. ²⁷ Numanyan ti Bernabe ya ray nagtawang ang nagekel tung anya duun tung mga apustul ang dati. Pagkatapus nagbawalitaen da tung nira kung ya pa agaring naita na ti Ginuung Jesus tung karsada ang may pinaganing ka ni Ginuu tung anya. Ibinalita na ka tung nira kung unu pag kabalur nang nagparakawutun tung mga masigka Judio nira

duun tung Damasco natetenged tung ni Ginuung Jesus. ²⁸ Kapurisu numanyan, napagpakiugpu ra tung mga tumatalig ang durug tinlu yang pagnurunutan nira duun tung Jerusalem ig tanya durug kabalur ang nagparakawutun tung mga tau natetenged tung ni Ginuung Jesus. ²⁹ Ang kaisan, nagparakawutun tung mga masigka Judio na ang yang bitala nira Giniriego. Yang nagipakawut na asan da ipatielay na tung napabtang tung kasulatan ang basi pa ra ilem mamanged da. Piru belag ya mamanged, ya mamagtagam ang mamangimatay tung anya. ³⁰ Numanyan pagkabalita yang mga kaputulan nang mga tumatalig, dayun da nirang ingkelan ang namanuldak duun tung siudad ang Cesarea† ang pagkatapus ipinaulik da nira duun tung Tarso.

Nagipagpasanag Yang Nagsulat Kung Ya Pa Agari Yang Pagkabetang Yang Kabilugan Yang Mga Tumatalig (9:31)

³¹ Purisu nagkamaningan da ang nagkalingeng da yang pagkabetang yang kabilugan yang mga tumatalig tung ni Jesus tung intirung sinakepan yang Judea may tung intirung sinakepan yang Galilea pati tung intirung sinakepan yang Samaria. Dispuis nagbaked dang nagbaked yang pagtaraligen nira tung ni Ginuung Jesus ang nunut da ka ta pangaman nira ta mupia ang muya mamaglampas tung kalelyagan na. Asta yang kinadakel nira ya ra

† **9:30** 9:30 Distansia ta 100 kilometro.

kag durulang agdurulang ekel tung pagpadagen-dagen yang Espiritu Santo.

Ti Eneas Nagapamaayen Ni Jesu-Cristo Ekel Tung Ni Pedro (9:32-35)

³² Taa numanyan ibalik ta ra kanay yang isturia tung ni Pedro. Tung pagliliwutun na may mininsang nanuldak da duun tung lansangan ang Lida ang para magbisita tung mga taung pamagusuy ra tung ni Ginuung Jesus ang pamagtinir duun. ³³ Duun may napanawan nang sasang taung nagaranan tung ni Eneas. Tung seled walu rang takun midyu tung depet da ilem tanya tung lulubgan na ay pamimilay yang mga tinanguni na. ³⁴ Maganing ti Pedrong nagbugnu tung anya, “Eneas, pamaayenena ra ni Jesu-Cristo. Magbungkarasa rang magpatayu-tayu yang lulubgan mu,” maganing. Atii, lagi-laging nagbungkaras ti Eneas. ³⁵ Yang dinangat na, durung mga taung nagkaraita tung ni Eneas ang maayen da ang duun da nga manmanay yang mga isip nirang namagpagaem yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus. Yang duma pamagtinir tung lansangan ang atiang Lida, yang duma pamagistar tung kakunayungan yang kadatalan ang atiang malapad ang pagguguuyan tung Saron.

Ti Dorcas Nagbaklung Kabui Ekel Tung Nagipagampu Ni Pedro (9:36-43)

³⁶ Taa numanyan duun tung lansangan ang Jopa may sasang baway ang nagaranan tung ni Tabita ang yay sasang tumatalig tung ni Ginuung Jesus. Kung ilakted yang aran na tung bitalang

Giniriego ay Dorcas. Yang puntus yang aran na ay “Kalasiaw”. Pirmi ra ilem ang pagbuat ta matitinlu ig durug katinawangen tung mga taung pagkaliwag. ³⁷ Numanyan tung mga uras ang atii, nagkatinir da ta laru na ang pagkatapus ya ray napatayan na. Pagkapatay na, dinigu ra yang mga aruman na ang pagkatapus ipinabtang da nira duun tung sasang kuartu tung yadwang gradu yang balay. ³⁸ Kumus alenget ka ilem yang Jopa tung Lida, pagkabalita yang mga tumatalig ang taga Jopa ang ti Pedro duun tung Lida, dayun da nirang pinaguuyan tung durua nga laliian ang kung maimu ilem tung makali, mangay rang lagi tanya duun tung nira. ³⁹ Purisu pagkagngel ni Pedro yang tuyun nira, dayun dang nagsimpan ang pagkatapus nagnunut da tung nira. Pagkawut nira duun, dayun dang ingkelan nira ti Pedro tung kuartung atia tung yadwang gradu. Pagkatapus yang tanan ang mga balung mga baway ang taga duun namagtaripukpuk da tung anyang pamagtarangiten dang pamagpaita tung anya yang mga kamisun may yang mga kimunang atiing pinagtiik ni Dorcas atiing bui pa ang ya ra kay ipinamakdul-pakdul na tung nira. ⁴⁰ Numanyan tanirang tanan pinalua ra ni Pedro tung kuartung atia. Pagkatapus dayun dang nagluud ang nagampu tung Dios. Pagkatapus ta pagampu na, dayun dang nanalunga tung tinanguni yang patay ang nagbitala tung anyang maganing, “Tabita, magbungkarasa ra!” maganing. ⁴¹ Lagi-laging nabuskad da yang mata na. Pagkaita na tung ni Pedro, dayun dang nagbangun. Atii, pingge-

san da ni Pedro tung kalima nang pinakdeng. Pagkatapus dayun na rang ginuuyan yang mga balung atia asta yang mga kaarumanan nirang mga tauan ka ni Ginuung Jesus ang pagkatapus ti Tabita ipinirisintar na ra tung nirang bui ra. ⁴² Numanyan pagsarambung da yang balita tung intirung lansangan ang atiang Jopa, duru sing mga taung namagtalig tung ni Ginuung Jesus ang namagpatapnay. ⁴³ Taa numanyan duun da ilem nagpadayun ti Pedro ta mabuay tung balay ni Simon ang sasang manigdampul ta ulit ta mga ayep.

10

May Nagipadakat Yang Dios Tung Paneleng Ni Kapitan Cornelio (10:1-8)

¹ Taa numanyan duun tung siudad ang Cesarea*, may sasang taung nagaranan tung ni Cornelio. Tanya sasang kapitan tung sang grupu yang mga sundalung sanggatus nga tauan ang lugud tung mas dakulung grupung enem ang gatus nga sundaluan ang pulus taga Italia. ² Yang taung naa matinumanen tung mga katuwulan yang Dios, ay maskin belagan Judio yang nasyun na, dating pagintindi ra kang lagi tung pagatuuan yang mga Judio, kasiraan ka tanirang sam pamilya pati mga turuwulun na. Duru kag kainildawen tung mga Judiong mga maliliwagen

* **10:1** 10:1 Yang siudad ang atia, yay pinakakapital yang intirung banwang pagguguuyan yang mga Romanen ang Judea. Piru tung mga Judio, yang banwang nagaguuyan nirang Judea, teed ilem tung ampir duun tung siudad ang Jerusalem.

ig muya-muyang magampu tung Dios. ³ May sasang kaldaw ang mga alas tris dang apun ang may sasang ipinadakat yang Dios tung paneleng na. May sasang angil ang pagatuwul nang naita nang pagpakled tung kuartu ang pagkatapus dayun dang nagbugnu tung anyang maganing, “Cornelio!” ⁴ Atii binalayan da ta eled nang duru ang yang angil ang atia ya ray nagapateekteekan na ta mupiang tinuwal, “Aywa, unu pa?” Maganing yang angil ang minles, “Pinamati ra yang Dios yang pagarampuen mu tung anya, tinandaan na ra ka yang pagirildawen mu tung mga masigkatau mu. Nagademdema ra enged anya. ⁵ Purisu simanyan manuwula ra ta mga taung mamansiangay duun tung Jopa ang para dawalen da nira yang sasang taung nagaranan tung ni Simon ang yang puangga na ti Pedro. ⁶ Duun agpagdayun tung ni tukayu na ang ti Simon ka ang sasang manigdampul ta ulit ang yang balay na duun tung binit yang teeb,” agaaning. ⁷ Pagkatapus dayun dang nagliit yang angil ang atiang nagpaske tung anya. Numanyan ti Cornelio tanya, dayun dang nangguuy tung duruang bilug ang turuwulun na may tung sam bilug ang sundalu nang nagataligan na ang ya kay matinumanen tung mga katuwulan yang Dios. ⁸ Pagkatapus ta pagpakdek na tung nira yang nainabung atia tung anya, dayun na rang pinanuwal ang mamansiangay duun tung Jopa.

May Nagipadakat Yang Dios Tung Paneleng Ni Pedro (10:9-16)

9 Taa numanyan, tung nagdasun ang kaldaw alenget-lenget da tung Jopa yang tulu nga tauan ang atiang pinanuwul ni Cornelio. Atiang kereng kaldaw, ti Pedro tanya nagtakwal da duun tung sagpaw† yang balay ang para magarampuen da. 10 Numanyan kumus nagasuwuk da, gustu nang mamangan. Mintras pamagsimpan pa tanira tung araneK ta mapangan na, may sasang ipinadakat yang Dios tung paneleng na. 11 Ya ray naita na yang langit ang midyu tung nagabri ra ang pagkatapus may sasang kuari layag ang dakulu ang nagiparanek. Kuari nagapegsan tung pusud nang epat ang nagituntun tung tanek. 12 Betangan ta sari-saring ayep ang pamagpanaw-panaw tung tanek pati mga dayamdang ang pamagkanwang asta mga lamlam ang pulus liliien ta mga Judio. 13 Numanyan may busis ang nagngel ni Pedro ang maganing tung anya, “Ala Pedro, magbungkarasa ra. Mangkela ra asan ta patayen mung ipalutuk.” 14 Maganing ti Pedrong minles, “Ginuu, talagang indiaung ay kipurki disti pa tung itatauenu indiaung pisan nagapamangan ta mga maning tiang liliien‡ yamen ang mga tauan mung mga Judio.” 15 Maganing si yang busis ang nagbitala tung anya, “Yang kumpurming ipinagpabtang da yang Dios ang bagay rang

† 10:9 10:9 Yang pagbaralayan duun tung nira pinaya. Anday sawungan na ig yang pinakasagpaw na ya ray pagpalimasman nira ubin pagkeresenang nirang mga lawii. ‡ 10:14 10:14 Kung gustu tang makdekan kung unu pang mga palanganenay ang dapat liliien yang mga Judio, duun nga basaay ta tung Levitico 11:1-47.

panganen, indi mu ra aningen ang liliien pa,” maganing. ¹⁶ Numanyan maklu rang mainabu ta maning ka tia. Pagkayaklu ra, nabatak da duun tung langit.

Yang Nagituyun Ni Cornelio Tung Ni Pedro (10:17-23a)

¹⁷ Taa numanyan atiang nagakesen-kesen ni Pedro ta mupia tung isip na kung unu pa kaya ay nagadapatan yang ipinadakat ang atii tung paneleng na, ya ra kay pagkawut yang mga taung atiang pinanuwal ni Cornelio. Asan da kemdengan tung purta yang balay ni Simon ang ya ray pinabalitaan nira tung дума may ruma. ¹⁸ Simanyan namanagbalay rang namagtalimaan kung ti Simon ang atiang pagguguuyan ka tung ni Pedro asan agpagdayun. ¹⁹ Ti Pedro tanya, atiang sigi-siging pagparainu-inuen na kung unu pa ka engaged ay lagpakan yang ipinadakat ang atii tung paneleng na, pinaganing da yang Espiritu Santong maganing, “Takaa may tulu nga tauan ang pamagdawal tung nuyu. ²⁰ Purisu magbungkarasa rang maglampud ay magnunuta ra tung nira. India ra magdalenden ay yuu ray nagtuwal tung nirang mangay taa.” ²¹ Purisu dayun dang linampud ni Pedro yang mga taung atiang pinaganing, “Yuu ra taang nagadawal mi. Unu pay katuyuan mi?” ²² Maganing tanirang namansituwal, “Anda. Minangayami ilem taa ay tinuwulami ni Kapitan Cornelio. Tanya sasang matinumanen tung mga katuwulan yang Dios ig dating pagintindi ra kang lagi tung pagatuuan ming mga Judio. Bantug yang aran na tung

intirung nasyun mi. May sasang angil ang tinuwul yang Dios ang nagpakdek tung anyang magpaguuy tung nuyung magangaya duun tung balay na ugud mapamatian na kung unu pay ianing mu tung anya,” maganing.

²³ Atii, pinangimbitar da ni Pedro ang duun da mamanginluwugan.

Pagbaragasan Da Ti Pedro May Na Cornelio (10:23b-33)

Pagkapangayag, pagkasimpan ni Pedro, dayun dang nagpakignunut tung nira. Asta yang dumang mga tumatalig tung ni Jesus ang taga Jopa, namagpakignunut da ka. ²⁴ Pagkapangayag si, baklu ra namansikawut tanira duun tung Cesarea. Duun da ka ti Corneliong pagelat, kasiraan ka tanira yang may mga kaampiran tung anya may yang mga unguay nang nagamaal na. ²⁵ Atiing magpapakled da rin ti Pedro tung balay, binagas da ni Cornelio. Ya ra nga luud tung pinagtalungaan nirang durua ang para magtuu ra rin tung anya. ²⁶ Dayun dang pinggesan ni Pedrong pinakdeng ang inaning, “Ala, kemdengara. Aywa naang yuu tau ka ilem ang pariu ka tung nuyu, yuu pay luuran mu?” ²⁷ Atii, pagpakled nira ni Pedro tung balay, sigi-sigi yang kesen nirang durua. Naa pala asan tung kakleran, durug dakel yang mga taung pamagsaragpun. ²⁸ Numanyan nagbitala ra ti Pedro tung nirang maganing, “Siguru nagaskean mi ra ka ang tung yamen ang mga Judio, bawal tung yamen ang magpakilaket ubin magbisita tung maning

tung numyung belagan mga masigkanasyun yamen. Piru pinasanaganaw ra yang Dios ang anday taung aningenung belagan bagay ang saptenu. ²⁹ Kapurisu atiang pinatuwulanaw ra numyu, nagnunutaw ra ilem ang anday dake-leng pasaliwan. Numaan, gustuu ilem ang makdekan kung unu pay nagipagpaguuy mi tung yeen?" ³⁰ Maganing ti Corneliong nagti-males, "Tangnengesa pa ang mga maning tiing uras ang pagalas tris ang apun, pagampuaw ra tung Dios taa tung balayu. Nainalianaw rang limput ta sasang laliing masulaw yang awel nang ya ray kumindeng tung pinagtalungaan yamen. ³¹ Maganing tung yeen, 'Cornelio, pinamati ra yang Dios yang ipinagampu mu tung anya, tinandaan na ra ka yang pagirildawen mu tung mga masigkatau mu. ³² Purisu ta nuyu, patuwulan mu ra yang sasang tau duun tung Jopa ang nagaranan tung ni Simon ang yang puangga na ti Pedro. Ay tanya duun agpagdayun tung balay ni tukayu nang ti Simon ka ang sasang manigdampul ta ulit duun tung binit yang teeb,' agaaning duun tung yeen. ³³ Purisu ta yeen, atiang lagi, pinatuwulana ra ka man yeen. Pagpasalamataw ka tung nuyu ta daku-lung pagpasalamat natetenged tung kaneeman mung nagangaya ra ka taa. Purisu numaan, ta yami, taanami rang tanan nga sagpun tung katalungaan yang Dios ugud mapamatian yamen yang tanan ang itinuwul na tung nuyung ipag-pakawut tung yamen," maganing ti Cornelio.

Yang Nagipagpakawut Ni Pedro Tung Na Cornelio (10:34-43)

³⁴ Numanyan, ti Pedro nagimpisa rang nagparakawutun tung nirang maganing, “Naa pala, baklu ra nga maresmesayu ang matuud ka man ang yang Dios anday pinilikan. ³⁵ Kung tinu pay paggalang tung anya ig pagtuman ka yang kalelyagan na, ya ray taung sapten na, maskin unu pang nasyunay. ³⁶ Ya taa yang bitalang ipinagpaekel na tung nasyun enged yamen ang Israel natetenged tung kalibrian ang ipinagpatukud na tung ni Jesu-Cristo. Ti Jesu-Cristong naang nagaaningu belagan pariu tung dumang pinanuwwul yang Dios, kung indi, tanya ray may kagaeman tung tanan ang mga tau. ³⁷ Asta yamu nabalitaan mi ra ka kung unu pay nagkarainabu taa tung banwang naang intirung Judea, impisa duun tung parti Galilea. Duminasun tung pagparakawutun ni Juan tung mga tau kung unu pay dapat buaten nira baklu ra mampabenyag tung anya. ³⁸ Purisu nagaskean mi ra yang natetenged tung ni Jesus ang taga Nazaret. Kumus tanya pinilik yang Dios ig pinatiniran na tung Espiritu Santo, purisu, maskin ay pa nagpanaw, durung nagkarabuat nang ikinaayen yang mga tau. Yang kumpurming kinemkem da rin ni Satanas, luwus dang pinampapuklut na ekel tung pagpaktel yang Dios tung anya. ³⁹ Dispuis pa, yami sistigus tung pagkamatuud natetenged tung tanan ang atiang nagkarabuat na duun tung siudad ang Jerusalem pati tung intirung sinakepan yang Judea. Pagkatapus anday dumang binuat yang дума tung anya, ya ra ipalansangay nira

tung krus ang ipinaimatay ang katulad ka tung pagabut tung sasang taung durug kalain. ⁴⁰ Piru binui si ka enged ang uman yang Dios tung yaklung kaldaw ang pagkatapus pinapruibaan na rang talagang matuud gated dakeleami kang naita tung anya. ⁴¹ Tung bagay, indi ka man naita yang kadaklan ang mga masigkanasyun yamen, kung indi, tung yamen ilem ang pinamilik na kang laging magpaingmatuud tung kadaklan. Ay atiing pagkabui na si kang uman, kasiraanami ra kang nagsararuan. ⁴² Dispuis, nagkalalangan da ka tung yamen ang magparakawutunami tung mga tau. Ay magpaingmatuurami tung nira ang tanya ray pinilik yang Dios ang tung uri ta kaldaw, yay magsintinsia tung kalainan tung tanan ang mga taung kumpurming belagan mga tauan na. Salairen na yang kawutan nang bui, pati yang nagkarapatay ra, buien na si kang uman ang para masintinsiaan na. ⁴³ Tanya kang lagi ay ipinagpaingmatuud yang tanan ang mga manigpalatay yang bitala yang Dios ta namagtukaw ang mga panimpu ang kumpurming tinu pay magtalig yang sadili na tung anya, ya ray patawaren na tung mga kasalanan na natetenged ka man tung pinagtalus nang nagpakugmatay.”

Yang Belagan Mga Judio Nagalampuran Da Ka Yang Espiritu Santo (10:44-48)

⁴⁴ Taa, numanyan, atiing indi pa nganing nagatapus ti Pedro ta pagparakawutun na, tani-rang tanan asan ang pamagpamati, lagi-laging

pinanlampuran da yang Espiritu Santong pina-manguluan. ⁴⁵ Yang mga tumatalig ang atiang mga Judio ang taga Jopa ang namagpakignunut tung ni Pedro, nangabereng da ta mupi-ang pamagpaniid. Yang naberengan enged nira, naa pala, maskin belagan mga masigka Judio nira, pinampalampuran da ka yang Dios tung Espiritu Santo ang yang kaalimbawaan yang paglampud na tung nira maning pa tung waing ibinukbuk tung nira. ⁴⁶⁻⁴⁷ Ay ya pa agari ya rag denglay nira na Corneliong pamagbiwitalaen ta mga bitalang indi ka pinagaralan nira ang ya ra kay nagagamit nirang pamagdarayawen tung Dios natetenged tung mga binuat-buatan nang durung pisan agkabewereng§! Atii, ya ra ngabnga ti Pedrong maganing tung mga masigka Judio na, “Ta, telengan mi ra tia. Yang mga taung atia, pinampalampuran da ka yang Dios tung Espiritu Santo ang pariu ka tung binuat na tung yaten tan taa pa* . Ala, maganingamu ka kung indi magkatama tung mga isip ming tanira mamampabenyag da,” maganing. ⁴⁸ Kapurisu, kumus anday nagiwek-iwek, dayun dang nagkalalangan ang tanira mamampabenyag da ang para mamagpaprui-iba ang tanira namagpagaem dang matuud tung ni Jesu-Cristo. Pagkatapus tia, dayun dang

§ **10:46-47** 10:46-47a Yang pruibang atiang durug kabewereng ipinaita ra nganing yang Dios tung nirang mga Judio ay ugud asan da nga plekay ta ipamiru nira tung mga taga duma-rumang nasyun ang asta kawigen da nira na Cornelio ang tanira mga putul da ka nira natetenged ilem tung pagtalig nira tung ni Ginuung Jesus. Ikumpalar tung 11:15-17. * **10:46-47** 10:46-47b Balikan ta yang kapanawan na tung 2:1-12.

namagimbitar tung na Pedrong mamagpadayun da kanay tung nira ta pira pang kaldaw.

11

Pagugtulun Da Ti Pedro Tung Mga Tumatalig Duun Tung Jerusalem Kung Unu Pay Nainabu Duun Tung Cesarea (11:1-18)

¹ Taa numanyan, nabalitaan da yang mga apustul ni Ginuung Jesus pati yang mga kaputulan tung intirung sinakepan yang Judea ang naa pala maski tung mga taung belagan mga masigka Judio nira may namagpauyun da ka tung bitala yang Dios ang ipinagpakawut tung nira. ² Ugaring ilem, atiang pagkawut na Pedro duun tung Jerusalem, may dumang mga tumatalig ang mga Judio ang namagintra ra saway tung anya. Ay yang nagapapaktelan nira ang yang belagan mga masigka Judio nira dapat unung magpabuat ta tanda tung mga tinanguni nira baklu ra unu nga risibiay yang Dios ang mga kinasakpan nang matuud. ³ Maganing tanirang pamagbasul tung ni Pedro, “Naa pala, duruag kalain. Nagpadayuna ra tung mga taung belagan yatenanen. Anday tandang binuat tung mga tinanguni nira. Nagpakisarua ka pa man ngani tung nira*!” agaaning. ⁴⁻⁵ Kapurisu, ti Pedro tanya, nagimpisa rang nagbawalitaen tung nira yang tanan ang nagkarainabu ang maganing, “Atiang duunaw pa rin tung Jopang pagampu tung Dios, may sasang ipinadakat na tung pan-elengu ang may kuari layag ang dakulu ang

* **11:3** 11:3 Atia bawal tung mga Judio.

yag paparanek. Kuari nagapegsan tung pusud nang epat ang nagituntun ang asta nadasen da tung yeen. ⁶ Tinelenganu ra ta mupia kung unu pay pakled na. May naitaw rang mga ayep ang atiang pamagpanaw-panaw tung tanek, pati mga talunun, pati yang pamagkanwangkanwang asta mga lamlam pa. ⁷ Atii may nanggeling busis ang paganing tung yeen ang, 'Ala Pedro, magbungkarasa rang mamilik asan ta patayen mu ang para ipalutuk mung panganen.' ⁸ Agaaningaw ka ta yeen ang nagtimalas, 'Aa Ginuu, indiw! Ay kipurki inding pisan nagakled tung ngangaw yang mga maning tiang liliien kang lagi yamen ang mga Judio,' agaaningaw duun tung anya. ⁹ Maganing si tung yeen yang busis ang atiang liit tung langit, 'Yang kumpurming ipinagpabtang da yang Dios ang bagay rang panganen, indi mu ra aningen ang liliien pa,' agaaning duun tung yeen. ¹⁰ Atia, maklung mainabu. Pagkayaklu ra nabatak dang luwus duun tung langit. ¹¹ Atiing uras ang atii, tamang nagabatak da duun tung langit, naa pala may tulu nga tauan ang baklung namansikawut tung balay ang atiiing nagadayunanu. Pinanuwul ta sasang taung taga Cesarea ang mamanawag tung yeen. ¹² Inaningaw ra dayun yang Espiritu Santo ang magpakignunutaw ra ilem tung nira ang indi ra ilem isipenu kung unu pang nasyunay tanira. Naning mga putul tang enem ang taga Jopa namansinunut da ka tung yeen duun tung Cesarea ang pagkatapus kasiraanami ra kang nagpakled tung balay yang taung atii. ¹³ Pagpakled yamen, inugtulanami ra ka anya

natetenged tung sasang angil ang naita nang kumindeng asan tung kakleran yang balay na ang pagkatapus nagbitala tung anyang maganing, 'Patuwulan mu ra yang sasang tau duun tung Jopa ang nagaranan tung ni Simon ang yang puangga na ti Pedro. ¹⁴ Ya ray magpakdek tung nuyu kung ya pa agaring matapnaya ra yang Dios, kasiraanamu kang sam pamilya pati mga turuwulun mu,' maganing. ¹⁵ Taa numanyan, atiang indiaw pa nganing nagatapus ta pagparakawutun tung nira, nangalampuran da yang Espiritu Santong pinamanguluan ang pariu ka tung nainabu tung yaten tan taa ra[†]. ¹⁶ Atii, baklu ra nga demdemayu yang sasang inaning ni Ginuung Jesus tung yamen ang maganing, 'Maskin may mga taung pinamenyagan ka man ni Juan tung wai, piru ta yamu, maning pa tung benyaganamu ka ay natetenged tung Espiritu Santong patinirenu tung numyu.' ¹⁷ Ig disir kumus bistu rang pinatiniran da tanira yang Dios tung Espiritu Santo atiang pagtalig nira tung ni Ginuu tang Jesu-Cristo ang pariu ka tung binuat na tung yaten atiang pagtalig ta tung anya, aywa, yuu wasu may pudirung kuntraenu yang Dios?" agaaning ti Pedro tung nira. ¹⁸ Numanyan, pagkagngel da nira tia, anda ray mabitala nira tung anya, kung indi, ya ra mamagdayaw tung Dios ang maganing, "Naa pala, maskin yang belagan mga yatenanen, nagapakdulan da ka yang Dios ta lugar nirang mamanligna tung mga kasalanan nira ugud asan da ka nga paeyangay

[†] **11:15** 11:15 Mga Binuat-buatan 2:1-4

na ta ipagpangabui nirang baklu,” maganing.

Natetenged Tung Pagpaliked Yang Matinlung Balita Duun Tung Siudad Ang Antioquia (11:19-26)

¹⁹ Taa numanyan ibalik ta ra kanay yang isturia tung mga tumatalig ang atiang nagkarawasag dang namaglalaksuan tung uras ang atiang pangimatay tung ni Esteban. Yang duma yang kinawut nirang banwa asta duun tung Fenicia, yang duma asta duun tung Chipre, yang duma asta duun tung siudad ang Antioquia. Ugaring ilem, yang pinagpakawutan nira yang Matinlung Balita natetenged tung ni Jesus, ya ka ilem yang mga masigkanasyon nirang mga Judio. ²⁰ Piru may dumang mga tumatalig ang dating taga Chipre may taga Cirene ang ya ra kay namansiangay duun tung siudad ang atiang Antioquia. Pagkawut nira duun, pati yang belagan mga masigkanasyon nirang mga Judio pinagpakawutan da ka nira. ²¹ Numanyan, yang pagparakawutun nira, pinaktel da ta mupia ni Ginuung Jesus. Durug dakel yang mga taung namananged ang namagtalig yang mga sadili nira tung anya.

²² Numanyan yang balita natetenged tung mga taung atiang baklung namagtalig kawut da tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Jerusalem. Purisu ti Bernabe, ya ray tinuwul nirang mangay duun tung Antioquia ang para manginsapu. ²³ Pagkawut na duun, nasiman na rang lagi ang durug tinlu yang pagurubraen yang Dios tung mga isip nira ang ya ray ikinasadya

na ta duru. Purisu dayun dang nagpaktel tung mga isip nirang mamagusuy tung ni Ginuung Jesus ang tanya ilem ay paginetegan yang mga isip nirang pirmi. ²⁴ Ay ya pa agari, ti Bernabeng naa, durug kaayen ang tau. Pagpamangulung pirmi tung Espiritu Santo ig durug baked yang pagtaraligen na tung Dios. Purisu anday dumang pinakawut yang pagparadagen-dagenen na duun, durug dakel yang mga taung nagkaraeklan na yang mga kinaisipan nirang asta nagpalamtuk da tung ni Ginuung Jesus yang pundu yang kinaisipan nira.

²⁵ Taa numanyan minangay ra ti Bernabe duun tung ciudad ang Tarso ang para magsagyap da tung ni Saulo. ²⁶ Pagkaita na, dayun na rang ingkelan duun tung Antioquia. Purisu nagkamaningan da ang tung seled san takun, namagpakigsampura ra tanirang durua tung mga tumatalig ang atiang sam pundaan. Durug dakel yang mga taung pinagtuldukan nira. Kapurisu duun tung Antioquia, tanirang mga tumatalig tung ni Ginuung Jesus, tukaw tung tanan ang pinaaranan ta дума ang “mga tauan yang paganingen ang Cristo”.

Pamagpaekel Yang Mga Tumatalig Ta Tawang Tung Mga Kaputulan Nira Duun Tung Jerusalem (11:27-30)

²⁷ Numanyan tung mga uras ang atii, may mga manigpalatay ta bitalang nagipasanag yang Dios tung mga painu-inu nira ang namagliit da duun tung Jerusalem ang namansiangay duun tung Antioquia. ²⁸ May sam bilug tung

nira ang nagaranan tung ni Agabo. Kumus nagapasanagan da yang Espiritu Santo, ya ray kumindeng ang nagula tung kadaklan ang yang bilug ang kaliwatan magkatinir da unu ta puirting panuwuk. (Yang panuwuk ang atii, duminangat da ka man tung uri atiang pagkaadi ni Claudio duun tung Roma.) ²⁹ Purisu, pagkagngel yang mga tumatalig yang inulang atia, namagparaigu ra ang para mamagpaekel da ta itawang nira tung mga kaputulan nira duun tung Judea. Yang pagparakdulun nira, kumpurming sarangan yang sasa may sasa tung nira. ³⁰ Numanyan yang pinagiriguan nirang atia, tinuman da nira. Pagkatapus yang naimes nira ya ray ipinaekel nira tung ni Bernabe durua ni Saulo ang para iintriga ra nira tung mga pamagmangulu tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Jerusalem.

12

Ti Adi Herodes Pagkalalangan Da Ang Pandeeg-deegan Da Yang Dumang Mga Tumatalig Duun Tung Jerusalem (12:1-5)

¹ Simanyan tung mga uras ang atii, ti Adi Herodes nagkalalangan da ang pandeeg-deegan da yang mga tumatalig ang sakep yang sam pundaan duun tung Jerusalem. ² Ti Santiagong atiang aka ni Juan, ya ray pinapugusan na ta dikel. ³ Pagkamalamad yang Adi ang ya ray nauyunan ang pisan yang kadaklan ang mga Judio, dinulangan na pa yang pagabuat nang malain ang ti Pedro ya ray ipinadeep na. (Atii

nagkatuun tung pistang atiang nagipamangan yang mga Judio ta tinapay ang indi pinaleskag.)
4 Pagkadeep tung ni Pedro, dayun dang ipinakalabus. Inintriga pa tung mga guardiang epat ang pundaan ang talaepat nga tauan ang yay mamagbereles ta bantay tung anya. Ay nagatimaan da yang Adi ang malapas ilem yang pista, baklu na ra bistaay ang ipaimatay tung katalungan yang mga tau. 5 Kapurisu kumus maning da tia yang nabtangan ni Pedro duun tung kalabus ang tanya nagapabantayan da ta mupia, pinaderepan da ta pagarampuen yang mga tumatalig ang sam pundaan.

Ti Pedro Nagipagpalibri Yang Dios (12:6-19)

6 Taa numanyan, atiang lawii ra ang andamal ya ray uras ang nagaisip yang Ading ipagpalua na tung ni Pedrong ipagpabista, elek da ti Pedro tung kalabus. Ya ngaknga tung durua nga guardian ang nagtimbang. Yang kalima nang durua parariung pinusasan ta kadina tung duwali may duwali. Duun tung purta may durua pa nga guardian ang pamagbantay ka. 7 Numanyan may sasang angil ang pagatuwal yang Dios ang inali ra ilem ang lumimput duun ig gulpi ra kang nanadlaw yang kuartung atiang pagbantayan tung ni Pedro. Dayun dang nagyegeyege tung ni Pedro tung palda nang namuaw. Inaning na rang, "Kali! Magbungkarasa ra!" maganing. Atii, lagi-laging nagkaratangtang da yang mga pusas tung kalima na. 8 Pagkatapus, dayun na sing inaning ang, "Elten mu ra tiang akes mu, pati sandalyas mu suutun mu ra

ka,” agaaning. Antimanung tinuman ni Pedro. Pagkatapus inaning na si ang, “Suutun mu ra ka yang panlamig mung magnunut tung yeen,” agaaning. ⁹ Purisu ninuntan da ka man ni Pedrong luminua tung kalabus. Ugaring indi ilem nagaintindian na kung yang pagabuat yang angil matuud da. Yang kalaum na, nagabagay ilem tung sasang nagipadakat yang Dios tung paneleng na. ¹⁰ Numanyan, natakliwan da nira yang primirung tumpuk yang mga guardia pati yadwang tumpuk ang asta nansikawut da tung purtang atiang salsalen ang maglulua tung siudad. Kawutan nira, tung kalelyagan na ra ilem ang nagabri. Dayun da tanirang nansilua. Atiing pagpanaw nira tung sasang karsadang piet, inali ra ilem ang binutwanan yang angil.

¹¹ Atii, namanmanan da ti Pedrong maganing tung sadili na, “Baklu ra nga maladmarayu ang nainabu ka man ang matuud. Pinatuwulanaw ra yang Dios tung sasang angil na. Binaw-iaw ra anya tung kagaeman ni Adi Herodes, ipinalibriaw ra ka anya tung kalainan ang dumangat da rin tung yeen ang ya kang lagi ay nagapakbat yang mga masigkanasyunung mga Judio,” maganing. ¹² Numanyan pagkali-madmad na ra yang pagkabetang na, diritsyurang minangay duun tung balay ni Maria ang yay nanay ni Juan ang yang puangga na ti Marcos*. Ay yay pagsagpunan yang dakeleng mga tau ang pamagarampuen tung Dios para

* **12:12** 12:12 Ti Marcos yay nagsulat yang librung “Yang Isinulat Ni Marcos Natetenged Tung Ni Jesu-Cristo.”

tung anya. ¹³ Pagkawut na, pinagtuktukan na ra yang purta. Pagkatuktuk na, may sasang turuwulun ang nagaranan tung ni Roda ang ya ray minangay tung purta ang para manginsapu. ¹⁴ Numanyan pagkailala na yang busis ni Pedro, kumus dereegen da yang kasadyaan na, belag ya ngabriay na, ya ra palaksung napabalik tung balay ang nagbawalitaen ang ti Pedro unu takaa rag kekdeng tung lua yang purta. ¹⁵ Maganing tanirang namagtimalas, “Bariadua rang mulaa.” Piru inulit na rang inulit yang inaning nang kindengan ang talagang matuud. Maganing tanirang pamagpaimukli, “Abee, siguru ya ra yang angil ang pagbantay tung anya. Napasuad da ilem tung anya!” maganing. ¹⁶ Numanyan ti Pedro tanya, sigi-sigi yang tuktuk na. Buay-wuay ta gesye, inabrian da nira. Pagkaita nira tung anya, nangabereng da ta dakulung pagkabereng. ¹⁷ Ti Pedro tanya, nagsinyas da yang kalima na ang para tanira mamagekmeng da. Dayun dang nagugtulun kung ya pa agari yang pagparaluaen yang Dios tung anya duun tung kalabus. Pagkatapus dayun na rang sinugpatan yang bitala nang maganing, “Ibalita mi ra tia tung ni Santiago † may tung mga kaputulan tang kadaklan,” maganing. Pagkatapus, dayun dang nagliit tung nirang nagpalikay tung dumang rugal.

¹⁸ Mangayag yang kaliwutan, belagan ilem gesye yang pagkataranta yang mga guardiang

† **12:17** 12:17 Ti Santiagong atiang sinambit na, yay pagmaepet-epet tung sam pundaan duun tung Jerusalem.

atiang pamagbantay ra rin tung ni Pedro, kung ay ra kaya tanya. ¹⁹ Asta ti Adi Herodes, ipinasagya na pa rin, piru indi ra ka enged naita nira. Purisu, dayun na rang sinumaria yang mga guardiang atia. Pagkatapus pinagsintinsiaan na rang pangimatayen.

Pagkatapus tia, dayun dang nagliit yang Adi tung Judea ang minangay duun tung siudad ang Cesarea ang duun da nagdayun ta pira pang kaldaw.

Natetenged Tung Kamatayen Ni Adi Herodes Kung Unu Pay Natengeran Na (12:20-23)

²⁰ Atiing duun da yang Adi, nasilag da ta duru tung mga kinasakpan nang taga siudad ang Tiro asta siudad ang Sidon. Purisu sam paluyugan tanirang namansiangay ra duun tung anyan. Yang primirung binuat nira, ti Blastong atiang taraligan yang Adi ang manigasikasu tung kuartung pagelkan na, ya ray inalam-alam nirang inawungan. Pagkatapus, pagpakled nira tung Adi, namagsuku ra ilem ang namagpak-iluuy tung anyan. Yang ipinagsuku nira tung anyan, ay yang inadian na ya kang lagi ay pangkelan yang mga sakep nira ta pamangan nira.

²¹ Numanyan, kawutun da nganing yang kaldaw ang itinipu, ti Adi Herodes nagsuut da yang awal nang pagkaadi ang pagkatapus dayun dang kumarung tung kakarungan nang dati kang laging pagusgaran na. Pagkatapus dayun daka ng nagdiskursu tung mga taung namagsaragpun. ²² Numanyan, yang mga taung pamamati tung anyan, namaglelpaken

dang namagdayaw tung anyang maganing, “Belag dang pastikular ang tau tia ang pagbitala, kung indi, may pagkadios na ra!” maganing.²³ Antimanung may sasang angil ang tinuwul yang Dios ang magpadalpet ta sasang malain tung tinanguni yang Adi ay natetenged ating pagkagngel na yang pagdarayawen nirang atia, belagan ya ipakawutay na tung Dios yang kadengegan, kung indi, iningmatuud na ra. Kapurisu yang pinakawut na, linugay ra ta mupia ang pagkatapus ya ray napatayan na.

²⁴ Numanyan yang dinangat yang bitala yang Dios ang atiang ipinagpakawut nirang mga tumatalig, duun da kumintel ang mas pa yang builu na ang asta ya rag durulang agdurulang yang kinadakel yang mga taung namagtalig yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus.

Nagapabilugan Da Yang May Sulat Yang Pagurubraen Ni Bernabe Durua Ni Saulo (12:25)

²⁵ Ibalik ta ra kanay yang isturia tung ni Bernabe durua ni Saulo. Kumus tinapus da nira yang sirbisyu nirang namagintriga yang itinawang tung mga tumatalig duun Jerusalem‡, dayun dang nansiliit ang nansibalik duun tung Antioquia. Ti Juan ang atiang may puangga nang ti Marcos, ya ray ingkelan nirang pinanunut.

13

Nagapilik Yang Espiritu Santo Tung Ni Bernabe Durua Ni Saulo Para Tung Sasang Ipaubra Na

‡ 12:25 12:25 Balikan ta yang sinambit tung 11:29-30.

Tung Nira (13:1-3)

¹ Numanyan, duun tung Antioquia, tung sam pundaan yang mga tumatalig, may mga manigtulduk ang nagapaeyangan yang Espiritu Santo ta bitalang ipagpalatay nira tung kadaklan. Ya ra na Bernabe ni Simeon ang nagapapuanggaan tung ni Lagem ni Luciong atiang taga Cirene ni Manaen ang atiang mula pa, sasang dangyan ni Prinsipio Herodes ang tung uri, yay nanubli yang pagkagubirnadur duun tung Galilea. Pati ti Saulo, lugud da ka. ² Numanyan atiang pagtuu nira tung Dios ang nunut da ka ta pamlek nira tung pagparanganen nira, pinaganing da tanira yang Espiritu Santong maganing, “Patemangan mi ra ti Bernabe durua ni Saulo ang ipatugay tung yeen ang para pegsan da nira yang ubrang nagitiganaw ra kang lagi para tung nira,” maganing. ³ Purisu may uras ang ipinamlek si nira tung pagparanganen nira ang para bilug yang mga isip nira tung pagarampuen nira tung Dios ang para tung mga aruman nirang atiang durua. Pagkatapus pinandeenan da nirang ipinagintriga tung Dios, baklu palpasay nirang papanaway.

Natetenged Tung Pagparakawutun Nirang Durua Duun Tung Pulung Chipre (13:4-12)

⁴ Taa numanyan kumus linalangan da ka man yang Espiritu Santo ti Bernabe durua ni Saulo, dayun dang namandanek duun tung bakayan tung siudad ang Seleucia ang pagkatapus namanaayan dang para mamagpatindak da duun tung pulung Chipre. ⁵ Numanyan

pagsalta nira duun tung siudad ang Salamina, namagparakawutun da yang bitala yang Dios natetenged tung ni Ginuung Jesus tung mga masigka Judio nira duun tung mga pagsaragpunan nirang pagtuuan tung Dios.

⁶ Pagkatapus tia, namagpanaw rang namagbakay ang asta namansikawut da duun tung duwali yang pulu tung siudad ang Pafos. Duun da nga panaway nira yang sasang tau ang midyu may pagkabawalyan na. Pirming pagambu ang tanya unu sasang manigpalatay yang bitala yang Dios. Tanya sasa kang Judiong pagaguuyan tung ana ni Josue*. ⁷ Yang taung atia sasa kang tauan ni Gubirnadur Sergio Paulo ang yay sasang taung nagaintindi. Numanyan yang Gubirnadur ang naa, nagpaguuy ra tung ni Bernabe durua ni Saulo ay durung kalelyag nang magpamati tung bitala yang Dios ang nagipagpakawut nira. ⁸ Numanyan atiang pamagparakawutun da, kinuntra ra ta mupia yang may pagkabawalyan nang atia ang tung bitalang Giniriego yay nagaranan tung ni Elimas. Ay tinagaman na ra ti Gubirnadur ta tumpalak ugud indi ra mananged tung nagipagpakawut nira. ⁹⁻¹⁰ Atii, ti Saulong naa ang kung kaisan tung bitalang Giniriego pagaguuyan ka tung ni Pablo, ya ray minanguluan yang Espiritu Santo. Dayun dang nagteleng ta madekdek tung may pagkabawalyan nang atiang maganing tung anya, “Yawa, duruag kaansianung magdaya. Panulara ra tung ni Satanas ay pagpasuaga ka tung

* **13:6** 13:6 Tung bitalang Hinebreo “Bar Josue”.

kumpurming magkatama. India enged temegka ang indi mu baliskaren yang planu yang Dios ang durug katadleng ang para ya ray buaten mung bukli. ¹¹ Purisu numaan tandaan mu ta maayen. Parusaana rang lagi yang Dios ang burayan. India rang pisan maita yang sadlaw yang kaldaw ang asta kawutun da ilem yang uras ang ipinagtipu na," maganing. Atii, nainali rang luminawuk yang mata nang nangiklep. Dayun dang nangapap-apap ta taung magguyud tung anya. ¹² Purisu pagkaita ni Gubirnadur kung unu pay nainabu, dayun dang nananged tung nagibalita na Pablo tung tung anya ang asta nagtalig da yang sadili na tung ni Ginuung Jesus ang nagpatapnay. Durug dakul yang pagkabereng na natetenged tung nagitulduk nira natetenged tung ni Ginuung Jesus ang nunut da ka ta pruiba.

Pamagparakawutun Ti Bernabe Durua Ni Pablo Duun Tung Lansangan Ang Antioquia Tung Sinakepan Yang Pisidia (13:13-43)

¹³ Taa numanyan, namanaayan da na Pablo ang asta duun da namanampet tung siudad ang Perga ang lugud ka tung sinakepan yang Pamfilia. Ya ilem ti Juan ang atiang aruman nirang nagapapuanggaan tung ni Marcos, ya ray namutwan tung nirang minulik duun tung Jerusalem. ¹⁴ Numanyan na Pablo, pagliit nira duun tung Perga, namagpadayun da yang pagparanawen nira ang asta nangakawut da tung siudad ang Antioquia ang lugud ka tung sinakepan yang Pisidia. Numanyan atiang kinawut da yang

kaldaw ang nagipamaenay yang mga Judio, namagpakilaket da tung saragpun yang mga masigka Judio nira ang taga duun. Pagkawut nira, dayun dang nansikarung. ¹⁵ Pagkatapus ta pagbasa yang manigbasa tung isinulat ni Moises may tung isinulat yang mga manigpalatay yang bitala yang Dios atiang tukaw, pinatuwulan da tanira yang mga manigerekelen ang maganing, “Mga kaputulan, kung tinu pa tung numyu ay may gustu nang ianing tung mga kaarumanan ta ang para kemtel da yang mga kinaisipan nira, lugtan da yamen ang magbitala,” maganing. ¹⁶ Simanyan, ti Pablo ya ray kumindeng ang nagsinyas yang kalima na ang para mamagpamati ra yang mga tau tung anya. Pagkatapus nagimpisa rang nagbitala ang maganing,

“Mga masigka Israelu may yamu kang kadaklan ang dating pagintindi ra kang lagi tung pagatuuan yang nasyun yamen ang naang Israel, pamatian mi ra kanay yang bitalaw. ¹⁷ Atiang tukaw ang mga panimpu, yang Dios ang pagatuuan tang mga Israel yay nagpilik tung mga kinaampu ta ang para buaten nang mga tauan nang sadili. Atiang pagdayu nira duun tung Egipto, ipinalandaw na tanira, ay pinangkelan na ra tanirang ipinampalua duun ekel tung puiusa nang durug ketel. ¹⁸ Tung seled epat ang puluk ang takun, pinagasikasu na ta matinlu duun tung banwang kapas. ¹⁹ Pagkatapus pinapan-deeg na tung pitu nga nasyunan duun tung banwang Canaan ang pagkatapus yang banwang atia ipinakdul na tung nira ang para nira rang sadili. ²⁰ Magimpisa tung pagpilik na tung mga

kinaampu tang atii ang asta tung pagpasadili na tung nira yang banwang atia, may epat ang gatus may limang puluk dang takun ang nagtaklib.

“Pagkatapus may mga manigmangulu ang pinapaggaraemen na tung intirung nasyun ang asta kinawut da yang timpu ni Samuel ang sasang manigpalatay yang bitala yang Dios. ²¹ Atiing pagingaluk nira tung anya ta sasang piliken nang maging Adi nira, yang ilinugut yang Dios tung nira ti Saulo ang ana ni Kis ang yang pinanliit-liitan na tanya sasang kanubli ni Benjamin. Yay naggaem tung nira tung seled epat ang puluk ang takun. ²² Atiing pagkuat yang Dios tung anya tung pagkaadi na, ti David ya ray pinakarung nang pinapagadi. Maning taa yang ipinagpaingmatuud yang Dios natetenged tung anya:

‘Ti David ang naang ana ni Jesse, yay nagalelyaganu ay nabiluganu ra yang kinaisipan na ang yay magtuman yang tanan ang nagalelyaganung yay buaten na,’ maganing[†].

²³ Numanyan tung mga kanubli ni Adi David may sasang taung ipinagpaangay yang Dios ang para yay magpalibri tung nasyun tang Israel ang katulad ka tung pinangakuan na tung mga kinaampu ta. Anday duma, ya ra ti Jesus.

²⁴ Baklu ra naglua tanya, ti Juan ya ray nagtukaw tung anyang nagparakawutun tung tanan ang mga masigka Israel ta ang tanira unu dapat dang mamanligna tung pagabuat nirang kasalanan ang mamagbalik tung Dios ang pagkatapus ya ra unu ay papruibaan nirang mamampabenyag.

[†] **13:22** 13:22 1 Samuel 13:14; 16:12

25 Numanyan atiang gesye ra ilem matalus ni Juan yang katengdanan ang atiang ipiniar tung anya, napagbitala ra tung mga tau ang maganing, 'Aywa, unu pay nagalaum mi tung yeen? Iugtulu tung numyu, yuu belagan yang nagapakbat ming magpalibri tung numyu. Kung indi, yang dapat ming intindien, ya ra yang sam bilug ang nagauri pa tung yeen ang maglua. Ay kung ikumpalaraw pa tung anya, indiaung pisan magkabagay tung anya basin pa nganing tung panguat yang sandalyas na,' maganing duun ti Juan.

26 "Ta, mga kaputulanung mga kanubli ka ni apu tang dipuntu Abraham may yamu kang kadaklan ang dating pagintindi ra kang lagi tung pagatuuhan yang nasyun yamen ang mga Israel, ita ra engaged ay pinaeklan yang Dios yang balita natetenged tung kalibrian ang naang nagaaningu. 27 Talagang ti Jesus ang naang nagasambitu, ya ra ka man yang Mananapnay ang atiang nagaelatan ta. Ang pagkatapus yang mga taga Jerusalem asta yang pamagmangulu tung nira indi ra nira inilala ang ya ra ka man tia yang Mananapnay ang pinangakuan yang Dios. Yang nagkaraulang tukaw natetenged tung anya indi nganing namaresmesan nira agad nagabasa ka tung nira ang kada kawutun yang kaldaw ang nagipamaenay. Ang pagkatapus tung pagsintinsia nira tung anya, duun da nga matuuray nira yang nagkaraulang atii. 28 Ay maskin andang pisan ay pruibang naita nira ang ipagsintinsia nira tung anyang dapat ang imatayen, piru ya pa ka engaged ay ipinagamuy-amuy nira tung ni Pilato

ang asta ipinaimatay na ra ilem. ²⁹ Pagtalus da nira yang tanan ang napabtang tung kasulatan ang nagadapat tung anya, dayun da nirang tinangtang yang tinanguni na tung krus ang pagkatapus ipinalgud da nira tung leyang.

³⁰ Piru binui si ka enged ang uman yang Dios.

³¹ Dispuis, pagkabui na si kang uman, tung seled pira-pira rang kaldaw, pirming nagpaita tung mga taung atiang namagpakigluyug tung anya atiang pagliit na tung Galilea ang nagangay duun tung Jerusalem. Purisu numanyan yang mga taung atia ya ray pamagkereng tung anyang pamagpaingmatuud tung intirung nasyun tang Israel ang tanya nabui si ka man ang uman.

³²⁻³³ Asta yami, pagparakawutunami ra ka tung numyu yang durug tinlung balita ang yang pinangakuan yang Dios ang atii tung mga kinampu tang tukaw, ya ray kindengan na numanyan tung yaten ang pagsurubli tung nira ekel tung pagpabungkaras na tung ni Jesus ang naang nagaaningu. Magkaanggid-anggid tung sasang pinaganing na tung sasang nagadi tung nasyun ta atiang tukaw pa atiang pagpapges na tung anya yang kagaeman na ang katulad tung isinulat tung yadwang Karantaen ang maganing unu yang Dios tung Ading atii,

‘Yang kaalimbawaan tang durua numanyan, yaway maning pa tung anaa ra yeen ig yuu maning pa tung Amaw ra nuyu sigun duruaita rang maggaraemen,’ agaaning‡.

³⁴ Kung natetenged tung pagpabui si kang uman

‡ 13:32-33 13:32-33 Mga Karantaen 2:7

ang atia yang Dios tung anya ang indi ra engaged mapatay ang umang, pademdeman ta yang sasang pinaganing yang Dios tung mga kinaampu ta ang maganing,

'Magtaligamu ra, talagang pakdulanamu yeen yang mga kaayenan ang atiang pinan-gakuanu tung ni Adi David,' agaaning§.

³⁵ Kung gustu tang maintindian yang linagpakan yang mga bitalang atia, pademdeman ta ra kanay yang sasang inaning ni Adi David tung Dios ang yay napabtang tung dumang Karantaen ang maganing,

'Nagaskeanu ang ta yeen ang pagpatu-ruwulun tung nuyung bilug tung isipu, indi mu paduntun yang tinanguniung mapatay,' maganing*.

³⁶ "Taa yang gustuung ianing duun, belagan ti Adi David mismu yang nagadapatan yang mga bitalang atia. Kipurki atiang pagkatalus na yang katengdanan ang ipiniar yang Dios tung anyang magpadagen-dagen tung mga kinasakan na, napatay. Pagkatapus ipinalgud tung sasang leyang ang ipinakpad tung mga kinaampu na ig nadunut da ka engaged yang tinanguni na. ³⁷ Piru naang sam bilug ang kanubli na ang pinabungkaras da yang Dios, indi engaged nadunut yang tinanguni nang napatay. ³⁸⁻³⁹ Kapurisu, mga putulu, dapat ming maintindian ang yang nagipagpakawutu tung numyu ay mapatawarita ra tung mga kasalanan ta ekel tung taung naa. Kipurki sam pulukitang

§ **13:34** 13:34 Isaias 55:3 * **13:35** 13:35 Mga Karantaen 16:10

magtuman yang mga katuwulan ang atiang ib-inutwan ni Moises tung yaten, may kasalanan ta pa ka enged tung pagterelengen yang Dios. Piru numanyan, ekel tung taung naa, kumpurming tinu pay magtalig yang sadili na tung anyang magpatapnay, asan da tanya ngausgaray yang Dios ang salu rang pisan tung pagterelengen na.⁴⁰⁻⁴¹ Purisu, mangamanamu ra ta mupia. Muya, kung indiamu mangaman, magkamaninganamu ra ang katulad ka tung sasang paaman yang Dios ang yay isinulat yang sasang manigpalatay yang bitala na ang maganing,

‘Ala yamung pagpaimukli tung yeen, tандаan mi ta maayen yang bitalaung naa. May sasang mainabu ang yay maberengan mi ang pagkatapus maplekamu ra ilem ang dayun. Kipurki may sasang buatenu tung panimpu mi simanyan ang indi mi ra panangden maskin may magpaintindi pa tung numyu†, maganing.”

⁴² Numanyan ustu-ustu rang magliliit ti Pablo durua ni Bernabe tung pagsaragpunan nirang atia, muya-muyang inamuy-amuy yang mga tau ang kung kawutun si yang kaldaw ang nagipamaenay, balikan tanirang pagngelen sing mas pa natetenged tung mga bagay ang atia.

⁴³ Numanyan pagberelag da nirang sam pundaan, durung mga Judiong namagpakignunut da tung ni Pablo durua ni Bernabe, kasiraan da ka tanira yang dakele ka ang maskin belagan dating mga Judio, namaglaked dang lagi tung

† **13:40-41** 13:40-41 Habacuc 1:5

pagatuuan nira. Purisu sigi-sigi yang pagpasanag yang mga apustul tung nira ay pagatagaman nirang pangkelan yang mga isip nirang idayun nira yang pagparanangeren nira tung bitalang nagngel nira. Bilang kung magtalig yang mga sadili nira tung ni Jesus, asan da ngausgaray yang Dios ang salu rang pisan tung pagterelengen na natetenged ilem tung kaneeman nang ya agipatielay na tung pinagtalus ni Jesus ang nagpakugmatay.

Yang Pinakawut Yang Pagparakawutun Na Pablo (13:44-52)

⁴⁴ Numanyan, kawutun si yang kaldaw ang nagipamaenay, alus pa ilem yang tanan ang mga tau tung lansangan ang atia namagsaragpun da ang para mamagpamati tung ipagpakawut na Pablo natetenged tung ni Ginuung Jesus. ⁴⁵ Simanyan, pagkaita yang mga Judio ang buntun dang pisan yang mga taung pamagpamati, namangimun da ta duru tung na Pablo. Purisu namagimpisa rang namagpaimukli tung nagipagpakawut ni Pablo, pati tanya pinagindraan da ka nira insultu. ⁴⁶ Numanyan maskin aginsultuen da nira, indi namagpatalaw, kung indi, mas pang pinabalur na yang timales nirang maganing, "Kaministiran kang lagi ang yamu ray tukaw ang pagpakawutan yamen yang bitala yang Dios ang naa. Piru kumus ya ray nagapangindian mi ang asan da ka nga sintinsiaay mi yang mga sadili mi ang indiamu pala bagayan ang magkatinir ta pagpangabui ming baklu, yamu ray bala! Puis

anda ray dumang buaten yamen, pawayaanamu ra ilem yamen ang para manalungami ra tung belagan mga Judio. ⁴⁷ Sipurki ya ra kay itinuwul ni Ginuung Jesus tung yamen ang katulad ka tung napabtang tung kasulatan ang maganing,

“Tinulduka ra yeen ang magpasanag tung belagan mga masigkanasyun mu tung maskin ay pang kabiwinit-binitanay tung bilug ang kaliwutan ugud ekel tung nuyung magparakawutun tung nira asan da ka mamagkatinir tanira yang kalibrian nira‡,’ agaaning.”

⁴⁸ Numanyan, pagkagngel da tia yang dumang atiang belagan mga Judio, pinanadyaan da ta mupia ang nunut da ka ta pagdarayawen nira ang duru unug katinlu yang bitala yang Dios ang ipinagpakawut tung nira. Numanyan yang kumpurming pinagpilik da kang lagi yang Dios ang paeyangan na ta pagpangabui nirang baklu ang anday pagtapusan na, ya ray nagtalig yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus ang nagpatapnay.

⁴⁹ Numanyan yang nagipagpakawut na Pablo natetenged tung kalibrian ang pinagtukud ni Jesu-Cristo nagsarakmu ra tung intirung sinakepan yang banwang atii. ⁵⁰ Dispirinsia ilem, yang mga Judiong atiang pamagpasuag tung na Pablo, sinunlug da nira yang mga baway ang abwat ta pagkabetang ang dating pamagintindi ra kang lagi tung pagatuuan nirang mga Judio asta yang mga laliing darakulung mga tau tung siudad ang atia. Yang pinakawut na duun da ngaurnuay nira yang mga isip yang mga

‡ 13:47 13:47 Isaias 49:6

taung atia ang para mamandeeg-deeg da tung na Pablo ang asta pinaliit da ilem nira tung banwa nira. ⁵¹ Numanyan anday dumang binuat yang mga apustul, baklu mamagliit, namagpakdul da ta sasang sinyalis tung mga taung atia. Yang apuk ang nadpet tung mga kakay nira, ya ray itinagbeng-tagbeng nira ugud asan da ngaintindiay nira ang yang kasalanan, tung nira ra magineteg ang nagkarabutwan. Pagkatapus tia, dayun dang nansiangay duun tung siudad ang Iconio. ⁵² Numanyan yang mga taung atiang baklung pamagusuy tung ni Ginuung Jesus duun tung Antioquia, durung pisan agkasadya yang mga isip nirang nagamanguluan da yang Espiritu Santo.

14

Natetenged Tung Pagparakawutun Na Pablo Duun Tung Iconio (14:1-7)

¹ Numanyan pagkawut na Pablo durua ni Bernabe duun tung Iconio, yang binuat nira pariu ka tung binuat nira duun tung Antioquia. Bilang namagpakiglaket tung mga masigka Judio nira duun tung pagsaragpunan nira. Pagkatapus, kumus mabuilu ig makatatalig yang ipinagpakawut nira natetenged tung ni Jesus, durug dakel yang mga taung namagsukung namagtalig yang mga sadili nira tung anya. Nagkasira-siraan da yang mga Judio may yang mga kaarumanan nirang taga dumang nasyun ang nagpalakted dang tukaw tung pagirintindien nirang

mga Judio tung Dios. ² Piru yang mga kaarumanan nira mga Judiong indi ra nangalelyag ang mamananged, ya ray namagsulsul tung mga masigkalansangan nirang ang belagan mga masigkanasyun nira ang asta nangasilag da tung mga taung atiang baklung namagtalig tung ni Ginuung Jesus. ³ Piru maskin pang maning tia, namagpabuay ra ka enged na Pablo. Anday inenteran nirang nagparakawutun natetenged tung ni Ginuung Jesus. Yang nagipaintindi nira natetenged tung kaneeman nang atiang ipinagpaita nang nagpakugmatay, ya ray pinaingmaturation na ekel tung mga pruibang makabewereng ang ipinabuat na tung nira. ⁴ Taa numanyan, yang mga tau tung lansangan ang atia nagdurua rang parti. Yang sang parti namagpakampi ra tung mga Judiong atiang pamagpakigkuntra. Yang sang parti namagkereng da tung mga apustul.

⁵ Taa numanyan yang mga Judiong atia pati yang belagan mga Judio, ya ray namagtima ta malain ang kuntra tung na Pablo, kasiraan da ka tanira yang mga manigmangulu nira. Yang planu nira, deeg-deegan da nirang batwen ang asta mapatay. ⁶ Pagkasiman na Pablo, dayun dang namagpalibri duun tung sinakepan yang Licaonia ang duun aglulgud tung siudad ang Listra may yang siudad ang Derbe. ⁷ Duun si ka namagparakawutun tung mga tau yang Matinlung Balita natetenged tung ni Ginuung Jesus.

Natetenged Tung Pagparakawutun Na Pablo

Duun Tung Listra May Derbe (14:8-23)

⁸ Numanyan duun tung siudad ang Listra, may sasang taung pilay. Kinatau na yang pagkabetang na. Inding pisan nagapanaw.

⁹ Numanyan yag kakarung ang pagpamati tung ni Pablong pagparakawutun. Tung pagpateekteek ni Pablo tung anya, nasiman na ra ang naeyangan da ta ipagtalig na tung ni Jesus ang yay sarang ang magpamaayen tung anya.

¹⁰ Purisu, pinadakul da ni Pablo yang busis nang maganing tung anya, “Kemdenga ra ta ustu!” maganing. Pagkagngel na, lagi-laging lumukbu rang nagpanaw-panaw.

¹¹ Numanyan pagkaita yang mga taung buntun kung unu pay binuat ni Pablo, dayun dang namaglelpaken ang namaganing tung bitala nirang Linicaonienan ang, “Uay, atia ra yang mga nagaginuuginuu ta. Nansilampud da taa tung yaten ang pamagpatulut-tulut tung mga tau ang maning pa tung yaten,” agaaning. ¹² Naa pala, ti Bernabe, ya ray ginuuyan nira tung ni Zeus*. Ti Pablo ya ray ginuuyan nira tung ni Hermes† ay tanyay manigparakawutun.

¹³ Numanyan yang manigdasag para tung ni Zeus, ya ray pagguyud ta durua nga turuan duun tung purta yang siudad. Yang dikel nira pinanabdan da ta mga bulaklak ang binuat ang maninga balyeg ay simpan dang idasag. Ay

* **14:12** 14:12a Ti Zeus yay pinakaabwat tung tanan ang mga ginuu-ginuung tinuuan yang mga Giriego nuntutaw. † **14:12** 14:12b Ti Hermes yay manigpalatay yang bitala yang mga ginuu-ginuung atiang nagatutuuan nira ig maayen unu ang mametang-betang ta bitala.

gustu nira yang mga taung atiang buntun ang yang mga apustul dasagan da nira tung balay ang pagtuuan nira tung ni Zeus duun tung lua ang pagtuuan nira tung ni Zeus duun tung lua yang siudad. ¹⁴⁻¹⁵ Pagkabalita ni Pablo durua ni Bernabe ang taniray nagaisipan da nirang dasagan, ya ra pamakbakay nira yang mga lambung nirang nagasuut nira ang para asan da mamagpailala ang indi ra tanira mamagpauyun tung nagatima nirang atia. Pagkatapus dayun dang namanakat-sakat tung mga tau ang nama-glelpaken dang maganing, “Mga putul, aywat magbuatamu ra ta maning tia? Ay yami parariu ka ilem tung numyung tau. Minangayami ilem taa ay gustu yamen ang magparakawutun tung numyu ang yang mga bagay ang atiang anday kuinta na, maayen pang ya ray talyuran ming butwanan ugud mapanalungaamu ra ta ustu tung matuud ang Dios ang anday pinanliitan na. Ay yay nagimu yang langit may yang tanek may yang teeb asta yang tanan ang mga betang nira. ¹⁶ Tung bagay, atiang tukaw pang mga panimpu, matuud ka man ang yang tanan ang nasyun pinawayaan na ra ilem ang para mamagusuy ra ilem tung kumpurming unu pay nagalelyagan nira. ¹⁷ Piru maskin maning tii, durung laging mga pruibang nagipaita na ang pagpailala tung pagkadios na ekel tung pagburuaten na yang mga matitinlu. Ay nagapakduluanamu anya ta kuran pati yang tiligayeg ang para mabialamu ig maampayanamu ra ka ta kasadyaan,” maganing tanira. ¹⁸ Piru maskin pang maning tia yang mga bitalang nagipanggel nira tung mga taung atiang buntun, imurat da ilem ang naampalar nira ang

para indi ra ilem mamagdayun ang mamagdasag tung nira.

¹⁹ Numanyan, atiang pagpadayun na Pablo yang pagparakawutun nira tung mga tau ta mabuay-wuay, may mga Judiong taga Antioquia may taga Iconio ang baklung namansikawut. Kumus pamagpasuag da kang lagi tanira tung ni Pablo, dayun dang namagsulsul tung mga taung buntun ang taga Listro ang asta namagpamatu ra tung ni Pablo. Pagkabatu nira, dayun da nirang ginuyuran ang ipinalua tung siudad ay kalaum nira patay ra. ²⁰ Atii, yang mga taung atiang baklung namagtalig tung ni Ginuung Jesus, ya ra kay namagtaripukpuk tung anyang para mamagtawang. Yang pagtaripukpuk nira tung anya ya ra kay pagkereng nang nagbalik si tung siudad. Pagkapangayag minangay ra duun tung siudad ang Derbe, durua tanira ni Bernabe. ²¹ Mansikawut duun, namagparakawutun si tanira natetenged tung ni Ginuung Jesus. Duru kang mga taung pinangkelan nira yang mga isip nira ang para magtalig da yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus bilang magpa-gaem da tung anyang magusuy tung kalelyagan na. Pagkatapus tia, pinamalikan da nira yang siudad ang Listra may Iconio may Antioquia. ²² Pinampaintindi nira yang mga tumatalig ang atia kung ya pa agari magpakatenten yang mga isip nira. Pinampaktel da ka nira ang padanayan da ka engaged nira yang pagtaraligen nira tung ni Ginuung Jesus. Pinagpaaman pa nirang maganing, “Ta yaten ang pagtalig tung ni Ginuung Jesus, indi maimu ang indiita mapasaran

ta sari-saring kaliwagan taa tung kaliwutan ang naa bakluita ra malgud tung paggaraemen yang Dios tung uri,” maganing. ²³ Kada sam pundaan, pinilikan na Pablo ta mga aruman nirang pira pang bilug ang para mamagmaepet-epet. Yang pagpiriliken nira duun da ipapanaway nira tung pagarampuen nira ig pelek yang pagparanganen nira ang para bilug yang mga isip nirang pamagampu. Pagkatapus tanirang intirung sam pundaan ya ray ipinagintriga nira tung ni Ginuung Jesus ang ya ra kang lagi ay tinaligan nirang magtapnay tung nira sasa may sasa.

²⁴ Simanyan pagsalaid nira yang sinakepan yang Pisidia, nangalaked da tung sinakepan yang Pamfilia. ²⁵ Numanyan pagkawut nira duun tung siudad ang Perga, namagparakawutun da tung mga taung taga duun natetenged tung ni Ginuung Jesus. Pagkatapus namanulda da duun tung Atalia. ²⁶ Pagkawut nira duun, dayun dang namanaayan ang para mansiulik da duun tung siudad ang Antioquia. Ay yang sam pundaan yang mga tumatalig duun, ya ray namagintriga tung nira tung Dios ang para paktelen na tanira tung ubraen nira ang simanyan ya ra ka man ay tinalus nira.

²⁷ Numanyan pagkawut nira duun tung Antioquia, pinasagpun da nira yang intirung sam pundaan ang mga tumatalig tung ni Ginuung Jesus. Pagkasagpun, namagbawalitaen da tanira natetenged tung tanan ang pagtarawangen yang Dios tung nirang namagparakawutun yang bitala na tung belagan mga Judio, kung ya pa agaaring

pinakdulana na tanira ta lugar nirang mamagtalig yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus. ²⁸ Pagkatapus, namagpabuay ra duun tung mga kaarumanan nirang pamagusuy tung ni Ginuung Jesus.

15

Nagapagkeresenan Da Kung Yang Mga Tumatalig Ang Belagan Mga Judio Ubligadu Pang Magpabuat Ta Tanda Baklu Ra Tapnayay Yang Dios (15:1-21)

¹ Taa numanyan may mga taung baklung namansikawut tung Antioquia ang duun manliit tung Judea. Namagimpisa rang namagturuldukanen tung mga masigkatumatalig nirang belagan mga Judio ang maning taa: “Kung indiamu magpabuat ta tanda tung mga tinanguni mi ang katulad ka tung urdinansang ibinutwan ni Moises tung nasyun yamen ang mga Judio, indiamu ka enged tapnayen yang Dios,” maganing. ² Pagkagngel ni Pablo durua ni Bernabe tia, tinumpalak da nira ta mupia yang nagapapaktelan nirang atia. Yang dinangat na, namagparaigu ra tanirang sam pundaan ang maayen pa ang ti Pablo durua ni Bernabe pati yang dumang taga nira ka ya ray mamansiangay duun tung dating mga apustul may mga pamagmaepet-epet tung sam pundaan duun tung Jerusalem ang para pagkeresenan da nira ta pinu yang bagay ang atia.

³ Kapurisu numanyan pinagpadagen-dagenan da ka nirang sam pundaan ang pinapanaw. Tung

pagparanawen nira duun tung sinakepan yang Fenicia may Samaria, namagbawalitaen da tung mga kaputulan nirang mga tumatalig ang kada sam pundaan natetenged tung mga taga dumarumang nasyun kung ya pa agaring namagsukurang namagtalig yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus. Purisu yang tanan ang mga kaputulan ang atiang nagkarabalitaan, pinangampayan da ta kasadyaan nirang duru. ⁴ Numanyan pagkawut nira duun tung Jerusalem, pinangistimar da ta mupiayang pinanapet yang intirung sam pundaan yang mga tumatalig ang taga duun pati mga apustul ang atiang dati pati mga pamagmaepet-epet. Mintras agasikasuen pa tanira atiang primirung pagkawut nira, namagbawalitaen da dayun natetenged tung tanan ang pagtarawangen yang Dios tung nirang namagparakawutun yang bitala na tung mga taga dumarumang nasyun. ⁵ Atii may mga tumatalig ang namansikdeng dang para mamagbitala. Maskin mga kinasakpan da kang lagi yang mga Pariseo, namagtalig da ka engaged tung ni Ginuung Jesus. Yang aning nira, “Yang mga taung atiang naaning ming namagtalig da ka tung ni Ginuung Jesus ang belagan mga masigka Judio ta, dapat ang magpabuat da ta tanda tung mga tinanguni nira ang katulad ka tung yaten ang dating mga Judio. Iksiren mi ang asan da magpailala ang tanira mamagtuman da ka yang mga katuwulan ang ibinutwan ni Moises tung nasyun ta,” maganing.

⁶ Kapurisu numanyan, namagsaragpun da yang mga apustul pati mga pamagmaepet-epet

ang para mamagirintindian da natetenged tung bagay ang atia. ⁷ Atiing nabuay ra yang pagurunta-untaan nirang pamagparaigu, kumindeng da ti Pedrong nagbitala ang maganing, “Mga kaputulan, nagaskean mi ra ka ang tan taa pa, yuu ray pinilik yang Dios tung yaten ang para magparakawutun yang Matinlung Balita tung mga taung belagan mga masigkanasyun ta ang para magngel da nira ig mamagtalig da ka dayun tung ni Ginuung Jesus. ⁸ Pagkatapus, tanirang pinagpakawutanu, namagtalig da ka man yang duma tung anya. Kumus yang Dios nagasangkad na yang kinaisipan yang tanan ang mga tau, naskean na ra ang talagang matuud yang pagtalig nirang atii*. Purisu atiang lagi, pinapruibaan na ra ang tanira tinapnay na ra ka man. Ay pinampatiniran na tanira tung Espiritu Santo ang katulad ka tung binuat na tung yaten atiang primiru. ⁹ Bilang yang pagterelengen na tung nira may tung yaten, anday naglandawan. Ay atiang pagtalig nira yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus, pinunasan na ra ka tung mga kasalanan nira. ¹⁰ Kapurisu aywat simanyan, gustu mi pa ka engaged ang tagaman mi yang Dios ta pagtuung kung sumalapuamu tung anya u kung indi? Ay maning da tiang gustu ming pasaknen yang mga tumatalig ang atia ta sasang durug lebat ang indi nganing kinayanan yang mga kinaampu ta ta sakan, maskin nganing ita

* **15:8** 15:8 Maayen ang ikumpalar ta tung Juan 2:23-25.

pa, indi ta ka nagakayanan†! ¹¹ Kung indi, ta yaten ang mga Judio, anday dumang ipinagtapnay ni Ginuung Jesus tung yaten atiang pagtalig ta tung anya yang mga sadili ta, ya ra ilem yang kaildaw nang ipinagpaita na tung yaten agad indi ka rin magkabagay ang ildawanita pa anya. Ya kay nagipagtapnay na tung nirang belagan mga Judio,” maganing ti Pedro duun tung nira.

¹² Atii, andang pisan ay iwék-iwéken tanirang tanan ang nangasagpun asan. Namamati ra ilem tung ni Bernabe durua ni Pablong nagbelsan ang nagbawalitaen natetenged tung mga pruibang makabewereng ang ipinagpaita yang Dios tung belagan mga Judio ekel tung nirang durua ang nagparakawutun nira tung mga taung atii. ¹³ Pagkatapus nira ta pagbawalitaen, ti Santiago, ya ray nagsubling nagbitala ang maganing, “Mga kaputulan, mamatiamu ra kanay tung yeen. ¹⁴ Naang putul tang naang ti Simeon baklu rang nagpasanag tung yaten ta nungayna kung ya pa agari yang impisada yang pagpadagen-dagen yang Dios tung mga taung taga dumarumang nasyun ang ya ra kay nagapangkelan

† **15:10** 15:10 Tung isinulat ni Moises, may enem ang gatus may sam puluk may tulu nga katuwulanan (613). Dispuis, dinulangan pa yang mga ‘Pariseo’ pati mga ‘sagad’ ta dumang mga katuwulan ang ginatus-gatus da. Tung pagintindi nira, pariung impurtanti yang pinagimu-imumung atia may yang dating ibinutwan ni Moises. Purisu ya ray nagipaglebat nang mas pa.

na ta mga tauan na kang sadili‡. ¹⁵ Ay yang bagay ang atia magkatunung pisan tung bitala yang mga manigula atiang tukaw ang katulad ka tung sasang inaning yang Dios ang napabtang tung kasulatan ang maganing,

¹⁶⁻¹⁷ ‘Tung uri ta kaldaw magbalikaw ra. Bawieniu ra yang pagaradien ni David ang nadisparatis da. Maskin diadu ra ka man, paulikanu ra ka enged ang pabakeren ugud mamagsagyap da tung yeen yang kadaklan ang mga tau ang para matultulanaw ra ka nirang ilalae. Ya ka man yang mga taga duma-rumang nasyun ang kumpurming tinu pay imbitarenung maging tauanu. Atia ya ray inaning ni Yawi ang yay magpalua tung mga bagay ang atia tung uri ta kaldaw,’ maganing yang manigulang atii§.

¹⁸ “Ig disir, planu na ra kang lagi ang magimbitar tung mga taung atia. ¹⁹ Kapurisu yang yeen ang disisiun ya ra taa: indi ta ra ilem pagpalbatan yang mga taga duma-rumang nasyun ang atiang nagamanmanan da yang mga isip nirang pagtalig tung ultimu ilem ang Dios. ²⁰ Kung indi, paeklan ta ra ilem ta sulat. Aningen tang indi ra enged magpakigsaru tung nagisagud tung mga bultung nagatuuan yang mga kaarumanan nira. Indi ra ka magpalangaas

‡ **15:14** 15:14 Yang pangguuy ang atiang “mga tauan yang Dios”, dati-rati teed ilem tung mga Judio. Numaan pinawayang da ni Santiago ang para pati yang belagan mga masigka Judio nira ang kumpurming nagtalig da tung ni Ginuung Jesus, lugud da ka tung mga tauan yang Dios. § **15:16-17** 15:16-17 Amos 9:11-12

ang mangumbaway ubin mangunlalii. Indi ra ka mamangan yang karni ta ayep ang indi pinaturukan yang dugu nang pinatiktikan. Pati dugu, indi ra ka nira panganen* . ²¹ Maayen pang ya ray aramligan nira ay tung tantung kabuay ra ya ray naanaran ta yang mga urdinansang atia. Ay maskin ay pang lansanganay, may pagparakawutun natetenged tung isinulat ni Moises. Kada kawutun yang kaldaw ang nagipamaenay, nagabasa yang bitala na tung mga balay ang pagsaragpun-sagpunan,” maganing ti Santiago.

Pagapaeklan Da Nira Ta Sulat Yang Mga Tumatalig Ang Taga Duma-rumang Nasyun (15:22-35)

²² Purisu numanyan namagparaigu ra yang mga apustul may yang mga pamagmaepet-epet asta yang intirung sam pundaan ang maayen pang may mga aruman nirang piliken nirang ipanunut tung ni Pablo durua ni Bernabeng mansiulik da duun tung Antioquia. Numanyan yang pinilik nira ya ra ti Silas, durua ni Judas ang atiang kaisan nagaguuyan ka tung ana ni Sabbas (Bar-sabbas). Ay tanira kang lagi ay nagagalang ta maayen yang mga kaarumanan nira. ²³ Ya ray pinapagekel nira yang sulat ang isinimpan nira ang maning da taa yang kamtangan na:

“Yaming mga putul ming mga apustul may mga pagmaepet-epet tani, pagpakumustaami

* **15:20** 15:20 Yang pagasikad ni Santiagong nagdisisiun ta maning tia ay ang para mamagsararuan tung matinlu yang mga tumatalig ang mga Judio may yang mga tumatalig ang belagan mga Judio.

tung numyung mga kaputulan yamen ang be-
lagaan mga masigkanasyun yamen ang pagistar
asan tung siudad yang Antioquia may asan ka
tung sinakepan yang Siria ang asta asan ka
tung sinakepan yang Cilicia. ²⁴ Nabalitaan da
yamen ang naa pala may duma unung taga ya-
men tani ang namagdistinu asan tung numyu
ang pagkatapus ginuluamu ra unu nira ekel
tung itinulduk nira ang ya ra unu ay naliwegan
ta mupia yang mga kulu mi. Piru gustu ilem
yamen ang maskean mi ang indi ka tinuwul
yamen. ²⁵ Kapurisu ya ray pinagsaragpunan
yamen tani ang pinagiriguan ang maayen pa
may mga aruman yamen ang piliken yamen
ang ipaangay asan tung numyu. Pagkata-
pus ipinanunut yamen tung ni Bernabe du-
rua ni Pablo ang yay nagamaal yamen ta
duru. ²⁶ Ay ya ray mga taung ipinirinda
ra nira yang mga linawa nira arangan da
ilem tung pagkererengen nira tung ni Ginuu
tang Jesu-Cristo. ²⁷ Purisu, yang mga taung
atiang tinuwul yamen ang ipinanunut tung
nira, ya ra ti Judas durua ni Silas. Yay
mamagpirsunal ang mamagbawalitaen tung
numyu natetenged tung mga bagay mismung
ipinabtang yamen asan tung sulat ang atiang
ekel-ekel nira. ²⁸⁻²⁹ Yaming nagparaigu tani
pinasanaganami ra yang Espiritu Santo ang
maayen pang indiamu ra ilem palbatan yamen
ta masyadu, kung indi, ya ra ilem taa ay
kaministiran ming likayan. Indiamu ra mag-
pakipangan ta palanganen ang isinagud tung
mga bultu. Indiamu ra ka mamangan ta dugu

ubin karni ta ayep ang indi ra pinatiktikan yang dugu na. Indiamu ra ka magpalangaas ang mangumbaway ubin mangunlalii. Purisu kung ya ray likayan mi yang mga bagay ang atia, magkatama yang mga buat-buat mi ang indiamu ra ka malawayan ta дума.

Ya ra ilem tia ay sarang ang maaning yamen tung numyu."

³⁰ Purisu numanyan, tanirang epat pinampadagen-dagenan da nirang pinampapanaw ang para duun mansiangay tung Antioquia. Simanyan mansikawut duun, pinasagpun da nira yang intirung sam pundaan yang mga tumatalig. Pagsaragpun da, inintrigaan da nira yang sulat. ³¹ Numanyan pagkabasa ra nira yang sulat, pinangampayan da ta kasadyaan nirang duru natetenged tung kamtangan na ang duun da nagketel yang mga isip nira. ³² Dispuis ti Judas durua ni Silas, kumus mga manigpalatay kang lagi ta mga bitalang ya agipaeyangay yang Dios tung mga isip nira, durung mga bitalang ipinagpangel nirang ipinagpaktel tung mga isip yang mga kaputulan nira ang duun da nagkatenten. ³³⁻³⁴ Numanyan namagtinir duun ta mga pira pang linggu. Atiing mansibalik da tung namagtuwul tung nira, baklu ra papanaway yang mga kaputulan nirang taga Antioquia, pinagingalukan pa nira tung Dios

ta matinlung pagparanawen nira†. ³⁵ Ugaring na Pablo ni Bernabe namagpabutwan pa asan tung Antioquia. Ay namagturuldukanen tung mga kaputulan ig namagparakawutun ka tung duma yang bitala yang Dios natetenged tung ni Ginuung Jesus, kasiraan da ka tanira yang mga kaarumanan nirang duru.

Pagbelagan Da Ti Pablo Durua Ni Bernabe (15:36-40)

³⁶ Atiing nangabuay ra duun, maganing ti Pablo tung ni Bernabe, “Pamalikan ta ra kanay ang pamisitaan yang mga kaputulan ta duun tung kada lansangan ang atiing pinagpakawutan ta yang bitala yang Dios natetenged tung ni Ginuung Jesus kung maun da yang pagpadayun nira tung pagtaraligen nira tung anya,” maganing. ³⁷ Taa numanyan gustu rin ni Bernabe ang eklan si nira ti Juan ang atiang nagapapuanggaan tung ni Marcos. ³⁸ Piru ti Pablo tanya indi ka engaged nagkatama tung isip nang eklan pa nira yang sasang taung maning tiang namutwan pa tung nira duun tung Pamfilia ig indi ra nagpadayun yang pagtarawangen na tung nira. ³⁹ Numanyan ya ray nakanayan ta pagbalalaan nirang durua ta makinit-kinit. Tinegkaan na, nagbelagan da ilem tanira. Ti Bernabe yay nagekel tung ni Marcos ang namanaayan dang para duun tung Chipre. ⁴⁰ Ti Pablo tanya yang ingkelan na ya

† **15:33-34** 15:33-34 Taa may dumang mga bitalang isinaleet ta dumang mga manigkupia ang maning taa yang palaksu na: “Piru ti Silas tanya, naguman da yang isip nang duun da kanay nagpabutwan.” Piru indi napabtang tung dumang mga kinupiang pinakatukaw.

ra ti Silas. Baklu namagliit tanira, ipinagintriga ra yang mga kaputulan tung Dios ang para padagen-dagenan na ta mupia tung panalungaan nira.

⁴¹ Taa numanyan namagpanaw ra tanirang durua duun tung sinakepan yang Siria may Cilicia. Kada sam pundaan yang mga tumatalig, ya ray pinampaktel nira yang mga isip nira ang para matenten da yang pagtaraligen nira tung ni Ginuung Jesus.

16

Ti Timoteo Nagaeklan Da Ni Pablo (16:1-5)

¹ Numanyan namagpadayun da na Pablo yang pagparanawen nirang asta nangakawut da duun tung Derbe may tung Listra. Duun tung Listra may sasang tumatalig ang nagaranan tung ni Timoteo. Yang nanay na tumatalig ka ig Judio yang nasyun na. Piru yang tatay na belagan Judio. ² Ti Timoteong naa nagadayaw ta matinlu yang mga kaputulan tung Listra may tung Iconio. ³ Gustu ni Pablo ang ya ray eklan na ang para magduman tung anya. Ugaring, kumus nagakdekan da ta kadaklan ang yang tatay na belagan Judio, ingkelan da ni Pablong pinabuatan ta tanda tung tinanguni na ugud anda ray pagsangkalan yang mga isip yang mga Judiong magrisibi tung anya duun tung mga rugal ang distinuen nira.

⁴ Taa numanyan atiing pagparanaw-panawen nirang tulu tung mga lansangan, yang mga urdinansang atiing pinagiriguan da yang mga

apustul may yang mga pamagmaepet-epet duun tung Jerusalem, ya ray nagipagpakawut nirang nagipatuman tung mga tumatalig. ⁵ Purisu nagkamaningan da ang kada sam pundaan yang mga tumatalig, nagbaked dang nagbaked yang pagtaraligen nira ig yang kinadakil yang mga taung pamagtalig tung ni Ginuung Jesus, ya rag durulang agdurulang.

Natetenged Tung Pagmangulu Yang Espiritu Santo Tung Pagparanawen Na Pablo (16:6-10)

⁶ Taa numanyan, namagpadayun da na Pablo yang pagparanawen nirang namanggetes duun tung parti Frigia tung sinakepan yang Galacia. Gustu rin nirang mamagpalakted duun tung sinakepan yang Asia, piru indi ra tinugtan yang Espiritu Santong mamagparakawutun duun. ⁷ Purisu pagkawut nira duun tung kampus yang sinakepan yang Misia, tinagaman da rin nirang linakteran yang sinakepan yang Bitinia. Piru indi si tinugtan yang Espiritu Santong nagipatinir tung nira ni Ginuung Jesus. ⁸ Kapurisu, namanggetes da ilem tung sinakepan yang Misia ang namanuldak duun tung lansangan ang Troas. ⁹ Pagkawut nira duun, pagkalawii ra, may sasang ipinadakat yang Dios tung paneleng ni Pablo. Yang nabagay tung paneleng na may sasang taung taga Macedonia ang yag kek-deng tung pinagtalungaan nirang durua ang durung pagamuy-amuy na tung anyang maganing unu, "Magpalaktera ra tani tung yamen tung Macedonia ang para tawanganami ra ka nuyu," agaaning unu. ¹⁰ Kumus maning da ka man tii

yang nabagay tung paneleng ni Pablo, pagkapangayag, nagsimpanami rang lagi ang para magpalakterami ra duun tung Macedonia. Ay namalamanan da yamen ang pinaintindiami ra yang Dios ang magparakawutun yang Matinlung Balita duun tung mga taung atii. (Yuung ti Lucas ang may sulat taa, nagpakignunutaw ra ka tung na Pablo tung uras ang atii.)

Agbuskaren Da Yang Dios Yang Kinaisipan Ni Lidia (16:11-15)

¹¹ Atiing pagpalaud da yamen ang nanliit tung Troas, pabur yamen ang nagpatabuk tung sasang pulung pagguguuyan tung Samotracia. Pagkapangayag, nagpalakterami si duun tung Neapolis. ¹² Paglampud yamen, diritsyuami rang nanugud ang nagpanaw duun tung Filipos. Yay pinakasiudad duun tung sinakepan yang Macedonia ig pinagpabrika kang tukaw ta mga taga Roma. Duunami nagtinir ta mga pira pang kaldaw. ¹³ Numanyan kawutun da yang kaldaw ang nagipamaenay ta mga Judio, nagluaami ra tung siudad ang minangay duun tung binit yang sasang suba ay tung karkulu ilem yamen puiding may sasang pagarangay-angayan ta mga Judiong mamagampu tung Dios. Kawutan yamen, naa pala pulus mga baway ang nagkarasagpun duun. Purisu dayunami ra kang kuminarung ang nagimpisang nangesenkesen tung nira ang asta naampir da tung ni Ginuung Jesus yang pagakeresenan yamen. ¹⁴ Simanyan, may sasang baway ang pamati ang yang aran na ti Lidia. Tanya taga Tiatira ig

sasang manigpaalang ta mga awel ang matitinlung klasi ang yang kulay na tapel. Yadwa pa, pagintindi ra kang lagi tung pagatuuan yang mga Judio. Numanyan, tinandeg da yang Dios yang kinaisipan nang binuskad ang asta napananged da tung nagipaganing ni Pablo. ¹⁵ Numanyan tanya asta yang mga kaarumanan nang kalukut na tung balay na, dayun dang namampabenyang ang namampailala ang pinalamtuk da nira tung ni Ginuung Jesus yang pundu yang kinaisipan nira. Pagkatapus pinangimbitarami ra anyang inaning, “Kung midyu pagingmatuuramu ra tung yeen ang pagtaligaw ra ka man ang matuud tung ni Ginuung Jesus, taniamu ra ilem tung balay yamen magdayun,” maganing. Pagkatapus tung masyadung pagimbitar na, nagpauyunami ra ilem tung kalelyagan na.

Nagipakalabus Da Ti Pablo Durua Ni Silas Duun Tung Filipos (16:16-34)

¹⁶ Taa numanyan may sasang kaldaw, atiang pagangay si yamen duun tung rugal ang atiang pagarangay-angayan ta mga Judio ang para mamagampu, may nabagas yamen ang sasang baway ang kirepen ta tau. Naa pala may tau na tung tinaluk ang yay pagpakdul ta kinatakwanan nang magula. Yang mga agalen na durug dakul yang pangita nirang kuarta natetenged tung pagurulaen nang atia. ¹⁷ Taa numanyan sigi-sigi ra yang pagdasun-dasun yang baway ang atia tung yamen na Pablo, ig sigi-sigi ka yang paglelpaken nang maganing, “Eey, yang mga taung nani pagapanuwul yang Dios ang pinakalandaw

ang para mamagparakawutun tung numyu kung ya pa agaring matapnayamu ra yang Dios,” maganing. ¹⁸ Maning ka tia yang pagabuat na tung kaldaw-kaldaw ang asta ginamuan da ilem ti Pablo ta pamati. Dayun dang nagbedleng ang nanalunga tung anya ang yang tau na tung tinaluk ya ray binugnu nang inaning, “Kumu pagatuwulaw ni Jesu-Cristo, lalangana ra yeen ang maglayasa rang lagi tung anya,” maganing. Atii, lagi-lagi ra ka man ang naglayas. ¹⁹ Numanyan pagkasiman yang mga agalen yang baway ang atia ang anda ray maeklan nira tung anyang pakinawang, dayun da nirang dineep ti Pablo, durua ni Silas. Linagunut da ilem nira duun tung plasa tung katalungaan yang may mga katengdanan. ²⁰ Dayun da nirang idinimanda yang duruang atia tung may mga katengdanan ang pinakaabwat ang maganing, “Yang mga taung naa pamagtukud da ta gulu taa tung siudad ta. Ay tanira mga Judio kang lagi! ²¹ Pamagturuldukanen ta mga ugaling belagan tamang pauyunan tang usuyun ay ita taga Roma ka man,” maganing. ²² Numanyan yang mga taung buntun ang namagsaragpun duun, namagimpisa rang mamangalima tung nira. Atii yang may mga katengdanan, ya ray namagtuwul tung mga pulis ang pamekrasen da nira yang mga lambung na Pablo ang pamaluen. ²³ Pagkatapus nira ta pamalu ang midyu pinaepdan da ilem nira ta linawa nirang gesye, dayun da nirang ibinalalang tung kalabus. Yang guardia tung kalabus, pinagurdinan da ka nirang bantayan na ta mupia. ²⁴ Kapurisu, pagkagngel

yang guardia, dayun na rang ipinamlek duun enged tung seled yang pinakauri rang kuartu yang kalabus. Yang mga bisit nira ipinampakipit na tung panglaw.

²⁵ Taa numanyan, atiang tenganan da ta lawii, ti Pablo durua ni Silas pamagampu ang nunut da ka ta pagkarantaen nirang pamagdayaw tung Dios. Nagapamatian yang mga masigkaprisu nira. ²⁶ Atii, nainali rang nayegeyeg yang kaliwutan ta maktel. Yang pinakdengan yang kalabus gulpi rang nayegeyeg. Gulpi ra kang namagaabri yang mga sada yang tanan ang mga purta. Pati mga kadina ang atiang pinanggapus tung mga prisu, gulpi ra kang nagkaratang-tang. ²⁷ Pagkayegyeg, dayun dang napuaw yang guardia. Pagkaita na yang mga purtang luwus dang abirtu, kalaum nang namampalibri ra yang mga prisung luwus. Purisu, anday dumang binuat na, nanlawut da yang sabli na ay maneget da. ²⁸ Atii, nagkendal da ti Pablo ta maknul ang maganing, “India ra magbuat ta maning tia tung sadili mu. Naniami kang tanan,” maganing. ²⁹ Numanyan nagpaguuy ta kaas yang guardia ang pagkatapus gulpi rang nagpakled ang nagpadagpa ra ilem tung pinagtaralungan nira na Pablong pagpangerel da. ³⁰ Dayun dang nagpalua tung nirang durua ang pagkatapus nagtalimaan tung nirang maganing, “Unu ray dapat ang buatenu ang para malibriaw tung sintinsia yang Dios?” ³¹ Maganing tanirang namagtimaales, “Magtaliga ra yang sadili mu tung ni Ginuung Jesus ang magpatapnay. Atiang lagi, tapnayena ra anya. Asta yang tanan ang mga kaarumanan

mung kalukut tung pamalay-walay mu, ya ka, kung magtalig da ka yang mga sadili nira tung anya," agaaning. ³² Dayun dang namagpaintindi tung anya natetenged tung ni Ginuung Jesus may tung kalibrian ang pinagtukud na. Asta yang mga kaarumanan na, pinampaintindi ra ka nira. ³³ Pagkatapus ta pagpaintindi nira, atiing laging pagtenganan ta lawii, dayun dang ingkelan yang guardia na Pablo duun tung may wai ang pinangugasan yang mga luka nirang pinanakep yang palu. Pagkatapus ta pangugas na, yang guardia pati yang mga kaarumanan nang kalukut tung pamalay-walay na, namampabenyag dang namampapruiba ang tanira namagtalig da yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus. ³⁴ Pagkatapus ta pagpabenyag nira, dayun dang ingkelan yang guardia na Pablo tung balay nang pinapaan. Tanya may yang tanan ang mga kaarumanan nang kalukut tung pamalay-walay na pinangampayan da ta kasadyaan nirang duru natetenged simanyan yang matuud ang Dios ya ray nagataligan nira.

Nagapalpasan Da Na Pablo (16:35-40)

³⁵ Pagkapangayag, yang may mga katengdanan ang pinakaabwat namagtuwul da tung mga pulis ang na Pablo palpasan da. ³⁶ Purisu ipinalatay ra yang guardia yang bitala nira tung na Pablóng maganing, "Nagapatuwulanamu ra yang may mga katengdanan ang palpasanamu ra unu. Purisu lumuaamu ra. Indiamu ra ilem magpaerek-erek, magliitamu rang lagi." ³⁷ Diritsyu rang nagtuwal ti Pablo ang yang mga

pulis ya ray inaning nang, “Abaw, indiami nganing nabista ta ustus, pinagpaluami rang lagi tung publiku agad yami sakep ka yang riglamintu yang gubirnu ang kapariu ka tung dating mga taga Roma* . Pagkatapus ibinalalangami pa nira tani tung kalabus ang pagkatapus numanyan basta-wastaenami ra ilem nirang palpasan tung sikritu? Indi puidi. Tanirang may mga katengdanan, yay mansiangay taa ang magpalpas tung yamen,” maganing. ³⁸ Pagkagngel yang mga pulis yang bitala ni Pablo, antimanung binalikan nirang inugtulan yang may mga katengdanan. Pagkaintindi nira ang naa pala tanira sakep ka yang gubirnu ang katulad ka tung nira, pinaman-gelbaan da natetenged talagang lampas da yang binuat nira tung na Pablo ang sakep ka tanira yang gubirnu†. ³⁹ Purisu, anday dumang binuat nira, nansiangay ra ka man duun tung kalabus ang namagingaluk ta pasinsia tung nira. Dayun da nirang pinalpasan ang inaning, “Mupia pa, magliitamu ra ilem taa tung siudad yamen,” maganing. ⁴⁰ Numanyan, paglua na Pablo ni Silas tung kalabus, diritsyu rang nansiangay

* **16:37** 16:37 May rasun na Pablo ang tanira sakep ka yang gubirnu yang mga taga Roma natetenged duun tanira ipanganaay tung mga siudad ang nagagaeman yang mga Romanen. Belag pariu tung dumang mga masigkanasyun nirang mga Judio ang indi ilalaen yang gubirnung tanira mga sakep na. † **16:38** 16:38 Atii kanay, basta may siudad ang pinagpabrika ta mga taga Roma, durug kaimpurtanti ang yang tanan ang mga lai nirang taga Roma yay tumanen. Kipurki kung malampasan, dakulung turuwalen tung gubirnu duun tung Roma. Ya ray pinangamanan yang may mga katengdanan.

duun tung balay na Lidia. Pagirita nira yang mga kaputulan nira tung ni Ginuung Jesus, dayun da nirang pinaktel yang mga kinaisipan nirang magkarabutan baklu ra namaglit.

17

Natetenged Tung Pagparakawutun Na Pablo Duun Tung Tesalonica (17:1-9)

¹ Taa numanyan, yang pagparanawen na Pablo ni Silas namanggetes da ilem ang yang mga siudad ang Amfipolis may Apolonia, tinakliwan da ilem nira. Dayun-dayun yang pagparanawen nira ang asta nansikawut da duun tung siudad ang Tesalonica. Ay duun may pagsaragpunan ta mga masigka Judio nira. ² Numanyan, sigun tung ugali ni Pablong kadagmitan ang nagausuy na, namagpakilaket da tung mga masigkanasyun nira duun tung pagsaragpun nira. Kada kawutun yang kaldaw ang nagipamaenay nirang mga Judio, ya ray ipinagpasanag na tung nira ta maktung bisis. Ipinapanaw na tung barales-balesan ang keresen ig asan da ka ipatielay na tung napabtang tung kasulatan. ³ Ya ray iwinaswas na ta maayen ang maning taa yang palaksu yang pangatadlengan na: “Naula kang lagi tung kasulatan ang kung kumawut da nganing yang paganingen ang Cristo, dapat unung mapasaran ta kamatayen ang pagkatapus pabungkarasen da ka yang Dios. Numanyan yang nagkaraulang atia temeng dang pisan tung ni Jesus ang naang nagasambitu. Purisu duun ta ra ngaintindiy ang tanya ka man yang

paganingen ang Cristo,” agaaning. ⁴ Numanyan, yang dumang mga Judio asan, namananged da tung nagipagpakawut ni Pablo. Dayun dang namagpakiugpu tung ni Pablo durua ni Silas, kasiraan da ka tanira yang belagan mga Judiong durug dakele ang dating pamagintindi ra kang lagi tung pagatuuan nirang mga Judio may dakele kang mga baway ang atiang abubwat ta pagkabetang. ⁵ Ugaring, dispirinsia ilem, yang mga Judiong atiang indi ra pamananged ya ray namangimun tung ni Pablo. Purisu anday dumang binuat nira, namagsakada tung mga taung atiang mga bastus ang yang bida nira tung kaldaw-kaldaw, ya ra ilem agpamagpanawpanaw asan tung plasa. Pagkasagpun nira ang buntun da, kasiraan da ka tanirang namanggulu tung siudad. Numanyan, dinayunan nirang iniskandalu yang balay ni Jason ang atiang magdayunan din na Pablo. Ay gustu ra rin nirang paluaen ang para idimanda nira duun tung katalungan yang kadaklan ang mga kinasakpan yang siudad kung mamagmiting da nganing. ⁶ Taa numaan, kumus indi ra naita nira, anday дума, ti Jason ang may balay pati mga tumatalig ang дума ya ray linagunut nira duun tung may mga katengdanan. Pagkawut nira duun, namaglelpaken dang maganing, “Yang mga taung pamagtukud ta gulu tung tanan ang banwa taa ra tung yaten nansiangay. ⁷ Ya ray nagapadayun ni Jason tung balay na. Dispuis, tanira pati yang pamagusuy tung nagitulduk nira pamagliked tung mga katuwulan ni Maginuung Caesar. Ay pamansianing ka ang may дума pa

unung adi ang dapat panangden nira ang yay nagaranan tung ni Jesus unu,” maganing tanirang pamagbangdan. ⁸ Numanyan pagkagngel yang may mga katengdanan tia, namanginit da yang mga kulu nira asta yang mga taung atiang buntun ang pamamati, ya ka. ⁹ Purisu yang binuat yang may mga katengdanan, baklu ra palpasay nira na Jason, pinagingalukan pa nira ta piansa, basta mapaliit ilem nira na Pablo tung siudad.

Yang Nainabu Duun Tung Berea Ang Durug Tinlu (17:10-15)

¹⁰ Numanyan, pagkalawii ra, na Pablo pina-panaw ra ka man yang mga tumatalig duun tung siudad ang Berea. Atiang duun da, namagpakilaket si tung mga masigka Judio nira duun tung pagsaragpun nirang sam pundaan. ¹¹ Naa pala mas pang buskad ta kinaisipan kay tung mga Judio duun tung Tesalonica. Ay pamagpamati tanira ta durug derep tung nagipagpakawut ni Pablo. Kaldaw-kaldaw pamagbasang pamagpasadsad tung kasulatan ang para maskean nira kung yang nagipaganing ni Pablo magkatunu tung napabtang tung kasulatan u kung indi. ¹² Taa yang linuaan na, kadakel dang namanged ang mga Judio pati yang belagan mga Judiong abuwat ta mga pagkabetang tig lalii tig baway. ¹³ Dispirinsia ilem, pagkabalita yang mga Judio duun tung Tesalonica ang duun da ka tung Berea pagparakawutun ti Pablo, dayun da nirang sinikad duun. Pagkawut nira, ya ra mamagdabdab tung kulu yang mga tau ang para

mangasilag da tung ni Pablo. ¹⁴ Purisu ti Pablo dayun dang ipinaated yang mga tumatalig tung mga aruman nirang дума duun tung bakayan. Piru ti Silas durua ni Timoteo namagpabutwan pa duun tung Berea. ¹⁵ Taa numanyan, yang mga taung atiang pamagekel tung ni Pablo, inated da enged nira ang asta duun enged tung Atenas. Baklu namagbalik tung Berea yang namagated, itinuyun ni Pablo ti Silas durua ni Timoteo ang mamanikad dang lagi tung anya.

Yang Kamtangan Yang Nagipagpakawut Ni Pablo Tung Mga Taga Atenas (17:16-34)

¹⁶ Numanyan mintras pagelat ti Pablo tung mga aruman nang atiang itinuyun na, tung pagpaniid na tung siudad ang midyu leep da ta mga bultung magtutuuhan yang mga tau, pinagsampi ra ta kapupungawen nang duru ang nunut da ka ta pagkeba-keba yang dedlaan na natetenged tung nagabtangan yang mga taung atiang makakaildaw. ¹⁷ Kapurisu anday dumang binuat na, nagintra ra pasanag natetenged tung ni Ginuung Jesus duun tung pagsaragpunan yang mga masigka Judio na. Ipinapanaw na tung barales-balesan yang pagparasanagen na tung nira, kasiraan da ka tanira yang belagan mga Judiong atiang dating pamagintindi ra kang lagi tung pagatuuan nirang mga Judio. Maskin duun tung palingki, kaldaw-kaldaw ya kay pagabuat na tung mga taung nagapanaw duun ang kumpurming tinu pay nagalelyag ang mamati tung anya. ¹⁸ May mga taung pamati ang ya ray namagintra pakigdibati tung anya.

Yang duma ya ra yang paganingen ang mga Epicureo, yang duma ya ra yang paganingen ang mga Estoico. Maganing yang duma ang, "Abaa, yang taung atia inding pisan maske. Unu pa ilem ay gustu nang ianing? Midyu ya ra ilem agapamisik-pisik ta mga bitalang nagkaranggel na tung duma may ruma. Ya ra ilem agpagpatalebbeb," agaaning. Maganing ka yang dumang pagpatugud, "Tanya midyu sasang manigparakawutun ang pangerengan tung dumang mga ginuu-ginuung nagatutuuan ta," agaaning. Naa pala, nangapagbitala ra ta maning tii, ay yang nagapabilugan ni Pablong pagbitala ay ti Jesus may yang pagkabui si kang uman yang mga patay*. ¹⁹ Purisu numanyan ti Pablo ingkelan da nira duun tung may mga pamagpakigmaepet ang pamagsaragpun tung sasang bundung paganingen ang "Bundu Ni Aries"†. Mamansikawut tanira duun, inan-ing da nira ti Pablo ang, "Gustu ra yamen ang magpasadsad tung nagitulduk mung atiang baklu ang inding pisan nagadengel-dengel yamen. ²⁰ Ay midyu tung nagabakluanami pa

* **17:18** 17:18 Yang bitalang Giniriegong ginamit ni Pablo tung uras ang atii "anastasis". Duruay kinaulugan na: (1) pagkabui si kang uman yang mga patay ig (2) aran ta sasang ginuu-ginuung baway ang nagatutuuan nira. Kapurisu yang kalaum nira ang yang nagitulduk na natetenged tung durua nga ginuu-ginuuan ang yang sam bilug ti Jesus may yang sam bilug ti Anastasis. † **17:19** 17:19 Ti Aries ang atia sasang ginuu-ginuung pagatutuuan nira atii kanay ang ya unu ay may kagaeman tung gira. Tung bitalang Giniriego yang pangguuy tung bundung atiang pagsaragpunan nira "Areion Pagon".

natetenged tung dumang nagkaraaning mung nabalitaan yamen. Purisu gustu ra yamen ang maintindian kung unu pay mga lagpakan na yang mga bagay ang atia,” maganing duun tanira. ²¹ Nangapagbitala ta maning tia ay yang kadaklan ang mga taga Atenas may yang mga taga дума-rumang lugar ang pamagtinir duun, anday dumang nagapaerek-erekan nira ta maayen, kung indi, pagiristuriaan tanira natetenged tung mga nagkarabalitaan nirang baklu.

²² Numanyan, kumindeng da ti Pablo tung kakngaan yang pinagtaralungan nira ang nagimpisa rang nagbitala ang maganing, “Mga kaputulan ang taga taa tung Atenas, nagapaniiranamu ra ka yeen ang talagang anda ray magdeeg tung numyung duru amug katinuuen. ²³ Kipurki tung pagparanaw-panawenu taa tung siudad ming pagpaniid tung mga pagatutuuan mi, may napanawanung sasang darasagan ang may mga bitalang iginurit asan ang maning taa yang palaksu na: *Naa yang darasagan para tung sasang dios ang indi pa nagailala ta.* Purisu atiang pagatuuan ming atiang indi mi pala nagailala, ya ray ipaintindiu tung numyung ipailala. ²⁴ Yang Dios ang nagimu yang kaliwutan may yang tanan ang mga betang na, kumus yay may anya tung kalangitan may kaliwutan, indi pagkaministiran ta mga simbaan ang matiniran na ang binuat ta mga tau ka ilem. ²⁵ Yadwa pa indi ka pagpasikasu tung yaten ang mga tau ang maning pa tung may kaministiran na tung yaten. Ay ya pa agari tanya mismu

yay pagpakdul yang kabui tang tanan ang mga tau pati yang tanan ang mga kaministiran ta. ²⁶ Tanya kay nagimu yang tanan ang mga nasyun ta mga tau ekel tung sam bilug ang inimu na atiang primiru ang ya ray binuat nang pinamuaran nirang kadaklan ang asta nagleep da yang bilug ang kaliwutan. Baklu nagkaratau tanira, nagplanu ra kang lagi ang unu pang panimpuy magkarabui, kung ay pang banwaay mamagistar. ²⁷ Ya ray binuat na ugud tanyay sagyapen nirang maning pa tung ya agapapay nira ang basi pa ra ilem matultulan ka enged nirang ilalaen. Piru maskin maning ka man tia ang maning pa tung ya agapapay, belagan kang alawid tung sasa may sasa tung yaten. ²⁸ Ay yang bagay ang atia nagagngel ta tung duma may ruma ang maganing unu, 'Kung belag tung anya, indiita nagabui, indiita nagaulag-ulag, ig indiita pa ngani natau.' Katulad ka tung sasang isinulat ang tukaw yang taga numyu kang mga manigtula ang maganing unu, 'Kawa inimuita anya, itay maning pa tung mga ana na.' ²⁹ Kapurisu, kumus maning da ka man tia ang itay maning pa tung mga ana na, dapat ang indiita maglaum ang itang inimu na ita si kay magimu tung anya ang yang pagkadios na ya pay mapasuaran ta tung mga bultung nagabuut ta mga taung ansianung magpanday tung bulawan ubin landuk ang salapi ubin batu. ³⁰ Tung bagay, yang tukaw ang mga panimpuy, indi ra idinata yang Dios tung mga tau yang panlipat nirang maning tia tung anya. Piru numanyan ang mga uras ang naa, pagkalalangan da tung tanan

ang mga tau tung maskin ay pang banwaay tung bilug ang kaliwutan ang manligna ra tanira tung mga ubra-ubra nirang malalain tung pagterelengen na. ³¹ Kipurki may uras ang ipinagtipu na ang ya ra engaged ay ipagsintinsia na tung kalainan tung mga tau tung bilug ang kaliwutan ang yang pagsirintinsiaen nang atia tung nira ya ray eklan na tung pulus magkatama ang duun da ipiaray na tung sasang taung pinagpilik na. Yang taung atiang nagaaningu pinaingmatuuran na ra tung tanan ang mga tau ang yay taligan nang magsintinsia tung nira ekel tung pagpabungkaras na tung anya," maganing duun ti Pablo.

³² Numanyan atiang pagkagngel da nira yang sinambit ni Pablo natetenged tung pagpabungkaras yang Dios tung sasang patay, sinawayan da ta dumang pinagtalangkakan. Piru yang duma namansianing ka ang, "Gustuu pa ka yamen ang mamati tung nagipaganing mung atia, piru baklu mu ra kanay idayunay, taa si tung dumang uras," agaaning. ³³ Kapurisu ti Pablo, dayun dang nagliit duun tung pinagtaralungan nira. ³⁴ Ugaring tung pagliit na, may pira pa nga laliian ang namagpakiugpu ra tung anyang namagpasadsad. Tinegkaan na, namagtalig da tanira yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus. Yang sam bilug tung nira ya ra ti Dionisio ang yay sasang dating pagpakigmaepet tung grupu nirang atia, durua yang sasang baway ang nagaranan tung ni Damaris, kasiraan da ka tanira yang duma.

18

Natetenged Tung Pagparakawutun Ni Pablo Duun Tung Corinto (18:1-17)

¹ Pagkatapus tia, nagliit da ti Pablo duun tung Atenas ang minangay duun tung ciudad ang Corinto. ² Duun may nabagas nang sasang masigka Judio nang nagaranan tung ni Aquila. Tanya duun ipanganaay tung Ponto. Baklu pa ka ilem nagkawut tung Corinto ang duun manliit tung Italia, kasiraan da ka tanira yang kasawa nang nagaranan tung ni Priscila. Yang ipinagliit nira duun, ay natetenged tung kalalangan ni Maginuung Caesar Claudio ang yang tanan unung mga Judio dapat ang mamaglilitan da duun tung ciudad ang Roma. Numanyan nagbisita ti Pablo tung nira. ³ Pagkatapus duun da ka nagdayun tung nira. Nagbarakasan da tanira dayun tung trabaw natetenged tanira parariu ka ta pangitang mga manigtiik ta mga tarapal.

⁴ Numanyan, kada kawutun yang kaldaw ang nagipamaenay yang mga Judio, ti Pablo tanya pagpakilaket tung nirang sam pundaan duun tung balay ang pagsaragpunan nira. Pagparasanagen tung nira may tung belagan mga Judiong nagalaket ang basi pa ra ilem maeklan na yang mga isip nira ang para mamagtalig da ka tung ni Ginuung Jesus. Yang papanaw nang nagpasanag tung mga tau, yang pagbaralesan tanirang pagkeresen.

⁵ Numanyan, pagkawut ni Silas durua ni Timoteo ang duun mansiliit tung Macedonia ang ya kang lagi ay itinuyun ni Pablo, namaenay ra tung

pagnigusyu na ang para bilug yang isip nang pagparakawutun yang bitala yang Dios tung kaldaw-kaldaw. Ay pagpaingmatuud tung mga masigka Judio na ang ti Jesus talagang ya ra ka man yang paganingen ang Cristong pagaelatan kang lagi nira. ⁶ Numanyan yang nainabu, pinanambingan da nirang pinagduminar. Purisu anday dumang binuat ni Pablo, dayun na rang pinggesan yang sidsiren yang lambung nang lagwas ang yinapyapan ang nunut da ka ta pasanag nang maning taa: “Kung sintinsiaanamu ra nganing yang Dios tung kalainan ang anday katapus-tapusan na, anday dumang basulun mi, kung indi, ya ka ilem yang mga sadili mi. Ta yeen, anda ray turuwalenu tung Dios ang indiamu pinagpakawutunu kung ya pa agaring malibrian mi yang sintinsia nang atia. Purisu magimpisa numaan, pawayaanamu ra ilem yeen ang para manalungaaw ra tung mga taga dumarumang nasyun,” maganing. ⁷ Purisu dayun dang nagliit tung nira ang nagpauman tung balay yang sasang taung nagaranan tung ni Ticio Justo ang yay sasang belagan Judio yang nasyun na, piru dating pagintindi ra kang lagi tung pagatuuang yang mga Judio. Yang balay na pagkateparan ka ilem yang pagsaragpunan yang mga Judiong atiang sam pundaan.

⁸ Taa numanyan, may sasang pagmaepet-epet tung sam pundaan ang atia ang yay nagaranan tung ni Crispo. Numanyan binilug na ra yang isip nang nagtalig yang sadili na tung ni Ginuung Jesus, kasiraan da ka tanira yang mga kaarumanan nang kalukut na ka tung balay na.

Dispuis, pati yang dumang mga taga Corinto, tung kaldaw-kaldaw yang pagparamatien nira tung ni Pablong pagparakawutun, dakele ra kang namagtalig yang mga sadili nira tung ni Ginuung Jesus ang namampatapnay ang pagkatapus masigpabenyag dang masigpapruiaba ang tanira pagpakiunung da tung anya.

⁹⁻¹⁰ Numanyan may sasang lawii ang may ipinadakat yang Dios tung paneleng ni Pablo. Yang nabagay tung paneleng na, pinaganing da unu ni Ginuung Jesus ang, “India ra engaged mageled, kung indi, idayun mu ra ka engaged yang pagparakawutun mu tung mga tau natetenged tung yeen. India engaged magekmeng ay total yuuy pagpakigsasa tung nuyu. Purisu anday mapagpasipala tung nuyu. Prusigiran mu tia ay duru pang mga tau taa tung siudad ang naa ang magyari ra kang mga tauanung sadili,” maganing. ¹¹ Kapurisu, numanyan, nagpakeen da ti Pablo duun tung seled san takun may tenga. Nagparasanagen tung mga tau yang bitala yang Dios natetenged tung ni Ginuung Jesus.

¹² Numanyan, atiang pagkagubirnadur ni Galion duun tung sinakepan yang Acaya, ti Pablo pinagsaranyugan da yang mga Judiong duma ang dineep. Pagkadeep nira, dayun da nirang ingkelan duun tung pagusgaran yang Gubirnadur ang idinimanda. ¹³ Maganing tani-rang pamagbangdan, “Maginuung Gubirnadur, yang taung naa pagatagaman nang pangkelan yang isip yang mga tau ang para mamagtuu tung Dios ang kuntra tung laing nagusuyun ta,” agaaning. ¹⁴ Atiang magtutuwal da rin ti

Pablo tung nagibangdan nira, tingkawan da ni Gubirnadur Galion ang nagtimaless tung mga Judiong atiang pamagdimanda ang maganing, “Kung alimbawa, yang nagipagdimanda mi tung taung naa, kisira may binuatan nang kasalanan ang malbat ubin kalukuan yang binuat na, intunsis, magkatama ra rin ang paawatanamu ra kanay yeen ang magintindi. ¹⁵ Piru kumus yang nagipagdimanda mi tung anya sigun ka ilem tung nagitulduk na tung mga tau, kung tinu pang mga tauay ang nagaingaranan nang nagainambit ubin natetenged man tung mga lai ming mga Judio, yamu ray bala asan. Ta yeen, indiaw malelyag ang magusgad natetenged tung mga bagay ang mga maning ka ilem tia,” agaaning ti Gubirnadur Galion. ¹⁶ Pagkatapus tia, dayun na rang pinatuwulan ang kaskasen da tung kakleran yang pagusgaran. ¹⁷ Numanyan yang tanan ang mga tau asan ang belagan mga Judio ya ray namagdeep tung ni Sostenes ang yay sasang pagmangulu tung sam pundaan yang mga Judio*. Pagkadeep nira, dayun da nirang pinagtarawangan ta pamalu duun tung katalungaan mismu yang pagusgaran. Piru indi ka ilem sinapet ni Gubirnadur Galion.

Pagangay Ti Pablo Duun Tung Efeso Baklu Magbalik Duun Tung Antioquia (18:18-23)

* **18:17** 18:17 Ti Sostenes ang naa puiding ya ra yang taung sinambit ni Pablo tung 1 Corinto 1:1. Kung ya tii, pagkatapus yang gulung naa, nagtalig da yang sadili nang tung ni Ginuung Jesus ang nagpatapnay.

18 Numanyan atiang nabuay ra yang pagpadayun ni Pablo tung mga kaputulan duun tung Corinto, naisip dang magbalik duun tung Siria. Purisu nagpamaan da tung nirang magliit da. Pagkatapus dayun dang nandanek duun tung bakayan tung siudad ang Cencrea, kasiraan da ka tanira ni Aquila duruang magkasawa ni Priscila. Ang duun da tung Cencrea, baklu ra pakayasay na yang kulu na natetenged tung sasang pinangakuan na tung Dios atiang duun pa tung Corinto†. Pagkatapus tia, dayun dang namanaayan tanirang tulu ang para mamagpatabuk da duun tung siudad ang Efeso. 19 Numanyan tung pagkawut nira duun tung Efeso, nagpasakep da tung saragpun yang sam pundaan yang mga masigka Judio na ang pagkatapus nagintra ra pasanag tung nira natetenged tung ni Ginuung Jesus ang yang papanaw na ingkelan na tung pagbarales-balesan tanira. 20 Numanyan inimbitar da nirang magpabuay ra kanay duun tung nira, piru indi ra nagpauyun. 21 Kung indi, nagpamaan da ilem tung nira ang maganing, “Magbalikaw ka taa tung numyu kung yay kalelyagan yang Dios,” maganing. Pagkatapus tii, dayun da ka man ang nagliit tung Efeso ang nanaayan da tung sasang

† **18:18** 18:18 Ya ray pinagsambit na yang pangakung atia ay naskean na ang tanya nagabalakan yang duma ta malain (balikan ta yang sinambit tung 18:9-13). Ay mintras pagatuwul pa yang Dios ang magpadayun tung pagparakawutun na tung siudad ang atia, indi ra nagpatupi. Kumus tinapus na ra ka man yang pagparakawutun na duun, pinakayasan na ra yang kulu na. Ikumpalar tung 21:23-24.

salaayan. Yang mga aruman nang ti Aquila durua magkasawa ni Priscila, ibinutwan na ra ilem duun tung Efeso.

²² Numanyan pagkasampet duun tung siudad ang Cesarea, pagsalta na, dayun-dayun yang panungul na duun tung Jerusalem. Kumawut duun, nagpakigkumusta ra tung intirung sam pundaan yang mga tumatalig duun. Pagkatapus, dayun dang nanuldak-tuldak ang naglekat duun tung Antioquia. ²³ Atiing nabuay ra duun tung Antioquia, nagliit sing nagpanaw ampir duun tung sinakepan yang Galacia may Frigia. Ang ay pay nagapanawan nang mga tumatalig, ya ray pinampaktel na yang mga kinaisipan nirang tanan.

*Natetenged Tung Ni Apolos Ang
Pinagindunaran Yang Kakulangan Yang
Pagintindi Na (18:24-28)*

²⁴ Taa numanyan, may sasang Judiong taga Alejandria ang nagaranan tung ni Apolos ang nagkawut duun tung Efeso. Tanya sasang baling mametang-betang ta bitala, yadwa pa sagad tung napabtang tung kasulatan‡. ²⁵ Dispuis, tinuldukan da ka natetenged tung baklung papanaw ang ipinagpabunayag ni Ginuung Jesus. Durug derep ang magparakawutun natetenged tung nagakdekan nang atia. Tung bagay, tama ka

‡ **18:24** 18:24 Ya pa ilem yang dating kasulatan ang paganingen ang Dating Ipinagpakigpaigu ang ipinausuy yang Dios tung dating mga tauan nang mga Israel.

yang nagipagpakawut na, piru yang kumpurm-ing nagaskean na, asan ilem negka tung ipinagtulduk ni Juan atiang pagpamenyag tung mga tau. ²⁶ Numanyan nagintra ra pagparakawutun duun tung pagsaragpunan yang mga masigka Judio na. Durug kabalur ang nagbitala ang anday inenteran na. Pinamatian ni Aquila duruang magkasawa ni Priscila. Pagkatapus dayun da nirang inimbitar tung balay nira. Pinasanagan da nirang pinagindunaran yang kakulangan yang nagaintindian na natetenged tung pagtarapnayan yang Dios tung mga tau ekel tung pinagtalus ni Ginuung Jesus ang nagpakugmatay.

²⁷ Numanyan gustu ni Apolos ang magpalakted duun tung sinakepan yang Acaya. Purisu pinadagen-dagenan da yang mga tumatalig asan tung Efeso ang namagpaekel ta sulat tung mga kaputulan nirang mga tumatalig duun tung Acaya ang kung kumawut da nganing duun ti Apolos, asikasuen da nira ta matinlu. Numanyan pagkawut na duun, durug dakul yang tawang na tung mga tumatalig ang atia ekel tung pagpaktel yang Dios tung anya. ²⁸ Ay tung pagpasanag na tung mga Judio tung publiku, anday matuwal nira tung pangatadlengan nang durug kapulidu. Tung pagpatiel na yang pangatadlengan na tung napabtang tung kasulatan, duun da nga paingmatuuray na ang ti Jesus talagang ya ra ka man yang paganingen ang Cristong nagaelatan kang lagi nira.

19

Natetenged Tung Duma Tung Efeso Ang May Pagkakulang Yang Pagirintindien Nira (19:1-7)

¹ Mintras duun pa ti Apolos tung Corintong pagtawang tung mga tumatalig, ti Pablo tanya nagpadayun yang pagparanawen nang nanggetes tung sinakepan yang Asia ang asta nanuldak da duun tung siudad ang Efeso. Duun may napanawan nang pira pa nga tauan ang kuwali mga tumatalig. ² Purisu dayun na rang tinalimaan ang inaning, “Atiing pananged mi tung itinulduk tung numyu, natiniranamu ra yang Espiritu Santo?” Maganing tanirang nansituwal, “Anda. Indi pa nganing nagaskean yamen ang may Espiritu Santo!” ³ Maganing si ti Pablóng nagtimaales, “Aywa, unu pang klasiay ta benyag ang ibinenyag tung numyu?” Maganing tanira, “Nagpabenyagaming uyun tung ipinagtulduk ni Juan ang manigbenyag.” ⁴ Maganing si ti Pablóng nagbadbad tung mga kinaisipan nira, “Kung tung bagay, yang linagpakan yang pagberenyagen ni Juan tung mga masigka Judio na, ang para asan da ngaipailalaay nira ang tanira nanligna rang matuud tung mga kasalanan nira. Piru yang mga taung pinamenyagan na, pinanganing na ra kang pirmi ang may sasang nagauri pa tung anya ang ya ray dapat taligan nirang magtapnay tung nira, bilang ti Jesus da tii,” maganing ti Pablo duun tung nira. ⁵ Numanyan, pagkagngel da nira tia, dayun dang namagpabenyag ang namampailala ang tanira nagpagaem da kaman yang mga sadili nira tung

ni Ginuung Jesus. ⁶ Numanyan, pagkadeen ni Pablo yang kalima na tung nira, nangalampuran da yang Espiritu Santo. Dayun dang namag-biwitalaen ta mga bitalang indi nagaintindian ta tau ig nunut da ka ta pagpalatay nira ta mga bitalang ipinaeyang yang Espiritu Santo tung mga painu-inu nira*. ⁷ Tanirang tanan mga sam puluk may durua nga laliian.

Natetenged Tung Pagparakawutun Ni Pablo Duun Tung Efeso (19:8-10)

⁸ Taa numanyan, tung seled tulung bulan, kada kawutun yang kaldaw ang nagipamaenay, ti Pablo pagpakilaket tung mga masigka Judio na duun tung pagsaragpunan nirang sam pun-daan duun tung Efeso. Anday inenteran nang nagpasanag tung nira ang asan da ipapanaway na tung barales-balesan. Ay gustu nang basi pa ra ilem ang asan da mapangkelan na yang mga kinaisipan nirang mamagingmatuud da ka tung nagipagpakawut na natetenged tung palaksu yang paggaraemen yang Dios ang baklu ang ya ray tinukud ni Jesu-Cristo. ⁹ Ugaring ilem, tung kabuayan da, namagpakgat da yang duma ang indi ra mamananged. Namagintra

* **19:6** 19:6 Kung natetenged tung pagdeen yang mga apustul tung mga taung namagpabenyang, madua ilem ang bisis ang sinambit tung librung naa: tung 8:17 may taa tung 19:6. Yang gustu nang ianing belagan ang yay pitik ang pausuyan ta simanyan. Maduang bisis ilem nainabu gated may impurtanting mapruibaan da tung mga uras ang atii. Matinlung ikumpalar ta tung Mga Binuat-buatan 2:41; 4:4; 8:36-38; 11:20-21, 24; 13:12; 13:48; 16:14-15; 16:25-34; 17:4; 17:12; 17:34; 18:8.

ra saway pa nganing sigun tung pagirintindien tung Dios ang atiang baklung pagitulduk na ang natetenged tung ni Ginuung Jesus. Purisu yang binuat ni Pablo, nagliit da ilem tung nira, kasiraan da ka yang kumpurming mga taung gustu pa nirang magpatulduk tung anya. Ya ray pinangkelan nang nagpauman duun tung may kuartung dakulu ang yay dating pagdiskursuan yang mga tau ang yang may anya, yang sasang taung nagaranan tung ni Tirano. Duun si nagintra pasanag tung kaldaw-kaldaw tung mga taung kumpurming tinu pay nagalelyag dang magpamati, ang yang pagpasanag na tung nira ipinapanaw na ka tung barales-balesan.¹⁰ Maning dang maning tung seled duruang takun ang asta yang pinakawut na, yang tanan ang mga taung pamagistar tung sinakepan yang Asia, mga Judio kag belag, nagkaranggel da nira yang balita natetenged tung ni Ginuung Jesus.

Kung Ya Pa Agari Ang Yang Aran Ni Ginuung Jesus Mas Pang Dinayaw Yang Mga Taga Efeso (19:11-20)

¹¹ Atii kanay, ti Pablo pinaktel yang Dios ta mupiayang nagpalua ta mga pruibang indi pa nagaita-ita. ¹² Ay maskin mga panyu ilem ubin mga sapin ang atiang nagkaragamit na, ya ray pinamisik ta dumang ipinamakdul tung mga taung pamaglaru ang pagkatapus ya ray pinagmupiaan nira. Pati mga taung pinagekel-ekelan da rin ta mga dimunyu, namagmaayen da ka asan.

¹³ Numanyan duun tung Efeso may mga Judiong pamagliliwutun ang mga manigpalayas ta

mga dimunyung pamagekel-ekel tung mga tau. Numanyan pagatagaman da nirang sambiten yang aran ni Jesus. Ya ra aganingay nira yang mga dimunyu ang maning taa: “Eey, lalanganamu ra yeen ang maglayas asan ekel tung kagaeman ni Jesus ang atiang nagasambit ni Pablong pagparakawutun,” maganing. ¹⁴ Tanirang pamagbuat ta maning tia, pitung magpurutul ang mga ana yang sasang taung nagaranan tung ni Esceva. Tanya sasang Judiong pagpailala ang tanya unu sasang pari ang abwat ta katengdanan buat. ¹⁵ Taa numanyan, may sasang dimunyung pinaglalaman da nira ta maning tia ang pagkatapus diritsyu rang nagtimalas ang maganing, “Ti Jesus nagailalaw ig nabalitaanaw ra ka natetenged tung ni Pablo, piru yamu, unu pay pagpabetang mi tung mga sadili mi?” maganing. ¹⁶ Taa numanyan, yang taung atiang pagaekel-ekelan yang dimunyung atia, pinangepaan na yang pitung atiang magpurutul ang asta namansikeras da ilem tung balay ang atii ang namagpalibri ra. Anda ray mga awel nira, ay pinamekras-bekras da. Nagkaralukanan pa ta pagunut. ¹⁷ Pagkatapus tia, nabalita ra tung tanan ang mga taung pamagistar tung Efeso, maging mga Judio kag belag. Purisu tanirang tanan pinamalayan da ta eled nirang duru ang yang aran ni Ginuung Jesus mas pang dinayaw nira. ¹⁸ Yang sam bilug pang pinakawut yang makabewereng ang atii, durung mga taung namagtalig da kang lagi tung ni Ginuung Jesu-Cristo ang simanyan baklu ra nagkaramanmanan da yang mga isip nira. Purisu namagubligar dang

namangamin tung publiku kung unu pay mga ubra-ubra nirang anday sayud. ¹⁹ Dakele tung nirang mga manigurasiun ang simanyan pinagtimes da nira yang tanan ang mga librung nagagamit da rin nira tung pagururasiunun nira ang pagkatapus pinanguwul da nirang luwus tung apuy tung katalungaan yang kadaklan. Tung pagpateng-pateng nira yang balur yang mga librung atia, duminangat da tung limang puluk ang liwung pidasung salapi yang balur na (50,000 pidasu)†! ²⁰ Kapurisu natetenged tung mga bagay ang atiang nagkarainabung durung pisan agkabewereng, yang balitang naa natetenged tung ni Ginuung Jesus, mas pang namuirsa yang builu na ig ya ra nagawasak dang nagawasak ang asta ya rag durulang agdurulang yang kinadakel yang mga taung nagtalig yang mga sadili nira tung anya.

Nagipaskeng Lagi Ni Lucas Kung Ay Pay Gustu Ni Pablong Angayen (19:21-22)

²¹ Pagkatapus yang mga bagay ang atia, binilug da ni Pablo yang isip nang baklu ra mangay duun tung Jerusalem, magpalakted da kanay duun tung Macedonia may duun tung Acaya. Dispuis may aning na kang maning taa: “Pagkatapus mangayaw ra nganing duun tung Jerusalem, dapat ang mangayaw ra ka duun tung Roma.” ²² Purisu numanyan yang mga katabyang nang ti Timoteo durua ni Erasto, ya ray ipinaangay na

† **19:19** 19:19 Atii kanay duun tung banwa nira, yang sang pidasung salapi may pagkamaal na ay kipurki ya ra yang kantidad yang kinaldaw ta sasang ubrius!

duun tung Macedoniang ipinatkaw. Piru tanya nagpabutwan pa kanay duun tung sinakepan yang Asia.

Natetenged Tung Gulung Nagitukud Tung Efeso (19:23-41)

²³ Tung uras ang atii yang baklung pagirintindien tung Dios ang nagitulduk na Pablo, yay natengeran ta sasang gulu tung Efeso ang belagan ilem gesyeng bagay. ²⁴ May sasang manigpanday ang nagaranan tung ni Demetrio. Yang landuk ang salapi ya ray pagapatunaw nang pagabuat ang mga balay-walay ang gegesyey, bilang mulidu yang simbaan ang pagtuuan tung sasang ginuung baway ang nagaranan tung ni Artemis‡. Durug kadakul yang ganansiang nagaita na asan asta yang mga ubirus na. ²⁵ Numanyan pinaguuyan na tanirang tanan ang pinasagpun, kasiraan da ka tanira yang kadaklan ang parariu ka ta pangita. Maganing tung nira ti Demetriung nagbitala, “Mga putulu, nagaskean mi ra ka ang yang nagipagmaggad ta natetenged ilem tung pangita tang naa. ²⁶ Numanyan nagngel mi ra ka yang balita ig nagapaniiran mi ra ka mismu kung unu pay nagabuat yang taung naang ti

‡ **19:24** 19:24 Atii kanay yang pagpabetang yang mga tau tung ni Artemisang atii, ya unu ay pinakaina tung tanan ang ginuu-ginuung pagatutuuan nira ig puirti unung magpabuul tung mga baway ig tung mga kaayepan ig puirti ka unung magpaumintu tung mga luak. Yang bultu na ipinasuad tung sasang baway ang yang debdeb na pupus ta mga susu.

Pablo. Ay paganing ka ang yang mga ginuu-ginuung nagapasuaran ta mga bultu belagan unu ang yay tamang tuuan tang mga tau. Teed mi! Durug kadakel yang mga taung pinangkelan na yang mga isip nirang pinapanalyud tung dating pagatuuan nira. Belag ilem taa tung Efeso, ang indi alus pa ilem tung intirung sinakepan yang Asia. ²⁷ Kung yay magdayun tii, belagan ilem ang yang pangita tang naa ay masawayan ta mga tau, kung indi, pati yang simbaan ang pagtuuan ta tung ni Artemisang yay pinakalandaw ang ginuu, ipabtang da ilem yang mga tau tung anday kakuinta-kuinta na. Asta tanyang pagatutuuan yang mga tau tung intirung sinakepan yang Asia asta tung maskin ay pang banwaay, muya yang kadengegan na ay madiadu ra ka,” maganing duun ti Demetrio.

²⁸ Numanyan, pagkagngel nira yang bitala ni Demetriong atia, pinanungkukan da ta kasisilagen nirang duru. Namagimpisa rang nama-
glelpaken ang maganing, “Landaw tung tanan ti Artemisang pagatutuuan tang taga Efeso!”

²⁹ Numaan yang intirung siudad nagkagulu ra. Anday duma, namagdagumuk da yang mga tau duun tung pagsaragpunan nirang dakulu ang bugawas. Yang mga aruman ni Pablong taga Macedonia ang ti Gayo durua ni Aristarco, ya ray pinggesan nirang linagunut duun. ³⁰ Pagkabalita ni Pablo, gustu na ra rin ang magpailala tung mga taung atiang buntun ang para magbitala ra kanay tung nira. Piru indi ra tinugtan yang mga tumatalig. ³¹ Yadwa pa pinatuwulan da ka yang dumang mga kunsial ang atiang pinakaabwat

tung intirung sinakepan yang Asia ang yay mga ungly na. Pinagamuy-amuyan ka nira ang indi ra enged magpasubung magpaita duun tung pagsaragpunan. ³² Taa numanyan duun tung pagsaragpunan, nagkagulu ra ta mupia, ay yang duma pamaglelpaken da ta maning taa, yang duma pamagbiwitalaen da ka ta maning duun. Purisu yang kadaklan, anday kaliwutan nira ang unu pay pinagsaragpunan nira.

³³ Numanyan may sasang Judio duun ang yang aran na ti Alejandro. Ya ray inasig-asig yang mga masigka Judio nang itinulmun asan tung parada. Dayun dang kumindeng ang nagkumpas yang kalima na, ay gustu na ra rin ang mangerengan tung mga masigkanasyon na ang para mangaluas da tung malain natetenged tung nainabung atia. ³⁴ Ugaring pagkailala nira tung anya ang tanya sasang Judio, derengan da tanirang namagirikbawan ang namaglelpaken tung seled duruang uras ang maganing, “Landaw ti Artemis! Landaw ka enged ti Artemisang pagatutuuan tang taga Efeso!”

³⁵ Numanyan yang sikritariu tung siudad, atiang kinayanan na ra ta palimeng yang mga taung atiang buntun, nagbitala ra tung nirang maganing, “Mga putulung taga taa tung Efeso, tinu pay naintindian ming tau ang indi pa nagakdek ang itang taga Efeso ay pagarasikasuen tung simbaan ang pagtuuan ta tung ni Artemisang naang kalandawan, may tung sagradung batung nagatuuan tang duun manliit tung langit ang luminagpak tung

katanekan? ³⁶ Simpri andang pisan ay magpaimukli tung mga bagay ang atia. Kapurisu kaministiran ang indiita ra magpagulpi-gulpi, kung indi, magpakalimengita ra ilem. ³⁷ Kipurki telengan mi. Yang mga taung naang durua, midyu pinangaasan mi ra ilem ang ginuyuran taa ang anda kay tinakaw nira duun tung simbaan ta ig anda kay mga bitalang makalalain ang ipinagpalagpak nira tung ni ginuung pagatutuuan ta. ³⁸ Kapurisu kung ti Demetrio may yang mga kaarumanan nang mga manigpanday may riklamu nira tung sasang tau, may uras ang nagipagbista ig may mga manigusgad. Purisu bala ra tanirang magbarangdanan duun. ³⁹ Ugaring kung may pagasikad mi pa ka enged, duun da ilem iriklamuay mi tung kawutun yang upisial miting yang tanan ang magbawanwa. ⁴⁰ Muya mabtangitang tanan tung karisguan, ay puiding dilemen tung yaten yang mga taga Roma yang gulung naang nainabu simanyan tung siudad ta. Yadwa pa ariita pa mangkel ta katadlengan tang mabaked ang para ipanuwal ta tung nira ang maning da taang anday bastanting rasun ang mapadatelan ta?" maganing duun yang sikritariu tung nira. ⁴¹ Atii, pagkatapus ta pagbitala, dayun na rang pinampapanaw yang mga taung pinampaulik.

20

Natetenged Tung Pagarangayen Ni Pablo Duun Tung Macedonia May Grecia Pati Yang Pagbwilta Na Ang Asta Duun Tung Troas (20:1-6)

¹ Numanyan atiang pagkalimeng da yang gulung atia, ti Pablo dayun dang nagpasagpun tung mga tumatalig tung ni Ginuung Jesus ang pagkatapus nagpaktel da tung mga isip nira baklu nagpakdek tung nira ang tanya magliit da. Pagkatapus dayun dang nagdistinu duun tung sinakepan yang Macedonia. ² Kung ay pay may mga tumatalig duun, pinampaktel na ta mupia yang mga isip nira. Numanyan nagpadayun da yang pagparanawen na duun tung sinakepan yang Acaya*. ³ Duun da nagdayun tung seled tulung bulan†. Numanyan atiang manaayan da rin ang para maglekat da duun tung Siria, naspuan na ra ang naa pala tanya ray nagatimaan ta malain yang mga masigka Judio nang дума. Purisu naisip dang magliling da kanay ang magbalik duun tung sinakepan yang Macedonia baklu magpadayun yang biai na. ⁴ Yang mga taung pinagpilik nang mamagduman tung anya ang para mamansiangay duun tung Jerusalem, ya ra ti Sopater ang ana ni Pirro ang taga Berea, ti Aristarco durua ni Segundo ang taga Tesalonica, ti Gayong atiang sam bilug ang taga Derbe, ti Timoteo, may ti Tikiko durua ni Trofimo ang taga Asia. ⁵ Numanyan tanirang pitu, namagtukaw ra. Duun da ilem tung siudad ang Troas mamagelat tung yamen‡ ni Pablo. ⁶ Numanyan pagkalapas da yang Pistang Nagipagpangan Ta Mga Judio Ta

* **20:2** 20:2 Siguru duun tung Corinto. † **20:3** 20:3 Ya ray uras ang ipinagsulat na yang ipinaekel na tung mga tumatalig ang taga Roma. ‡ **20:5** 20:5 Ti Lucas ang may surat tung librung naa, kinawutan da ni Pablo duun tung siudad ang Filipos.

Tinapay Ang Indi Ra Pinaliskag, ya ray pagsaay yamen ang nanliit tung Filipos. Nagpalayagami ang para magpatabukami duun tung siudad ang Troas. Tung yalimang kaldaw bakluami ra nanampet duun tung Troas ang nagpakiugpu si tung mga aruman yamen ang nangatkaw. Duunami nagtinir ta san linggu.

Natetenged Tung Sasang Nainabu Tung Troas Atiing Pagparakawutun Ni Pablo Ta Nabuay (20:7-12)

⁷ Taa numanyan tung primirung kaldaw tung seled san linggu§ ang lawii ra yang kaliwutan, nagsaragpunami ra yang mga tumatalig ang taga duun ang para magsararuanaming magpurutul, katuglayunan da ka yang pagpiringas-pingasan yamen ta tinapay sigun tung pagpakugmatay ni Ginuung Jesus. Numanyan ti Pablo ya ray nagparakawutun yang bitala yang Dios tung yamen. Kumus nagatima na kang lagi ang tung pagkapangayag magliit da, pinabuay na rang pinabuay yang pagparakawutun na ang asta napatenganan da ilem ta lawii. ⁸ Taa numanyan, bastanti yang mga kaas duun tung pinagsaragpunan yamen duun tung abwat. ⁹ May sasang sultirus asan ang nagaranan tung ni Eutico ang yag kakarung tung may bintana. Mintras pagpadayun ti Pablo tung pagparakawutun na,

§ 20:7 20:7 “Sabadu ra.” Kung getesen ang ilakted yang bitalang Giniriego, maning taa: “primirung kaldaw tung seled san linggu.” Dipindi tung sistima ta mga tau atii kanay tung pagbilang nira tung primirung kaldaw tung seled san linggu kung kaldaw ta Linggu ubin kaldaw ta Sabadu.

yang sultirus ang naa ya rag puyatay agpupuy-atay ang asta inalapan da ta elek nang taneng. Kumus tinaneng da, anday duma, unawis ya ra nga bugsu duun tung tanek. Tulung gradu yang kaabwat yang nabugsuan na. Numanyan tanggungun nira, patay ra. ¹⁰ Atii kali-kaling linampud ni Pablo. Dayun na rang lingkewan ang kinawed. Maganing tung mga tau, “Indiamu ra magpataranta! Nabui si!” ¹¹ Pagtakwal si nira na Pablo tung abwat, bakluami ra nagpadayun ang nagsararuan ang tuglayun da ka yang pagpiringas-pingasan yamen ta tinapay natetenged tung pagpakugmatay ni Ginuung Jesus. Pagkatapus yamen ta pagsararuan, nagpakigkesen da ti Pablo tung nirang taga duun ang asta nandiklat da ilem yang sagiid. Pagkatapus ta pagpakigkesen na tung nira, dayun dang nagliit, kasiraanami ra kang mga kaarumanan na. ¹² Tanirang nagkarabutwan, dayun da nirang inated tung balay na yang sultirus ang atii ang nabui si kang uman. Belagan ilem gesye yang pagkalinaynay yang mga isip nira.

Natetenged Tung Pagsaraayan Yamen Na Pablo Ang Nanliit Tung Troas Ang Asta Duun Tung Mileto (20:13-16)

¹³ Taa numanyan ta yamen ang mga kaarumanan ni Pablo, nagtukawami rang nanaayan ang nagpaliwed ang asta duunami ra nanampet tung siudad ang Ason. Ay duun takluyay yamen ti Pablong pasaayay. Ay ya ra kay itinuyun na tung yamen ay nagatima na ra kang laging panawen na ra ilem. ¹⁴ Numanyan pagirita si

yamen duun tung Ason, pinasaay ra yamen ang nagpadayun yang pagbiriagian yamen ang asta nanampetami ra duun tung ciudad ang Mitiline. ¹⁵ Pagkapangayag, nagpalayagami si ang asta natpengami ra duun tung pulung pagguguuyan ang Quio. Uman pagkapangayag si, nanampetami ra duun tung pulung pagguguuyan ang Samos. Utru si, pagkapangayag si, bakluami ra nanampet duun tung ciudad ang Mileto. ¹⁶ Maning tii yang rumbu yamen ay naisip da kang lagi ni Pablo ang takliwan da ilem yamen yang ciudad ang Efeso ugud indi ilem maatrasu duun tung sinakepan yang Asia. Ay apuradu yang saay na ang basi pa ra ilem mangawut da duun tung Jerusalem baklu magimpisa yang pista yang mga Judiong paganingen nirang Li-mang Puluk Ang Kaldaw Ang Pinataklib.

Yang Nagipagpaaman Ni Pablo Tung Mga Pamagmaepet-epet Tung Sam Pundaan Duun Tung Efeso (20:17-38)

¹⁷ Pagkatapus numanyan, pagsampet yamen duun tung Mileto, pinatuwulan da ni Pablo yang mga pamagmaepet-epet tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung Efeso ang kung maimu mamagpakigbagas da tung anya. ¹⁸ Numanyan mansikawut da tanira, dayun dang nagbitala ti Pablo tung nirang maganing, “Disti pa tung primirung pagkawutu taa tung sinakepan yang Asia, yamu mismu ay nagaske kung ya pa agari yang pagpakigsapenu tung numyu tung tanan ang uras. ¹⁹ Ay tung pagturumanenu tung itinuwal ni Ginuung Jesus tung yeen asan,

indiaw nagpalandaw tung sadiliu, kung indi, nagparanekaung pirmi ig ang kaisan ipinangan-gitu ra ilem ngani yang panganugunu tung dumang nagpakgat. Durung kaliwagan ang napasaranu natetenged tung nagkaratima yang mga masigkanasyung mga Judio ang kuntra tung yeen. ²⁰ Nagaskean mi ra ka ang andang pisan ay pinangamanung nagparakawutun tung numyu ang para egtemanu pa rin basta naskeanung para tung ikaayen mi. Kung indi, pinagpasanaganamu ra yeen ta mupia tung publiku pati tung sadiling pamalay-walay mi. ²¹ Yamung tanan, maging mga masigkanasyung mga Judio kag belag, pinagpaamanamu ra yeen ang dapatamung manligna tung mga kasalanan ming magbalik tung Dios ang nunut da ka ta pagtalig mi yang mga sadili mi tung ni Ginuu tang Jesu-Cristong magpatapnay.

²² “Simanyan maberengan mi siguru yang ianingung naa tung numyu. Indiaw temegka ang indiaw mangay duun tung Jerusalem. Inay, indi ilem nagaskeanu kung unu pay mapanawanu duun. ²³ Sulaminting nagakdekanu, kada siudad ang pinamanaw-panawanu, nagapaamanaw ra yang Espiritu Santo ang yuu unu ipakalabus ig duru unung kaliwagan ang mapasaranu. ²⁴ Piru maski pa maning tia, indi kanugununu yang kabuii, basta matalusu ilem yang ubrang naang ipiniar ni Ginuung Jesus tung yeen ang yay maning pa tung sasang karira ang dapat ang sapungunu. Anday dumang nagipaganingu tia, kung indi, ang yuu magdiklara yang Matinlung Balita natetenged tung kaneeman ang andang

pisan ay natengeran na tung yaten ang simanyan ya ray gustu nang ipaita tung kumpurming magtalig yang sadili na tung ni Ginuung Jesus.

²⁵ “Tan taa ra, tung pagliliwutunu asan tung numyu, yamung tanan pinagpakawutanu natetenged tung paggaraemen yang Dios ang naang baklu kung ya pa agaring malguran mi. Piru numaan maberengamu ra siguru kung aningenamu ra yeen ang indiaw ra maita ming uman. ²⁶ Kapurisu simanyan ang mga panguras ang naa, idiklaraw ra tung numyu ang kung disgrasia sintinsiaanamu enged yang Dios tung kalainan ang anday katapus-tapusan, anday mabitala mi tung yeen, ay ta yeen, anda ray turuwalenu tung Dios ang para tung numyu. ²⁷ Ay sipurki, andang pisan ay pinangananung inegteman natetenged tung planu yang Dios para tung numyu, kung indi, luwus dang ipinagpasanagu tung numyu. ²⁸ Purisu ta numyung mga pamagmaepet-epet, amligan mi ta mupia yang mga sadili mi, pati yang mga kaarumanan ming mga tumatalig ang yay maning pa tung kaayepan, bantayan mi ra ka ta maayen ang para indi matalang. Ay tanira ipiniar da yang Espiritu Santo tung numyung manguluan. Padagen-dagenan mi enged ta mupia ay kipurki anday dumang may anya tung nirang sam pundaan, ya ra yang Dios mismu. Binuat nang anya rang sadili ekel tung pagpakugmatay yang paganingen nang Ana Nang sadili. ²⁹ Sanu pa indiamu paamanenu, kipurki nagaskeanu ang kung andanaw ra nganing taa, pakleranamu rang sublien ta mga taung magturuldukanen

ta kabuklian ang para papagtalangenamu ra nira. Manulad tung mga kirung talunun ang pagpanikad tung kaayepan ang pagpangwasak.

³⁰ Maskin taga numyu ka may maglua kang magbaliskad tung kamatuuran natetenged tung ni Ginuung Jesus ang para maguyuran da nira yang mga aruman ming mamagpablag da tung numyung mga kaputulan nirang dati ugud magpakiglaket da tung grupung pagatukud nira.

³¹ Purisu magbantayamu ig demdemen mi ka ang tung seled tulung takun, alus pa ilem lawiig kaldaw pinagpaiwan-iwananamu ra yeen ang pinagpaaman sasa may sasa ang kung kaisan ipinanangitu pa yang panganugunu tung dumang nagpakgat.

³² “Purisu numanyan, kumus yuu magliit da, agitaligamu ra yeen tung Dios ang padagen-dagenanamu ra anya ta mupia ugud yang isip mi duun da ilem magineteg tung bitalang ipinagpakawutu tung numyu natetenged tung ka-neeman nang atiang ipinagpaita na tung yaten agad indi ka rin magkabagay ang paitaanita pa anya. Sipurki kung yay pirmingham pabilugan ta mga isip mi, magmatinlu rang magmatinlu yang pagtukuranen mi yang nagauyunan na ig tung uri asanamu ra ka nga pakdulay na yang kaayenan ang nagibaratu na tung tanan ang binuat nang mga tauan nang sadili. ³³ Atiing taanaw pa tung numyu anday naiweganung tau maskin tung kuarta na maskin tung pagarawelen nang matitinlu. ³⁴ Mismu yamung tanan nagakdek ang yang kalimaung naang durua ay nagubra ang para maitaw yang tanan ang kaministiranu pati

kaministiran pa yang mga arumanu. ³⁵ Bilang asanaw ra nagpaita ta mulidu tung numyu ang ekel tung pagpakabedlay tang maning tia dapatitang magtawang tung mga aruman tang nagaliwagan. Ay demdemen tang pirmi yang sasang inaning ni Ginuung Jesus mismu ang maganing, 'Yang taung pagpakdul mas masadya pa yang isip na kay tung taung magpakdulan na,' " maganing duun ti Pablo.

³⁶ Numanyan pagkatapus ni Pablo ta pagbitala, dayun dang nagluud ang nagampu, kasiraan da ka tanirang tanan. ³⁷ Durung tangit nirang tanan. Masigluwu tung ni Pablong masigara. ³⁸ Yang pinagseeayan enged nira ta mupia ya ra yang inaning na ang tanya unu indi ra maita nirang uman. Pagkatapus tia, dayun dang namagated tung anyu duun tung gulita.

21

Natetenged Tung Pagsaraayen Nirang Namanliit Tung Mileto Ang Asta Nansikawut Da Duun Tung Jerusalem (21:1-16)

¹ Simanyan pagberelag yamen, nagpalayagami si. Pabur yamen ang nagpalaksu ang asta nanampetami ra duun tung pulung pagguguuyan ang Cos. Pagkapangayag, nagpalayagami si ang asta nanampetami ra duun tung pulung paguguuyan ang Rodas. Pagkapangayag nagpalayagami si ang asta nanampetami ra duun tung siudad ang Patara. ² Paglampud yamen duun tung Patara, may naita yamen ang salaayan ang pagdistinu

duun tung sinakepan yang Fenicia. Purisu ya si kay pinanaayan yamen ang nagpalayag. ³ Numanyan, atiang paglewawan da yang pulung pagguguuyan ang Chipre, tinakliwan da ilem yamen tung sagpaw na ang nagpadayun yang biai yamen duun ampir tung sinakepan yang Siria. Numanyan duunami ra nanampet tung siudad ang Tiro ay duun kang lagi diskargaay yang kargamintu yang gulita. ⁴ Pagkasagyap yamen yang mga tumatalig ang taga duun, duunami ra ilem tung nira nagdayun ta seled pitung kaldaw. Yang mga taung atia, kumus pinasanagan da yang Espiritu Santo kung unu pay mapasaran ni Pablong kaliwagan, ya ra kay muya-muyang pinagtagaman anya ta ampalar ang indi enged magpadayun ang magdistinu duun tung Jerusalem.

⁵ Numanyan pagkawut yang uras ang ipaglarga si yamen, dayunami rang nagliit ang para magpadayunami ra yang biai yamen. Inaterami ra nirang tanan duun tung lua yang siudad, pati mga kasawa nira asta mga ana nira, namagpakignunut da ka. Kumawutami tung bakayan, nagluurami rang tanan ang nagampu. ⁶ Numanyan, pagberelag yamen, suminaayami si. Tanirang nagkarabutwan, namagurulikan da. ⁷ Simanyan manliitami duun tung Tiro, nagpadayunami ra yang pagpalayag yamen ang asta nanampetami ra duun tung siudad ang Tolemaida. Paglampud yamen duun, nagpakumustaami ra tung mga kaputulan yamen ang mga tumatalig ang taga duun. Duunami ra ka nagdayun

tung nira ta sang kaldaw. ⁸ Pagkapangayag, nagsaayami si ang asta nanampetami ra duun tung siudad ang Cesarea. Kumawutami duun, minangayami ra tung balay ni Felipe ang sasa kang manigparakawutun natetenged tung ni Ginuung Jesus. Tan taa yay sam bilug tung pitu nga lalihan ang atiang pinamiaran ta katengdanan duun tung Jerusalem*. Numanyan duunami ra tung anya nagdayun. ⁹ Tanya may mga ana nang epat nga daralaan ang mga manigpadapat ta mga bitalang ya agipaeyangay yang Espiritu Santo tung mga painu-inu nira. ¹⁰ Numanyan may piraami rang kaldaw duun, kinawutanami ra ta sasang tumatalig ang nagaranan tung ni Agabo† ang duun manliit tung Judea. Tanya sasang nagapasanagan kang lagi yang Espiritu Santo ang para makdek kung unu pay mainabu tung panalungaan. ¹¹ Numanyan, pagpalenget na tung yamen na Pablo, dayun na rang inuwad yang awel ang atiang inulambet ni Pablo tung awa na. Ya ray ibinegkes na tung mga kalima na dayun tung mga kakay na. Maganing tung yamen ang nagbitala, “Ya ra taa yang bitala yang Espiritu Santo: ‘Kung tinu pay may akes taa, begkesen ka yang mga masigka Judio na duun tung Jerusalem ta maning ka taang pagberegkesen. Pagkatapus iintriga ra nira tung pudir yang mga taga dumang nasyun,’ ” maganing. ¹² Pagkagngel yamen tia, yami asta yang mga kaputulan ang taga duun, dayun

* **21:8** 21:8 Duun ikumpalaray mu tung 6:5 may 8:40. † **21:10** 21:10 Ya ra ti Agabo mismung sinambit tung 11:28.

dang pinagtagaman yamen ti Pablo ta amu-amu ang indi enged magpadayun ang manungul-tungul duun tung Jerusalem. ¹³ Maganing ka ti Pablong nagtimalas, “Baa tia? Aywa, unu ray gustu ming ianing? Papanluluwayenaw ra numyu tung pagtarangiten ming atia? Ay ta yeen, simpanaw rang magagwanta, maskin begkesenaw nira, maskin imatayenaw pa nganing nira duun tung Jerusalem arangan da ilem tung ni Ginuung Jesus ang pagakegnganu,” maganing. ¹⁴ Numanyan kumus midyu indi ra maeklan yamen yang isip na, pinawayaan da ilem yamen ang inaning, “Yang kalelyagan ni Ginuung Jesus yay matutuman,” maganing.

¹⁵ Taa numanyan, pagkataklib da yang pira rang kaldaw, nangimesami rang nanliit ang para manungul-tungulami ra duun tung Jerusalem. ¹⁶ Namagpakignunut da ka tung yamen yang dumang mga tumatalig ang taga Cesarea. Ya ray namagated tung yamen tung balay ni Manason duun tung Jerusalem ay duunami tung anya magpadayun. Tanya taga Chipre ig dati kang laging tumatalig disti pa tung primiru.

Pagpailala Ra Rin Ti Pablo Ang Tanya Pagusuy Pa Ka Tung Kinaugalian Nirang Mga Judio (21:17-26)

¹⁷ Numanyan pagkawut yamen duun tung Jerusalem, yang mga tumatalig ang taga duun, durug sadya yang mga isip nirang namagsarapeten tung yamen. ¹⁸ Numanyan pagkapangayag, ti Pablo minangay ra duun tung ni Santiago, kasiraanami ra kang mga aruman na. Kawutan

yamen, naa pala asan da pamagsaragpun yang tanan ang mga pamagmaepet-epet tung sam pundaan ang atia. ¹⁹ Numanyan, pagpakdul ni Pablo ta mupiang timpranu tung nira, dayun dang nagbawalitaen ta sepet tung nira kung ya pa agari yang pagurubraen yang Dios tung mga isip yang belagan mga masigka Judio nira ekel tung pagerekelen na yang katengdanan nang nagparakawutun tung nira. ²⁰ Pagkagngel nira tia, durung pagdarayawen nira tung Dios. Mintras pamagdarayawen yang kadaklan, yang duma namansianing da tung ni Pablo ang, "Putul, balitaana pa? Teed mu, pira-pira rang laksa yang mga masigkanasyun ta taa ang namagtalig da ka yang mga sadili nira tung ni Ginu-ung Jesus. Durug kadererrep tanirang pamagtu-man yang mga katuwulan ang atiang ibinutwan ni Moises tung nasyun ta. ²¹ Numanyan nagkarabalitaan da natetenged tung nuyu ang yang tanan unung mga masigkanasyun tang atiang nagkarawasak da tung duma-rumang banwang nagatiniran ta belagan mga Judio, nagatuldukan mu unu ang lipaten da nira yang mga katuwulan ang atia. Aganingen mu ka unu ang indi ra nira pabuatan ta tanda yang tinanguni yang mga ana nirang mga lalii, pati yang mga kinaugalian tang duma, indi ra ka unu intindien nira. ²² Simpri mabalitaan da tanira ang yawa nakawut da. Unu pay matinlung buaten ta? ²³ Maayen pa siguru ang usyun mu yang paetad yamen ang naa. May mga putul tang epat nga lalilian taa ang may pinangakuan nira tung Dios ang indi pa nagatupad nira. ²⁴ Mupia pa dumanan mu tanira

duun tung pagtuuan ang pinakalusu. Magpaki-ununga ka tung nirang magtuman yang sasang urdinansa ang para liwianuamu rang magpak-led tung pagtuuan ang pinakalusu. Dispuis bayaran mu ra ka yang tanan ang kagastusan nira asan ugud bunayag dang mamagtupad tung pinangakuan nirang mamagpakayas yang mga kulu nira‡. Kung tumanen mu tia, duun da ngaintindiy yang kadaklan ang mga kaputulan ta ang anday kamatuuran yang nagngel nirang balita ang para tung nuyu, kung indi, asan da ngaintindiy nira ang talagang pagtumana ka man yang mga urdinansang ipinatuman ni Moises tung nasyun ta. ²⁵ Numanyan kung natetenged tung mga tumatalig ang atiang belagan mga masigkanasyun ta, nagaskean mu ra ka ang ta yami, pinaeklan da yamen ta sulat natetenged tung pinagiriguan ta tan taa ang yang dapat ang likayan nira ya ra ka ilem taa. Indi ra magpakipangan ta palanganen ang isinagud tung mga bultu, indi ra ka mamangan ta dugu ubin karni ta ayep ang indi ra pinatiktikan ta dugu na, ig indi ra ka magpalangaas ang mangumbaway ubin mangunlali§. Atia indi ra dulangan yamen,” agaaning tanira tung ni Pablo. ²⁶ Purisu numanyan, pagkapangayag,

‡ **21:24** 21:24 Maning taa yang palaksu yang urdinansang atia: Kung tinu pay nagpangaku ta maning tia, yang bua nang ipinakayas na dapat ang eklan na ra duun tung pagtuuan ang pinakalusu ang para duun da iprisintaray nang ipasirukay tung sasang pari. Ya ray pruibang dapat ang ipaita na ang tinupad na ra ka man ang matuud yang pinangakuan na. Ikumpalar tung 18:18. § **21:25** 21:25 Balikan yang 15:23-29.

nagpakiunung da ka man ti Pablo tung epat nga tauan ang atia ang kasiraan da ka tanirang namagtuman yang sasang urdinansa ang para liwianu ra ka man tanirang mamagpakled tung pagtuuan. Pagkatapus tia, dayun dang nagpakled ang nagpakdek tung sasang manigerekelen kung unu pang kaldaway makumplitu nira yang urdinansang atia ang ya ra kay uras ang ipagtu-pad yang mga aruman na yang pangaku nirang masigpadasag ta mga ayep ang iprisintar tung Dios.

Ti Pablo Agtarawangan Da Yang Mga Masigkanasyun Na Duun Tung Pagtuuan Ang Pinakalusu (21:27-36)

²⁷ Simanyan atiating alenget dang makumplitu yang pitung kaldaw ang atiating itinipu ni Pablo, may mga Judiong duun mamanliit tung sinakepan yang Asia ang ya ray nangaita tung anya asan tung pagtuuan ang pinakalusu. Pagkaita nira tung anya, dayun da nirang dinabdawan yang kulu yang mga taung buntun asan ig ti Pablo dayun dang pinggesan nirang dineep.

²⁸ Namaglelpaken dang maganing, “Mga kaputulan yamen ang mga Israel, tawang! Nani ra yang taung pagliliwutun tung bilug ang kaliwutan ang pagturuldukanen tung mga tau ta ipagpamirdi tung dengeg yang nasyun ta. Anda unu ay kuinta na yang mga urdinansang pinanubli ta tung ni Moises, pati yang pagturuuen ta taa tung lugar ang naa, anday unu ay pakawutun na. Belag ilem maning tia ay pagabuat na, ang indi, may mga taung belagan ka pa man

ang mga masigkanasyun ta ang pinangkalan nang pinakled taa tung pagtuuan tang naa ang asan da dinamangay na yang lugar tang naang sagradu!” maganing. ²⁹ Naa pala, nangapag-bitala ta maning tia ay tan taa pa naita ra nira ti Trofimong atiang taga Efeso ang pagduman tung ni Pablo asan tung siudad. Purisu ya ray linaum nirang ingkelan ni Pablóng pinakled tung pagtuuan ang atiang pinakalusu*. ³⁰ Taa numanyan pagsarambung da yang balita, nainali rang nagkagulu yang intirung siudad ang asta duun da namagdagumuk yang mga tau tung pagtuuan. Numanyan dayun dang dineep nira ti Pablóng linagunut duun tung lua. Pagkalua nira, lagi-laging pinaniraduan da yang mga purta yang pagtuuan†. ³¹ Atiing tagaman da rin nirang imatayen ti Pablo, nabalita ra duun tung koronel ang atiang may kalalangan tung sang grupung mga sundalung taga Roma ang yang intirung siudad unu pagkagulu ra. ³² Purisu tung makali nagekel da yang koronel ang atia ta mga kapitan pati mga sundalung lugud tung kagaeman nira ang pagkatapus kali-kaling namansilampud ang namansilaksu duun tung mga taung atiang buntun dang pamagkagulu. Numanyan pagkaita nira tung koronel may tung mga sundalung atiang kaarumanan na, tinadengan da nira ti

* **21:29** 21:29 Basta belagan Judio, bawal ang magpakled tung pagtuuan ang pinakalusu. Kung tinu pay makled ang belagan masigkanasyun nirang Judio, imatayen da ilem. † **21:30** 21:30 Pinaniraduan yang mga guardia ugud anday malain ang mainabu duun tung kakleran, yadwa pa ang para anday pagpalibrian ni Pablo.

Pablo ta pagpalu. ³³ Numanyan, pagpalenget yang koronel tung ni Pablo, dayun na rang inalsipung pinapusasan tung mga sundalung duruang nagtimbang. Pagkapusas, dayun na rang tinalimaan tung mga tau kung tinu pang tauay ig kung unu pay binuatan nang malain. ³⁴ Atii, yang duma namaglelpaken da ilem ta maning taa, yang duma namagbiwitalaen da ka ta maning duun. Numanyan kumus maliwag dang mabilugan natetenged tung masyadung galeng nira, pinatuwulan na ra ilem ti Pablo tung mga sundalu ang ipatakwal da nira duun tung kuartil. ³⁵ Numanyan pagkawut yang mga sundalu duun tung tarakwalan tung kuartil, ya ra iduulay nira ti Pablo tung abwat natetenged ang pagasagese yang mga taung atiang buntun ang pagakalaw rin nira. ³⁶ Ay pamagrutus tung anyang pamaglelpaken ang maganing, “Ala, imatayen da ilem tia!”

Yang Nagipanuwal Ni Pablo Tung Mga Masigkanasyun Na (21:37-22:21)

³⁷ Atiing agipakled da rin nira tung kuartil, nagbitala ra ti Pablo tung koronel ang maganing, “Maginuung Koronel, puidiaw wasung magbitala tung nuyu?” Maganing yang koronel ang nagtimaes, “Naa pala, matakuang magbitala ta Giniriego! ³⁸ Belagana ka pala yang sasang taga Egiptong atiang nagmangulu tan taa tung mga taung namansibatuk tung gubirnu? Ya tiing nagguyud tung epat ang liwu nga tauan na duun tung banwang kapas ang pulus mga manigpanaksak?” ³⁹ Maganing ti Pablong minles,

“Belag, Maginuung Koronel. Yuu sasang Judio. Duunaw ipanganaay tung siudad ang Tarso duun tung sinakepan yang Cilicia ig yang banwang atiang pagasunuranu belagan ilem gesyeng siudad. Kung maimu ilem tung nuyu, Maginuung Koronel, tugtayaw ka nuyung magbitala tung mga taung atia.” ⁴⁰ Atii, tinugtan da yang koronel ang magbitala. Purisu mintras pagkereng asan tung tarakwalan, nagsinyas da yang kalima na tung mga tau ang para mamagpamati ra tung bitala na. Atiing anda rang pisan ay tiknguk-tiknguk yang mga tau, dayun dang nagbitala tung nira tung sadiling bitala nirang Hinebreo ang maning taa yang bitala na:

22

¹ “Mga kaputulan, mga mamaepetu, pamatian mi ra kanay yang bitalaung naang ipanuwalu tung numyu,” agaaning. ² Numanyan pagkagngel da nirang pagbitala tung sadiling bitala nira, mas pang pinanlimengan ang namamati. ³ Maganing ti Pablong nagpadayun yang bitala na, “Yuu sasang masigka Judio mi. Maskin duunaw ipanganaay tung siudad ang Tarso duun tung sinakepan yang Cilicia, taanaw tung Jerusalem nagdakul ig nagpatuldukaw ka tung ni Maginuung Gamaliel. Durug kasulipet yang ipinagtulduk na tung yeen natetenged tung mga urdinansang pinanubli ta tung mga kinaampu ta. Purisu yang linuaan na, duruaug kaderep ang nagkereng tung dengeg yang Dios ang katulad ka tung numyung tanan numaan. ⁴ Nagpamarasaw

nganing tung mga taung pamagusuy tung baklung pagirintindien tung Dios ang naa, ay gustuu ang magkarapatay rang luwus. Purisu ya ray ipinagdeepu tung nirang ipinampakalabus tig lalii tig baway. ⁵ Atia, maskin pasistugusan mi tung paring pinakalandaw may tung tanan ang mga pamagpakigmaepet tung uras ang atii. Kipurki tanira kay namagpakdul tung yeen yang mga sulat ang ipagpailalaw tung mga masigkanasyun ta duun tung siudad ang Damasco. Purisu duunaw ka man minangay ang para pandeepenu yang mga taung atiang kumpurming maitaw duun ang para panggapusunung ipamalik tani tung Jerusalem ang para taa ra parusaay.

⁶ “Simanyan atiang pagpanawaw ra tung karsada ang nagaalengetaw ra duun tung Damasco, mga kereng da yang kaldaw, nainalianaw rang sininggatan ta masadlaw ang durug kasulaw ang liit tung langit. ⁷ Dayunaw rang nagpadagpa tung tanek. May nagngelung busis ang paganing tung yeen ang ‘Ay Saulo, aywat nagadereeg-deeganaw nuyu?’ maganing. ⁸ Maganingaw ka ta yeen ang nagtimalas, ‘Aywa, tinua pa?’ Maganing tung yeen, ‘Yuu ra ti Jesus ang taga Nazaret ang nagadeeg-deegan mu,’ agaaning. ⁹ Yang mga arumanu nangaita ka tung madadlaw ang atiang sumingingat, piru indi ilem nasalimetan nira yang bitalang inaning tung yeen. ¹⁰ Atii, dayunaw sing nagtalimaan tung anyang maganing, ‘Unu pay kalelyag mung buatenu?’ Maganing yang tuwal na, ‘Ala, magbungkarasa rang magdayun duun tung Damasco. Duun may magpakdek tung nuyu yang

tanang ang pinagplanu yang Dios ang yay dapat ang tumanen mu,' agaaning duun tung yeen. ¹¹ Numanyan, atiang indyaw ra maita natetenged tung kaas ang atiang durug kasulaw ang sumingingat tung yeen, yuu ra ilet aggyuray yang mga arumanu ang asta nakawutami ra duun tung Damasco.

¹² "Duun may sasang taung nagaranan tung ni Ananias ang durug katinumanen tung mga katuwulan yang Dios ig pagagalang ka ta mupia yang tanang ang mga masigka Judio tang pamagtinir ka duun. ¹³ Tung pagkawut na tung yeen, pinaalengtanaw rang lagi anyang inaning, 'Saulo, putulu, yang mata mu mabuskad da,' agaaning. Atii, lagi-laging naitaw ra ang tanya mismu ya kag dawalayu tung teparu. ¹⁴ Maganing si tung yeen, 'Saulo, yang Dios ang nagpailalang tukaw tung mga kinaampu ta ya kay nagpilik tung nuyu disti pa tung primiru. Yang ipinagpilik na tung nuyu ay ugud maintindian mu ra kung unu pay nagaplanu nang buaten kag maita mu ra ka yang sasang pinagpilik nang magtalus tung tanang ang kalelyagan na kag magngel mu ra ka yang busis na mismung pagbitala tung nuyu. ¹⁵ Anday dumang kapulutan na tia, ang indi, yaway mangerengan tung anyang magpaingmatuud tung tanang ang mga tau kung unu pay linagpakang yang naita mu kag nagngel mu. ¹⁶ Purisu numaan unu pa pay elatan mu? Ala, magbungkarasa rang magsimpan ang magpabenyag. Asan da nga papruibaay mu tung pagkamatuud ang ta yawa nagambaya ra ka man tung ni Ginuung Jesus ang magtapnay tung

nuyu ang asana ra nga punasay na tung mga kasalanan mu.'

¹⁷ "Taa numanyan, atiating pagbaliku tani tung Jerusalem, may uras ang ipinagampuung tung Dios asan tung pagtuuan tang atia. Atiating pagarampunu, may sasang ipinadakat yang Dios tung panelengu. ¹⁸ Naitaw ra ti Ginuu ang paganing unu tung yeen, 'Pakalia rang magliit taa tung Jerusalem kipurki yang mga tau taa indi ra mamananged tung nagipagpaingmatuud mu tung nira natetenged tung yeen,' maganing. ¹⁹ Maganingaw ka ta yeen ang nagpakiildaw, 'Piru Ginuu, tanira mismu ay nagaske ang yuuy nagpaneptep ang tukaw tung mga pagsaragpunan ang para kumpurming mapanawanung pagtalig tung nuyu, yay ipadeepung paburdunan ang ipakalabus. ²⁰ Dispuis pa, atiating pangimatay yang mga pamagpakigmaepet tung ni Esteban ang atiating nagpaingmatuud natetenged tung nuyu, duunaw ka mismung nagpaniid. Nagpauyunaw ka tung disisiun nira ang tanya imatayen da ilem. Inasikasuu pa nganing yang mga lambung nirang pamangimatay tung anya,' agaaningaw duun tung anya. ²¹ Maganing tung yeen ang minles, 'Ala, panawa ra! Ay tuwuluna ra yeen ang magparakawutun yang bitalaw tung mga taung taga duma-rumang nasyun duun tung mga banwang alalawid,' agaaning duun tung yeen."

²² Sigi-sigi pa rin yang pagparamatien nira tung ni Pablong pagbalita ang asta sinambit na yang taga duma-rumang nasyun ang yay pinatuwulan ni Ginuung pampakawutan. Pagk-

agngel da nira tia, dayun dang namagimpisang namaglelpaken ang maganing, “Eey, patayen da ilem yang sasang taung maning tia! Indira magkabagay ang pabuien pa taa tung kaliwutan,” maganing. ²³ Sigi-sigi ra yang paglelpaken nirang maning tia. Dayun dang namagluas yang mga lambung nirang ipinagyapyap. Namangakep pa ta tanek ang ipinampatibungbung nira tung abwat natetenged tung kasisilagen nirang duru tung ni Pablo*. ²⁴ Kapurisu, yang koronel nagkalalangan da tung mga sundalu na ang ti Pablo idayun da nirang ipatakwat tung kuartil. Ay duun da anutay ta latigung patuganen ang para makdekan na kung unu pay nagipaglepak yang mga taung atia ang kuntra tung anya. ²⁵ Numaan, pagkapalwu nira tung adiling pagkatagkes ang para matinlung panggaruti nira tung anya, nagbitalara ti Pablo tung kapitan ang yag kekdeng asan ang maganing, “Maginuung Kapitan, magkabagay wasu tung lai ang yang sasang taung may linya na ka ang katulad ka tung dating mga taga Roma, burdunun mi pa ang indi pa nganing nagabista?” ²⁶ Pagkagngel yang kapitan tia, diritsyung minangay tung koronel ang nagpaske ang maganing, “Maginuung Koronel, nagamaresmesan mu yang nagapabuat mu tung taung nakaa? Naa pala, may linya

* **22:23** 22:23 Yang nasilangan nira tung ni Pablo ay natetenged pati yang belagan mga masigkanasyun nirang mga Judio nagapagapil ni Pablo tung planu yang Dios maskin indi ra mamagpakilaket tung nasyun nira. Sipurki tung pagintindi nira, sasang pagtraidur ni Pablo tung nasyun nira.

na ka ang katulad ka tung dating mga taga Roma,” maganing. ²⁷ Purisu simanyan, yang koronel tanya, diritsyu rang minangay tung ni Pablong nagtalimaan ang maganing, “Magugtula ra tung yeen kung matuud ang yawa may linya mung katulad ka tung dating mga taga Roma.” Maganing ti Pablong nagtuwal, “Ee, may yeen kang linyang maning tia.” ²⁸ Maganing si yang koronel tung anya, “Aa ta yeen, nagkagastaanaw ta dakulong kuarta bakluaw naekel yang linyaung maning tia,” agaaning. Maganing ka ti Pablong tuminuwal, “Piru yang yeen dengan tung pagkatauu,” maganing. ²⁹ Atii, pagkagngel da yang mamagburdun da rin tia, namampakalikalang rang namampaisul. Asta yang koronel, pagkaintindi na ang naa pala ti Pablo may linya nang maning tii, ya ra nga talamtamay na yang kandas na. Ay nalamangan na ra ka man ang napatagkes.

Natetenged Tung Panuwal Ni Pablo Tung Mga Pamagpakigmaepet Asta Yang Luluaan Na (22:30-23:10)

³⁰ Pagkapangayag, kumus gustu yang koronel ang magpasadsad kung unu pa engaged ay nagipagbangdan yang mga Judiong atia tung ni Pablo, pinatuwulan na tung mga sundalung panangtangen da nira yang mga pusa tung kalima na. Pagkatapus nagkalalangan da tung mga paring atiang arabubwat ang mamagsaragpun da, kasiraan da ka tanira yang intirung pamagpakigmaepet. Pagkatapus tia, ti Pablo,

dayun na rang ingkelan ang pinakdeng tung pinagtaralungan nirang tanan.

23

¹ Numanyan ti Pablo, pagasiman-siman na ta mupia yang mga pamagpakigmaepet ang atia, dayun dang nagbitala tung nirang maganing, “Mga kaputulan, ta yeen, kung natetenged tung pagsurunuru tung mga ubligasyunung sasa kang sakep yang nasyun tang naang Israel, andang pisan ay pagabasul tung yeen yang sadiling painu-inuu. Maskin tung pagterelengen yang Dios, ang asta ra ilem simanyan, anday binuatanung katulad ka tung nagipagbangdan ming atia tung yeen,” maganing. ² Atii, yang paring pinakalandaw ang nagaranan tung ni Ananias, ya ray nagtuwul tung mga kaarumanan nang katepad ni Pablo ang dapalan da nira tung nganga na. ³ Pagkadapal, maganing ti Pablong nagtuwal tung anya, “Yawang pagpaita-ita ilem yang mga buat-buat mu*, dapalana ka yang Dios. Asawag kakarung ang para magusgara tung yeen sigun tung lai ta ang pagkatapus tung pagtuwul mung atia tung nirang mandapal tung yeen, asan dang lagi nga likday mu yang lai tang atia!” agaaning. ⁴ Numanyan, yang mga taung atiang kemandangan tung tepad ni Pablo, ya ray namagtimalas ang maganing, “Abaa, ya rag sawayay mu yang paring pinakalandaw ang yay

* **23:3** 23:3 Tung bitalang Giniriego, “Yawang maning pa tung sasang padir ang pininturan ta kulit”. Piru kung pasadsaran ta yang linegdangan yang pananglit ang atia, ya ra tiang ilinakted.

nagataligan yang Dios ang mangerengan tung anyang magusgad?”⁵ Maganing ka ti Pablong tuminuwal, “Mga kaputulan, nalamangaw ra pala. Anday kaliwutuanu ang ya ra yang paring pinakalandaw. Ay kipurki nagademdemanu yang sasang bitala yang Dios ang napabtang tung kasulatan ang indiita unu dapat ang magpalagpak ta bitalang malbat tung sasang pagmangulu tung nasyun ta,” maganing†.

⁶ Taa numanyan, pagkapamalad da ni Pablo ang yang dumang mga pamagpakigmaepet asan mga Saduseo ig yang дума mga Pariseo, dayun na rang pinadaku yang busis nang maganing, “Mga kaputulan, yuu sasang Pariseo. Yang tatayu pati mga kinaampuu, pulus ka man mga Pariseo. Anday dumang nagipagbista tung yeen simanyan, ang indi, yuu may nagipagpakisewatu tung Dios ang talagang pamuien na si kang uman yang mga taung nagkarapatay ra,” maganing.
⁷ Pagkaaning na tii, namagimpisa rang namagbaralalaan yang mga Saduseo may yang mga Pariseo asan. Tinegkaan na, nagbelagan da ilem tung duruang parti yang pagparainu-inuen nira.
⁸ Nagkamaningan da ta maning tia ay yang nagapapaktelan yang mga Saduseo ay yang mga tau unung nagkarapatay ra indi ra unu mabui si kang uman. Anda ka unu ay angil ubin ispiritu pa. Piru yang mga Pariseo pamagimpurmi tung tanan ang atia.
⁹ Kapurisu numanyan, mas pang nagtunul yang paglelpaken nirang pamagsuruayan. Numanyan may mga Pariseo asan ang mga sagad tung mga urdinansa ang

† 23:5 23:5 Exodo 22:28

ya ray namansikdeng ang namagpakigbatuk ta diskusiun tung mga Saduseo ang maganing, “Anday kasalanan ang nagaita yamen tung taung naa. Ay kung muya may angil ka man ang nagbitala tung anya ubin ispiritu pa!” agaaning.

¹⁰ Atiing namanginit da ta mupia yang mga kulu nirang pamagsuruayan, durung eled yang koronel ang muya ti Pablo lagmit-lagmiten da ilem nirang tarampungukan. Purisu nagkalalangan da tung mga sundalu ang ti Pablo paranekan da nirang bawien ang para eklan da nira duun tung kuartil.

Nagapaktel Da Ni Ginuung Jesus Yang Isip Ni Pablo (23:11)

¹¹ Numanyan, tung lawiing atii, nagpalenget da ti Ginuung Jesus tung ni Pablóng maganing, “Paktelen mu yang isip mu ay duuna ka tung Roma magpaingmatuud tung mga tau natetenged tung yeen ang katulad ka tung pagabuat mu taa tung Jerusalem,” maganing.

Ti Pablo Pagatimaan Da Yang Mga Masigka Judio Nang Imatayen (23:12-23)

¹² Taa pagkapangayag, may mga Judiong namagsaranyug dang namagsumpa ang baklu mamangan ubin manginem ta wai, kung napatay ra nira ti Pablo. ¹³ Tanirang namagsaranyug, sumubra pa tung epat ang puluk nga tauan.

¹⁴ Numanyan pagkasumpa nira, diritsyu rang namagpalenget tung mga paring atiang arabubwat may tung mga pamagpakigmaepet ang maganing, “Yami taa, nagsumpaami ra tung malbat ang kundisiun ang andang pisan ay

panganen yamen mintras indi pa agapatay yamen ti Pablo. ¹⁵ Kapurisu simanyan, may pira pa nga tauan ang taga numyung mangerengan da tung intirung pamagpakigmaepet ang magpakigkawut tung koronel. Magingalukamu tung anya ang kung maimu ilem, ti Pablo eklan na si kanay asan tung numyu. Eklan mi ra ilem tung paseen ang may gustu ming maimbistigaran ta ustus. Ta yamen tanya, riparasiunami ra kang mangimatay tung anya. Indi ra ilem ipakawut yamen taa,” agaaning tanira.

¹⁶ Numanyan yang nagatima nirang atii natiktikan da yang angken ni Pablo. Diritsyung minangay tung ni Pablo duun tung kuartil ang nagkiga. ¹⁷ Pagkagngel da ni Pablo tia, dayun na rang ginuuyan yang sasang kapitan ang maganing, “Maginuung Kapitan, kung maimu ilem tung nuyu, iated mu ra kanay ang patigayun taning mulang nani duun tung koronel. May ibalita na rin tung anya,” maganing. ¹⁸ Numanyan, ingkelan da yang kapitan tung koronel ang maganing, “Maginuung Koronel, ginuuyanaw ni Pablong atiang prisu ta. Inarabaw anya ang naning mula eklanu ra kanay ang patigayun unu taa tung nuyu, ay may gustu na rin unu ang ibalita tung nuyu,” agaaning. ¹⁹ Atii pinggesan da yang koronel yang mula tung kalima nang ipinaligbin tung binit ang durua ilem tanira. Tinalimaan nang maganing, “Ta, unu pay gustu mung ibalita tung yeen?” ²⁰ Maganing ka yang mulang nagtuwal, “Maginuung Koronel, may mga Judiong namagsarangyug da ang andamal mamagingaluk da tung nuyu

ang ti Pablo eklan mu si tung intirung pamagpakigmaepet duun tung aranek. Ipaseen da ilem nira ang gustu nirang maimbistigaran ta ustus.²¹ Piru kung maimu ilem tung nuyus, india ra mamati tung nira. Kipurki may sumubra pa tung epat ang puluk nga tauan ang mga kaarumanan ka nira ang pamageleg tung anya. Tanirang tanan namagsumpa ra nganing ang baklu ra mamangan ubin manginem ta wai, ang tanya napatay ra nira. Numaan simpan da tanira. Pamagelat da ilem tung nuyung magpauyun tung kalelyagan nira,” agaaning duun yang mula.²² Maganing yang koronel ang minles, “India ra ilem magugtul maskin tung ninu pa ang yang mga bagay ang naa ibinalita mu taa tung yeen,” agaaning. Pagkatapus tia, yang mula dayun na rang pinaulik.

Ti Pablo Nagipalibring Nagipaated Tung Cesarea (23:23-35)

²³ Taa numanyan yang koronel dayun dang nagpaguuy tung mga kapitan ang durua ang maganing tung nira, “Magsimpanamu ra kanay ta mga duruang gatus nga sundaluan ang para mamagangay duun tung Cesarea. Kasiraan da ka tanira yang pitung puluk ang mga manigsaay ta kabayu may durua pang gatus ang mga manigpamangkaw. Ay muya tung mga alas nuibing kalalawiiin, lumargaamu ra. ²⁴ Ti Pablo simpanan mi ka ta mga kabayung masaayan nang pagpakli-paklian na ugud matinlu ka yang pagated mi tung anya duun tung ni Gubirnadur Felix ang indi ka maunu pa,” maganing. ²⁵ Atii,

dayun dang nagsulat ang maning taa yang kam-tangan na:

²⁶ “Maginuung Gubirnadur Felix, Yuung may sulat taa ti Claudio Lisias. Tukaw-tukaw tung tanan pagpakumustaw asan tung nuyu kung maayen yang paninanguni mu. ²⁷ Yang taung atiang ipinateru ra asan tung nuyu, dineep yang mga Judio tani ang pagkatapus puntu ilem inimatay nira. Pagkasapuu ang tanya may linya nang pariu ka tung dating mga taga Roma, lagi-laging pinaranekan yamen yang mga sundaluung binawi. ²⁸ Pagkatapus tia, kumus may gustuung magpasadsad tung nagibangdan nirang atia tung anya, ingkelanu ra tung intirung pamagpakigmaepet tung nasyun nira ang ipinatalunga. ²⁹ Baklu ra ngaskeayu ang naa pala, yang nagipagbangdan nirang atia tung anya ay natetenged ilem tung pagatuuan nirang mga Judio ang yay pagsuruayan nira. Piru kung tung lai ta telengay, andang pisan ay binuatan nang dapat da rin ang matumbasan ta linawa na ubin ya ra rin ay ipagpakalabus ta tung anya. ³⁰ Numanyan, atiang pagkabalitaw ra ang tanya nagatimaan da yang mga Judiong imatayen, lagi-laging ipinaangayu ra asan tung nuyu. Pati yang pamagbangdan tung anya, pinaglalamanu ra ka ang asan da ilem idimandaay nira tung katalungaan mu.

Ya ra ilem tia yang sarang ang masulatu tung nuyu.”

Maning tia yang isinulat yang koronel tung ni

Gubirnadur Felix.

³¹ Taa numanyan, tinuman da ka man yang mga sundalung atia yang itinuwul yang koronel tung nira. Tung lawiing atii, ti Pablo ingkelan da nira ang asta duun tung siudad ang Antipatris. ³² Pagkapangayag, yang kadaklan ang mga sundalung atia, baklu ra namagbalik tung Jerusalem duun tung kuartil nira, ipiniar da nira ti Pablo tung mga kaarumanan ka nirang mga manigsaay ta kabayu ang para ya ray mamagpadayun ang mamagated tung anya duun tung Cesarea. ³³ Purisu numanyan duun da ka man inated nira. Pagkawut nira, pagpakdul nira yang sulat tung ni Gubirnadur Felix, dayun da nirang inintriga ti Pablo tung anya. ³⁴⁻³⁵ Numanyan pagbasa ni Gubirnadur Felix yang sulat ang atia, dayun na rang tinalimaan ti Pablo kung ay pang banwaay nga sakep. Pagkasapu na ang tanya sakep yang Cilicia, dayun na rang inaning, “Kung mansikawut da nganing taa yang pamagbangdan tung nuyu, bistaena ra yeen,” maganing. Pagkatapus, nagkalalangan da ang ti Pablo bantayan da ilem duun tung munisipiu ang tukaw ya kay balay ang dakulu ang pinagtiniran ang tukaw ni Adi Herodes.

24

Ti Pablo Nagabangdanang Yang Mga Judio Tung Katalungaan Ni Gubirnadur Felix (24:1-9)

¹ Taa numanyan, pagtaklib yang limang kaldaw, nanikad da duun tung Cesarea ti Ananias ang atiang paring pinakalandaw kasiraan

da ka tanira yang mga pamagpakigmaepet ang duma may ti Tertulo ang yay sasang abugadung taraligan nira. Ay mamagdimanda ra tung ni Pablo duun tung katalungaan ni Gubirnadur Felix. ² Numanyan, pinaguuyan da ti Pablong para magpabista. Atiing asan da, inimpisaan da ni Tertulo ta pagbangdan ang maning taa: “Maginuung Gubirnadur, durug kalimeng yang banwang naa ay natetenged tung pagerekelen mu ig duru kang mga kaayenan ang nagapakinawangan yang nasyun yamen ekel tung pagpadagen-dagen mu. ³ Yang mga bagay ang atia, pirmi ra ilem ang nagademdem yamen ang mga kinasakpan mung maskin ariami pag pagtinir ang ya kay nagapasalamatan yamen tung nuyu ta dakulung pagpasalamat. ⁴ Numaan, kumus indiami ka malelyag ang maatrasu yang uras mu ta masyadu, kung maimu ilem tung nuyu, yang riklamu yamen ang naa, pamatian mu ra kanay ta gesyeng uras ilem. ⁵ Yang taung atia nagapaniiran ka yamen ang sasang sarut. Ay pagtukud ta gulu tung mga masigkanasyun yamen tung maskin ay pang banwaay. Ay ya pa agari, tanya sasang pagmangulu tung sasang grupung pamagusuy tung itinulduk yang sasang taung buklien ang nagaranan tung ni Jesus ang taga Nazaret. ⁶⁻⁷ Tinagaman na pa rin nganing ang dinamangen yang pagtuuan yamen ang pinakalusu, piru inagapan dang lagi

yamen ang dineep*. ⁸ Kung bistaen mu tanya, makdekan mu ka tung anya natetenged tung mga bagay ang naang nagipagbangdan yamen tung anya,” agaaning ti Tertulo. ⁹ Atii, yang mga bitala ni Tertulong atia, pinaugtunan da yang mga kaarumanan nang mga Judio ang talagang matuud.

Yang Nagipanuwal Ni Pablo Tung Katalungaan Ni Gubirnadur Felix Natetenged Tung Nagibangdan Nira Tung Anya (24:10-16)

¹⁰ Pagkatapus tia, tinelengan ni Felix ti Pablong sininyasan ang puidi rang manuwal. Purisu maganing ti Pablong nagbitala, “Maginuung Gubirnadur, nagaskeanu ang tung pira pira rang takun yaway dating manigusgad tung nasyun yamen. Purisu pagpasalamataw ka ang taanaw ka tung katalungaan mu manuwal para tung sadiliu. ¹¹ Malpes da ilem ang masiguru mu ang indi ilem maglampas tung sam puluk may duruang kaldaw ang yuu minangayaw duun tung Jerusalem ang para magtuuaw tung Dios. ¹² Atiing pagkaita nira tung yeen duun, indiaw pagpakigsuga maskin tung ninu pa duun tung pagtuuan ang pinakalusu, indiaw ka pagtukud

* **24:6-7** 24:6-7 Taa may dumang mga bitalang isinaleet ta dumang manigkupi-ang uring nagkupa ang maning taa yang palaksu na: “Yang gustu rin yamen ang tanya bistaen da yamen sigun tung lai yamen. Ingkasu ilem kinalaw ra ni Koronel Lisias ang binawi tung pudir yamen. Pagkatapus nagkalalangan da ang yang pamagbangdan tung anya dapat ang mamanalunga ra taa tung nuyung mamagdimanda.”

ta gulu. Maskin duun tung mga pagsaragpunan nira, maskin ay pa duun tung siudad, andang pisan ay binuatanung maning tia. ¹³ Anda kay pruiba ang sarang mapaita nira tung nuyu, Maginuung Gubirnadur, natetenged tung nagibangdan nirang atia tung yeen. ¹⁴⁻¹⁵ Ugaring yang sasang sarang ang aminenu tung nuyu ya ra taa: pagusuyaw ka man tung pagirintindien ang naang baklu ang yay paganingen nirang kabuklian. Yang pagurusuyunung naa ya kay pagturuuenu ta ustu tung Dios ang atiang tinuuan ka yang mga kinaampu yamen nuntukaw. Ay ya pa agari, panangeraw ka tung tanan ang napabtang tung kasulatan ang ipinagsulat ni Moises pati yang nagkarasulat yang mga manigulang tukaw. Purisu duunaw ra ngaeyangay ta nagipagpakisewatu tung Dios ang pariung pisan tung nagaelatan yang mga taung naa mismu ang talagang pamuien na si ka engaged ang uman yang tanan ang mga taung patay maging salu ra tung pagterelengen na kag belag. ¹⁶ Purisu pagprusigiraw ngani ang yang mga buat-buatu pulus tung nagauyunan yang Dios pati mga masigkatauu ugud pirming lumpiu yang sadiling paininuu ang anday mabasul na tung yeen.

¹⁷ “Numanyan atiang pira rang takun ang andanaw ra duun tung Jerusalem, minangayaw si duun ang para magateraw tung mga masigkanasyunung maliliwagen yang kuartang itinalig tung yeen, yadwa pa ang para magpakdulaw ka ta mga ibuluntaru tung Dios.

¹⁸ Numanyan tung pagirintindienu tung mga

bagay ang atia, duunaw ra kawutay yang duma tung pagtuuan ang pinakalusu atiang bakluaw ra ilem nagtuman yang sasang urdinansa ang para liwianuaw rang magpakled. ¹⁹ Piru may mga Judiong taga Asia duun ang nangaita tung yeen. Dapat da rin ang taniray mamagdimanda taa tung katalungaan mu, kung may ibangdan nira tung yeen. ²⁰ Maski pa yang mga taung naang pamagbangdan da tung yeen, abir, pasuliten mu kung unu pang malainay ang napruibaan nira tung yeen atiang pagbista tung yeen yang intirung pamagpakigmaepet. ²¹ Ugaring, inay ilem kung muya agipakusalak nira tung yeen yang sasang ipinagkendalu duun tung pinagtaralungaan yamen ang maganingaw tung nira, 'Anday dumang nagipagbista mi tung yeen numaan, ang indi, yuu pananged ang yang mga taung patay pamuien si kang uman yang Dios,' " agaaning ti Pablo.

²² Atii, kumus biasa kang lagi ti Felix natetenged tung pagirintindien tung Dios ang atiang baklu, indi na ra pinadayun yang bista. Maganing tung nira, "Makawut ilem taa ti Koronel Lisias, bakluamu ra usgarayu," maganing. ²³ Numanyan dayun dang naglalang tung kapitan ang atiang pagbantay kang lagi tung ni Pablo ang maskin bantayan na, indi ilem igpitan ta masyadu. Dispuis, kung alimbawa, may gustu yang mga ungkuy nang magbisita tung anyang magasikasu, pakdulan na ka ta libri.

²⁴ Numanyan, pagpanaw ra ta pira pang kaldaw, minangay si ti Felix duun tung munisipiu durua tanirang magkasawa ni Drusila

ang sasang Judio kang lagi yang nasyun na. Pagkawut nira, pinaguuyan ni Felix ti Pablo ang pagkatapus namamati tanirang magkasawa tung anyang nagpasanag kung unu pay lagpakan yang pagtaraligen yang sasang tau tung ni Jesu-Cristo. ²⁵ Yang kamtangan yang nagipagpasanag na tung nira ay natetenged tung pagturumanen yang nagauyunan yang Dios may natetenged tung pagsuruspindien tung sadiling kalelyagan may natetenged tung sintinsia yang Dios tung kalainan. Numanyan ya rag delaay ti Felix ang pamati. Purisu ya ra ilem aganingay na ti Pablong, “Ustu ra kanay basu tia, Pablo. Kung may timpuu tung dumang uras, baklua si paguuyayung uman,” maganing. ²⁶ Napaganing da ta maning tii, ay naa pala, gustu na rin ang ti Pablo magbagsak ta kuarta tung anya ang para mapalpasan na. Purisu muya-muyang pagapaguuyan na ang para magkesen da tanira.

²⁷ Numanyan, pagtaklib yang duruang takun, ti Felix pinaklian da ni Porcio Festo tung pagkagubirnadur. Ang asta nagpapakli ra ilem ti Felix, indi na ra inintindi yang kasu ni Pablo, kung indi, pinawayaan na ra ilem tung prisuan, ay pagluak ta utang ang kaneeman tung mga Judio.

25

Pagingaluk Ti Pablo Ta Apilar Tung Ading Pinakalandaw (25:1-12)

¹ Taa numanyan pagkatapus yang tulung kaldaw ang ikakarungun ni Gubirnadur Festo

tung puistu, nagliit da tung Cesareang minangay duun tung Jerusalem. ²⁻³ Kumawut duun, yang mga paring arabubwat may yang mga manigerekelen tung nasyun yang mga Judio, ya ray namansiangay tung anyang namagbangdan tung ni Pablo. Namangamu-amu ra tung anyang maganing, “Kung maimu ilem tung nuyu, Maginuung Gubirnadur, patuwulan mu ti Pablong iated taa ugud taa ra bistaay mu,” maganing. Maning tia yang iningaluk nira ay may natima ra nirang paelgan da nira ti Pablong ipaimatay. ⁴ Numanyan maganing ti Festong tuminuwal, “Ti Pablo ya nga kalabus duun tung Cesarea. Indi ra ka ilem buay, duunaw ra ka magbalik. ⁵ Maayen pa, yang may mga katengdanan asan tung numyu mansinunut da ilem tung yeen. Kung may binuatan na, duun da ilem idimandaay mi,” agaaning ti Festo.

⁶ Atii, nagtinir pa duun ta indi nagsubra tung sam puluk ang kaldaw, baklu naglekat duun tung Cesarea. Pagkapangayag, pagkarung na tung pagusgaran, dayun na rang pinaguuyan ti Pablo. ⁷ Pagkawut ni Pablo, dayun dang tinaripukpukan yang mga Judiong atiang namagliit duun tung Jerusalem. Inimpisaan da nira ta bangdan ta mga malelbat ang kasalanan ang indi ka ilem mapapruibaan nira. ⁸ Matapus, ti Pablo nanuwal dang maganing, “Anday kasalanan ang binuatanu. Indiaw nagliked tung mga urdinansang pagausuy yamen ang mga Judio, indiaw ka nagpalangaas ang para dinamangenu yang pagtuuan yamen ang atiang pinakalusu, ig indiaw ka nagbatuk tung katuwulan ni Maginuung

Adi Cesar duun tung Roma,” maganing. ⁹ Piru ti Gubirnadur Festo tanya, kumus may gustu nang magluak ta utang ang kaneeman tung mga Judio, dayun na rang tinalimaan ti Pablong maganing, “Ta, unu pa? Gustu mung mangay duun tung Jerusalem ang para duuna ra bistaayu natetenged tung nagibangdan nirang atia tung nuyu?” ¹⁰ Maganing ti Pablong minles, “Naanaw ra sakpay yang kausgaran ni Maginuung Adi Cesar ang itinalig na tung nuyu. Dapat taanaw ra ilem bistaay. Nagaskean mu ra ka ang anday binuatanung malain tung mga masigkanasyunung mga Judio. ¹¹ Kung alimbawa man, yuu may kasalanan ang dapat ang tumbasan ta linawaw, indiaw magpalias. Ugaring kung belagan matuud yang nagibangdan nira tung yeen, indi puiding iintrigaaw pa tung pudir nira. Yuu pagingalukaw ra ta apilar tung ni Maginuung Adi Cesar!” maganing. ¹² Atii, nagpainunuku ra ti Festo tung mga manigkunsu na kung unu pay maayen ang buaten. Pagkatapus tia, maganing tung ni Pablo, “Kumus tung ni Maginuung Adi Cesar nagingaluka ta apilar, duuna ra ilem tung anya ipaangayayu,” maganing.

Pagpasanag Ti Gubirnadur Festo Tung Ni Adi Agripa Natetenged Tung Kasu Ni Pablo (25:13-22)

¹³ Numanyan pagtaklib yang pira pang kaldaw, may sasang Ading nagaranan tung ni Agripa ang nagkawut duun tung Cesarea, durua tanira ni Bernice ang ari nang baway. Yang inangay nira duun, mamanggalang tung ni Gubirnadur Festong baklung nakarung tung puistu. ¹⁴ Atiing

nabuay-wuay ra duun, nagpasanag da ti Gubir-nadur Festo tung ni Adi Agripa natetenged tung asuntu ni Pablo ang maganing, “May sasang tau taa ang ibinutwan da ilem ni Felix tung kalabus. ¹⁵ Atiing duunaw pa tung Jerusalem, ya ray binangdanan yang mga paring arabubwat may yang mga pamagpakigmaepet tung nasyun nirang mga Judio. Namagingaluk da tung yeen ang sintinsiaan nang lagi tung kalainan. ¹⁶ Piru nagtuwalaw ang lagi duun tung nira ang belagan ugali yamen ang mga taga Roma ang yang taung nagidimanda, sintinsiaan dang lagi, ang indi, kaministiran magtaralungan da kanay tanira tung katalungan yang sasang usgadu ig yang taung nagidimanda nira pakdulan da ka ta rugal nang manuwal tung nagibangdan tung anya. ¹⁷ Purisu atiing pagnunut yang duma tung yeen ang nagbalik taa, indi pinawayaan yang kasung atia, kung indi, pagkapangayag, pagkakarungu tung pagurusgaran, pinatuwulanung lagi ti Pablóng magpabista ra. ¹⁸ Numaan pagkereng yang pamagdimanda tung anya, naa pala yang nagibangdan nira tung anya belagan pala mga malain ang buat ang katulad ka tung nagalaumu. ¹⁹ Kung indi, yang nagipagsuay nira tung anya ay natetenged ilem tung pagatuuan nirang mga Judio may tung sasang taung patay ra ang nagaranan tung ni Jesus ang ya ray aganingen ni Pablóng talagang nabui si ka unung uman. ²⁰ Ta yeen, tanya, kumus indi ilem maintindianu kung ya pa agari yang pagpasadsaru tung kapungul yang pinagsuruayan nirang atia, tinalimaanu ra ti Pablo kung malelyag ang mangay duun tung

Jerusalem ang para duun da bistaay natetenged tung mga bagay ang atia. ²¹ Piru indi ra nalelyag, kung indi, nagingaluk da ta apilar ang yang asuntu na ditinien da kanay ang ipakawut tung ni Maginuung Adi Cesar duun tung Roma kung unu pay disisiun na. Purisu nagkalalanganaw ra ang tanya bantayan da kanay ta mga sundalu ang asta mapaateru duun tung ni Maginuung Adi Cesar,” agaaning ti Festo. ²² Maganing ti Adi Agripang minles, “Pati yuu, gustuu kang mamati tung taung atia.” Maganing ka ti Gubirnadur Festong tuminuwal, “Andamal, mapamatian mu ra ka tia,” maganing.

Ti Pablo Nagipatalunga Ni Gubirnadur Festo Tung Ni Adi Agripa (25:23-27)

²³ Purisu pagkapangayag minangay ra ti Adi Agripa durua ni Bernice duun tung munisipiu. Yang bisti nira durug tinlu ig yang pagparakleran nira tung pagmitingan, pagagalang da ta mupia yang mga tau. May mga koronel may darakulung mga tau ang taga siudad ang atia ang pam-agkumpanya tung anya. Numanyan pinaguuyan da ni Gubirnadur Festo ti Pablo. ²⁴ Pagkawut na, nagpasanag da ti Gubirnadur Festong maganing, “Maginuung Adi Agripa may yamung tanan ang pagsaragpun taa tung yaten, ya rag dawalay mi yang taung naang ipinagriklamu tung yeen yang intirung nasyun yang mga Judio duun tung Jerusalem pati taa tung siudad ang naa. Teed mi, ya rag ilpakay nira tung katalungaanu ang tanya unu belag dang bagay ang pabuien pa. ²⁵ Piru ta yeen, anday kasalanan ang naitaw tung anya

ang dapat tumbasan ta linawa na. Numanyan, kumus napagingaluk da tanya ta apilar tung ni Maginuung Adi Cesar, pinagdisisiunanung ipaateru duun tung anya. ²⁶ Ugaring indi ilet maskeanu kung unu pa enged ay sarang ang ipabtangu tung sulat ang ipaekelu duun tung ni Maginuung Adi Cesar. Purisu numanyan, nani ra agipatalungaw ra tung numyu, kapin pa enged tung nuyu, Adi Agripa, ugud kung mabista mu ra nganing, may masulatu tung anya. ²⁷ Ay sipurki kung isip-isipenu enged, midyu anday kapulutan na ang yang sasang prisu ipaated duun tung Roma ang indi ka ipasanag ta maayen kung unu pay nagibangdan tung anya,” agaaning ti Gubirnadur Festo.

26

Pagkereng Ti Pablo Tung Sadili Na Tung Katalungaan Ni Adi Agripa (26:1-11)

¹ Numanyan maganing ti Adi Agripa tung ni Pablo, “Puidia rang magbitala ang para magdip-insaa yang sadili mu,” maganing. Purisu ti Pablo tanya, dayun na rang inunat yang kalima na, bilang ya ray sinyas na tung mga tau ang tanya magbitala ra. Maning taa yang pagkererengen na tung sadili na: ² “Maginuung Adi Agripa, kung natetenged tung tanan ang nagipagbangdan ang atia tung yeen yang mga masigkanasyunung mga Judio, tung yeen ang pagintindi, durug dakul ang pabur ang ipinakdul tung yeen ang naawaw ra tung katalungaan mu manuwal. ³ Agaaningaw ra ta maning tia ay yawa enged ay sagad tung tanan

ang kinaugalian yang nasyun yamen ang naang mga Judio pati yang mga bagay ang pagbaratiran yamen ang pagsurugaan. Purisu sasa ilem ang ingalukunu tung nuyu, Maginuung Adi, ang kung maimu ilem tung nuyu, pasinsiaayaw ra kanay nuyung pabitalaay ta abwat-abwat ang uras.

⁴ “Kung natetenged tung pagkatauu disti pa tung primiru ang paran-paranaw pa duun tung banwang natauanu ubin duun ka tung Jerusalem, kunisidu ra yang mga masigkanasyunung tanan. ⁵ Tung tantung kabuay ra,

nagaskean da nira ang disti pa tung primiru yuu kinasakpan ang lagi yang sasang grupung paganingen ang mga Pariseo ang yang pagturuuen nira tung Dios pinakasulipet tung tanan ang mga grupu tung nasyun yamen. Kung mangalelyag ilem tanira, puiding pasistigusan nirang talagang matuud yang bitalaung atia.

⁶ Ta, numanyan ang mga uras ang naa, anday dumang nagipagbista tung yeen, ang indi, natetenged panangeraw ra ang talagang matuud yang sasang pinangakuan yang Dios tung mga kinaampu yamen atiang tukaw pa*. ⁷ Yang pinangakuan nang atii ya pa ka man mismu yang nagaelatan yang intirung nasyun yamen ang sam puluk may durua nga palanaan ang basi pa ra ilem mapakinawangan da nira. Yay nagatengeran yang pagturuuen nira tung Dios ang durug derep tung uras ang tanan. Teed mu tia, Maginuung Adi, natetenged tung

* **26:6** 26:6 Yang nagadapatan yang pinangakuan yang Dios ang atia tung nira natetenged tung pagpabui na si kang uman tung mga patay.

nagapanangerung naa sigun tung pinangkuan yang Dios ang atii tung nasyun yamen ya ra ka pala ay nagipagbandan tung yeen yang mga masigkasayunu mismu! ⁸ Aywa kaya durug liwag tung mga isip ming mananged ang yang Dios pagpabuing uman tung mga patay?

⁹ “Maskin yuu ngani atii kanay, kanisipu ang yang nagibandilyung atia natetenged tung ni Jesus ang atiang taga Nazaret yay dapat ang batukanu ta ustu. ¹⁰ Ya ra ka man tiing binuatu duun tung Jerusalem. Kumu yuuy pinakdulana da ta katengdanan yang mga paring arabubwat, kadakel da yang mga tauan yang Dios ang ipinampakalabusu. Kada sintinsiaan dang dapat ang imatayen, nagpauyunaw ka. ¹¹ Muya-muyang pinampaparanung pinampaanut kung may nagkarapanawanu duun tung mga pagsaragpunan yamen ang mga Judio. Ay tinagamanu ra rin ang panregsen ang para magbitala ta malain tung ni Jesus ang aningen nirang buklien. Pinanikaru pa nganing ang pinanrutus asta duun tung mga siudad ang alalawiren, yang kasisilagenung duru tung nira. ¹² Ya kay inangay duun tung Damasco. May ekelung kabakeran ang pagpailala tung yeen ang pinakdulana ka man ta katengdanan yang mga paring arabubwat ig pagatuwulaw nira. ¹³ Numanyan atiang pagparanawenu tung karsadang panganing duun, atiang kereng da yang kaldaw, Maginuung Adi, naitaw ra ta sasang masadlaw ang nagliit tung langit ang makilaw pa tung kaldaw ang ya ray sumininggat tung yeen may tung mga arumanu. ¹⁴ Pagpadagpa yamen ang

tanang tung tanek, unawis may nanggeling busis ang paganing tung yeen tung bitalang Hinebreo ang maganing, 'Ay Saulo, aywat nagadereeg-deeganaw nuyu? Yang kaalimbawaan mu maning pa tung sasang bakang panagbeng tung ayung matarem ang nagipagtudyuk-tudyuk tung anya. Yang nagatigbak mu yang sadili mu mismu,' agaaning. ¹⁵ Maganingaw ka ta yeen ang minles, 'Aywa, tinua pa?' Maganing tung yeen, 'Yuu ra ti Jesus ang nagadereeg-deegan mu. ¹⁶ Ala, magbungkarasa ra! Nagpaitaw ra ngang tung nuyu ay pinilika ra yeen ang magparaturuwulun tung yeen. Ay magpaingmatuura ra tung mga tau kung unu pay linagpakan yang naita mung naa tung yeen numaan pati yang ipaitaw pa tung nuyu tung magdarasun. ¹⁷ Dispuis bawiena yeen tung mga karisguan ang mapanawan mu tung mga masigkanasyun mung mga Judio pati tung mga taga dumarumang nasyun ang yay ituwulu tung nuyung pampakawutan. ¹⁸ Pampasanagan mu yang mga painu-inu nira ugud mapanalyud da tung makiklep ang mapakled tung masadlaw. Bilang mapuklut da tung pagkeremkemen ni Satanas ang mapalgud da tung pagperegesen yang Dios. Ya ray prusigiran mu ugud ekel tung pagtalig nira tung yeen, asan da tanira nga patawaray yang Dios tung mga kasalanan nira ig asan da ka nga laket tung kadaklan ang binuatung mga tauan yang Dios ang sadili,' agaaning duun tung yeen.

¹⁹⁻²⁰ "Kapurisu, Maginuung Adi, indiaw nagpasuag tung itinuwal ang atia tung yeen atiang

may ipinadakat da tung panelengu ang liit ka man tung langit, kung indi, nagparakawutunaw ra ka man tung mga tau. Atiing primiru, duunaw ra kang lagi tung Damasco nagparakawutun, magdasun duun tung Jerusalem, pati duun tung intirung sinakepan yang Judea, asta ra duun enged tung belagan mga masigkanasyunung taga дума-rumang nasyun. Tanirang tanan pinanganingu ang kaministiran ang magsugat da tanira tung mga kasalanan ang pagkarabuat nira ang para ya ray panalyuran nirang magbalik tung Dios. Yadwa pa kaministiran ka ang may maita tung mga ubra-ubra nirang yay magpailala ang talagang nanligna ra ka man ang matuud tung mga kasalanan nira. ²¹ Kapurisu yang pagparakawutunu tung mga tau ang anday pinilikan maskin unu pang nasyunay, ya ray natengeran yang pagdeep tung yeen yang mga masigkanasyunu duun tung pagtuuan yamen ang pinakalusu ang pagkatapus tinagamanaw ra nirang imatayen. ²² Piru nagatawanganaw ka enged yang Dios ang asta ra ilem simanyan. Purisu naniaw rag kekdeng ang pagpaingmatuud tung numyung tanan, maskin arane kamu ta pagkabetang maskin abwat. Anday dumang nagipagpakawutu ang indi turunung pisan tung nagkaraulang tukaw yang mga manigpalatay may ni Moises ang ya ka man unu ay dapat ang magkarainabu. ²³ Bilang yang paganingen ang Cristo, kung kumawut da nganing unu, dapat unung mapasaran ta kamatayen ang durug kapinitinsia ig dapat kang tukaw tung tanan ang mabui si kang uman ugud magpasanag tung mga

painu-inu yang mga masigka Judio na pati tung mga taga duma-rumang nasyun kung ya pa agari yang pagpakled nira tung masadlaw ang asan da ka tanira nga tapnayay na,” agaaning ti Pablo.

²⁴ Numanyan atiang pagkereng ni Pablo ta maning tia tung sadili na, tinabkaw ra ni Gubirnadur Festong ginaseran ang maganing, “Eey, Pablo, bariadua! Yang pinagaralan mung atia kumus duru ra, ya ray pag-pabariadu tung nuyu!” ²⁵ Maganing ka ti Pablong nagtimalas, “Maginuung Festo, belaganaw bariadu, ang indi, tung katamtaman ilem yang isipu. Pulus matuud yang mga bitalang atiang nagipagpadapatu. ²⁶ Kunisidu ni Maginuung Adi yang mga bagay ang atia ig tung anya puiding ianingu tung diritsyaan. Ay indiauw kumpurmi ang anda pay kaliwutan na natetenged tung mga bagay ang atia, ay belagan tung taluk ngainabu. ²⁷ Maginuung Adi Agripa, yawa pagingmatuura ka tung nagkarsulat yang mga manigpalatay yang bitala yang Dios atiang tukaw? Piru nagaskeanung talagang panangera.” ²⁸ Maganing ti Adi Agripang nagtimalas, “Aywa kalaum mu ang makali-kaliaw ra ilem nuyung mapapananged ang ti Jesus ang atiang nagasambit mu ya ra yang paganingen ang Cristo ang para yuu magpagaem ka tung anyang maging tauan na?” ²⁹ Maganing ti Pablong minles, “Aay, Adi, maskin tung makali, maskin tung mabuay pa, pariu ka ilem tung yeen, basta yang nagipagampuung tung Dios ang belagan ilem yaway makbung tung yeen ang magtalig ka tung ni Jesus, kung indi, pati tani-

rang tanan ang pamagpamati tung yeen nu-
maan, ya ka, puira pa tung mga kadinang naang
ibinegkes tung yeen,” maganing. ³⁰ Atiing indi pa
nganing nagatapus ti Pablo ta pagbitala, kumin-
deng da yang Adi ang para magliit da, kasiraan
da ka tanira yang Gubirnadur may ti Bernice
asta yang kadaklan ang mga kaarumanan nirang
kumarungan da ka rin asan. ³¹ Atiing alawid-
lawid da tanira, namagkeresen-kesen da tanira
sasa may sasa ang maganing, “Yang taung nakaa,
andang pisan ay binuatan na ang dapat da rin
matumbasan ta linawa na ubin ya ra rin ay ipag-
pakalabus tung anya.” ³² Numanyan maganing
ti Adi Agripa tung ni Gubirnadur Festo, “Yang
taung nakaa, kung indi ilem din napagingaluk ta
apilar tung ni Maginuung Adi Cesar duun tung
Roma, mapalpasan da rin,” maganing.

27

Ti Pablo Nagipasaay Tung Sasang Gulita Ang Para Eklan Duun Tung Roma (27:1-12)

¹ Taa numanyan ti Pablo dinisiunan da ni
Gubirnadur Festong ipasaay ang ipaated duun
tung Italia, kasiraanami ra kang mga aruman
na. Purisu tanya asta yang dumang mga prisu,
ipiniar da tung sasang kapitan tung mga sun-
dalu ang nagaranan tung ni Julio. Ay tanya
sakep yang sasang grupung paganingen ang
“Grupung pagatuwul mismu ni Maginuung Adi
Cesar”. ² Kapurisu numanyan, nagsaayami ra
tung sasang gulitang darakulu ang taga Adram-
icio. Ay ya rang ya rang palaud ang yang

distinu na duun tung sinakepan yang Asia, ay duun da magugbay-ugbay ang manakluy-takluy. Pagsaay yamen, dayunami rang nagpalayag ang nagpalaud. Ti Aristarcong taga Tesalonica duun tung sinakepan yang Macedonia yay aruman yamen. ³ Pagkapangayag, bakluami ra nakawut duun tung siudad ang Sidon. Naang ti Kapitan Juliong naa, durug kaayen tung ni Pablo. Tinugtan nang mangay tung mga ungkuy nang mga tumatalig ang taga duun ang para masikasu nira. ⁴ Numanyan pagliit yamen duun tung Sidon, sigi-sigi yang pagpalayag yamen ang nanirung tung pulung Chipre ay sungsung yang palet. ⁵ Pagpalakted yamen tung trabisia duun tung elaan yang Chipre may Asia, nagugbayami ra ilem tung sinakepan yang Cilicia may Pamfilia ang asta nakawutami ra duun tung Mira ang sasang siudad tung sinakepan yang Licia. ⁶ Duun may naita yang kapitan ang gulitang sam bilug ang taga Alejandria ang duun da magdistinu tung Italia. Purisu nagkalalangan da ang duunami ra ilem palakted ang manaayan.

⁷ Numanyan, tung seled pira-pira rang kaldaw, ya ra ilem agpagpadaliik yang gulita. Imuratami ra ilem ang napatagbu tung siudad ang Kanido. Kumus yami ra ilem ibelwelay yang puntanen, nagpabiraami ra ilem ang nagpabalayway tung palet ang yang rumbu yamen duun tung pulung pagguguuyan ang Creta ang para kung masaliweran da yamen yang tandul ang atiang paguguuyan ang Salmone, limbengan da yang pagugbay yamen tung sirung yang pulu.

⁸ Numanyan, nagugbayami ra ka man ang

nagimurat da ilem ang asta nakawutami ra tung sasang leek ang pagguguuyan ang Matinlung Purunduan ang alenget ilem tung lansangan ang Lasea.

⁹⁻¹⁰ Nabuayami ra duun ta pagelat yang pabur yamen ang palet ang asta kinawutanami ra ilem yang timpung anday sayud nang ipagbiagi. Ay lampas da ngani tung pinakamaal ang kaldaw ang nagintindien ta mga Judio ang ya ray nagipamlek nira tung tanan ang pagparanganen nira*. Purisu numanyan, ti Pablo nagpaaman da tung nirang maganing, “Mga putulu, kung isip-isipenu, midyu may karisguan na pa yang biagi tang naa kung alimbawa idayun ta pa numaan. Belagan da ilem yang kargamintu may yang salaayan ay mapasaran ta kaliwagan ang dakulung kapirdian, kung indi, pati itang pagsaay madiaduita ra ka,” agaaning duun tung nira. ¹¹ Piru ti Kapitan Julio, mas ang pinakdulan na ta kantidad yang inaning yang arais na may yang may anya tung gulita kay tung inaning ni Pablo. ¹² Ay yang leek ang atiang pinamunduan yamen, belagan unung matinlung paralimben-gan kung timpung mga igbaralyu. Purisu yang disisiun yang kadaklan ay magpalayagami ra ang basi pa ra ilem ang maingawus da yamen

* **27:9-10** 27:9-10 Yang kaldaw ang atii ya ray nagaguuyan nirang Kaldaw Ang Ipanguat Tung Tanan Ang Mga Kasalanan. Kung unu pay mga patakaran na, duun ta nga basaay tung Levitico 16:1-34. Atiang takun ang 59, yang kaldaw ang atii natuun tung Oktubre 5. Kung kawutun da nganing yang bulan yang Nobyembre, tadeng da yang tanan ang mga salaayan tung teeb natetenged atia pinakamalain ang timpu.

yang Fenix. Ay duun unu may sasang leek ang matinlung paralimbengan, ay yag tatalunga tung kasalpan ang yang tandul nang sam bilug ampir tung abagat ig yang tung sambelak ampir tung puntanen.

Natetenged Tung Pagpasar Nira Tung Sasang Balyung Maktel (27:13-38)

¹³ Taa numanyan pageyep-eyep da yang salatan, kanisip nira ang kayanan nira yang planu nirang atia. Purisu, pagbatak yang pundu, nagpalayagami rang nagpaugbay tung pulung atiang Creta. ¹⁴ Piru indi pa ka ilem nagabuay, binung saranami ra ta palet ang durug ketel ang yay paganingen nirang daplak ang duun liit tung kawanwaan na. ¹⁵ Pagsampi na tung gulita, indi ra kinayanan yamen ta pagugbay. Purisu yang palet, ya ra ilem ay pinanuntan yamen. ¹⁶ Numanyan pagpalimbeng-limbeng yamen duun tung sirung yang sasang pulung gesye ang pagguguuyan ang Cauda, yang buti yamen ang pagaguyuran, imurat da ilem ang napatayu yamen. ¹⁷ Numanyan pagkatapus nira ta batak, dayun dang pinangelet nira yang mga kabli yang gulita ang asan ang lagi agtataked ang para indi mabasbasan. Durung eled nira ang muya ikapwasami ra ilem ang isampa duun tung malapad ang pelaan ang pagguguuyan ang Sirte. Purisu yang layag ang darakulu, inaria ra nira. Maning tia, yami ra ilem agpabalayway tung palet ang ariami pa isampetay na. ¹⁸ Numanyan kumus nagaliwaganami ra ta mupia natetenged tung ketel yang balyung

atia, pagkapangayag ipinamlek da nira yang mga kargamintung duma. ¹⁹ Pagkapangayag si, yang dumang mga kasangkapan yang gulita ang midyu belagan masyadung impurtanti, ipinamlek da ka nira. ²⁰ Atii, pira-pira rang kaldaw, indi ra ka namayeng-mayeng yamen yang kaldaw may yang mga dumakel. Sigi ra ilem yang ketel yang balyu. Purisu yang mga isip nirang kadaklan amat-amat dang nagluway ang nagluway ang asta anda ray pintu pa nira ang malibriami pa.

²¹ Atiing nabuay ra yang pamlek nira tung pagparanganen nira, ti Pablo kumindeng da tung pinagtaralungan nirang tanan ang nagbitala ang maganing, "Ay mga putulu, kisira rin pinamatiaw ra numyu ang indiita ra rin nagliit tung pinamunduan ta duun tung Creta, intunsis, nalibriita pa rin tung karisguan tang naang dakulung kapirdian. ²² Ugaring, maskin bitalaw tii, piru aningenamu ra ka yeen ang indiamu enged magpaluway. Kipurki anday maplek tung yaten may sam bilug. Ultimung maplek yang gulita. ²³ Umpag indiamu aningenu, kipurki tan lawii, yang Dios ang yay may anya tung yeen, ang ya kay nagatuuanu, pinaangayanaw anya tung sasang angil. ²⁴ Maganing tung yeen, 'Pablo, india ra meled, kipurki kaministiran ang manalungaa pa ka enged tung Adi Cesar. Pinakdulana ra ka yang Dios yang pinagingaluk mu tung anya. Yang tanan ang mga kaarumanan mu taa tung gultang naa mangalibri kang luwus,' agaaning tung yeen. ²⁵ Purisu mga putulu, paisegen mi ra yang mga isip mi ay kipurki pagtaligaw tung Dios

ang ita magkamaningan da ka man ang katulad ka yang inaning nang atia tung yeen. ²⁶ Ugaring, kaministiran ang isampaíta enged tung sasang pulu,” maganing duun ti Pablo tung nira.

²⁷ Taa numanyan, pagpanaw ra ta sam puluk may epat ang kaldaw yang ililiiten yamen duun tung Matinlung Purunduan, sigi ra ilem yang padagsa yamen duun tung alauran ang paganingen ang Adriatico. Pagtenganan ta lawii, yang mga tripulanti nangasiman da ang midyu nagalenget-lengetami ra ta banwa. ²⁸ Kapurisu, dayun dang namagsunda. Pagsunda nira, naa pala bainti brasas yang kaadalem na. Buay-wuay ra ta gesye, duun da tung tukaw-tukawan, sinundaan si nirang uman, kinsi brasas da ilem yang dalem na. ²⁹ Atii, kumus durung eled nirang muya duun isampaay yang gulita tung bagunbun, namamugsu ra ta pundung epat ang bilug tung buli. Pagbugsu nira, durung pagpakbat nirang makali rang mangayag. ³⁰ Taa numanyan, yang mga tripulanti, kumus gustu ra nirang mamamutwan tung gulita ang mamampalibri, yang buti nagituntun da nira. Ay yang baliwad nira, saayan ilem unu nirang mamamugsu si ta mga pundu tung dulung buat. ³¹ Numanyan pagkaita ni Pablo tia, dayun na rang inaning ti Kapitan Julio may yang mga sundalu na ang, “Yang mga tripulanting atia, kung indi ra mamagpameneng taa tung gulita, pati yamu, indiamu ra ka malibri,” maganing. ³² Purisu dayun da ilem ang tinabtab yang mga sundalu yang mga kanyamung kedked yang buti ang pinabugsu ra ilem tung teeb ang pinabeek.

³³ Numanyan, alenget da mangayag, tanirang tanan pinangamu-amu ni Pablong mamanganan da. Maganing tung nira, “Tung seled durua rang linggu yang elat-elat mi tung balyung naang magpuas ang anday pangan-pangan mi maskin unu pa. ³⁴ Mupia pa, mamanganamu ra kanay para kung unu pay mapasaran mi, masarangan mi ka yang mga tinanguni ming ilibri. Indi nganing maplek yang mga buah mi may sam bilug, yamu pa?” maganing. ³⁵ Pagkaaning na tia, dayun dang namisik ta tinapay ang pagkatapus pinasalamatan na tung Dios tung pinagtaralaungan nirang tanan. Pagpingaspingas na, dayun dang nagimpisang namangan. ³⁶ Pagteleng nira tung anyang pamangan da, asan da kumintel yang mga isip nirang namangan da ka. ³⁷ Yaming tanan-tanan duun tung gulitang atii, duruang gatus may pitung puluk may enem nga tauan (276). ³⁸ Atiing nagkarabial da tanirang tanan, yang duma namamlek da yang kargamitung trigu tung teeb ang para lumakan da yang gulita.

Natetenged Tung Pagkadiadu Yang Gulita May Tung Pagkadampat Nira Tung Banwa (27:39-44)

³⁹ Pagkapangayag, bandawen nira yang banwang atia, indi ra nailala nira kung unu pang banwaay. Piru may nabandaw nirang sasang leek ang may kenay yang bakayan na. Ya ray gustu nirang ingawusun ang basi pa ra ilem duun da ilem ipasanglaray nira yang gulita. ⁴⁰ Kapurisu numanyan yang binuat nira, yang

mga pundu pinanabtab da ilem nirang pinamutwanan tung teeb. Yang mga timun derengan da ka nirang pinamadbaran ang ipinamugsu tung teeb ang para tumawad da. Yang puuk binatak da ka nirang pinasabakan ta palet. Duun da parumbuay nira yang gulita tung bakayan ang atiing nabandaw ra nira. ⁴¹ Piru tung pagpalaksu nira tung gulita, yang pisan napanawan nira yang lugmuk ang napalwun ang ya ngaknga tung tiwing magtimbang. Yang dulung na nanampak da ta mupia tung lugmuk ang numinutnut ig yang buli tanya pagkararusdak da ilem ta parumpag tung lakun ang pamuslay. ⁴² Numanyan yang mga sundalu, pagatima ra nira ang pangimatayen da ilem nirang luwus yang mga prisu ay muya mamagkarapayan dang mamampadiskapa tung bakayan ang mamapalibri. ⁴³ Piru ti Kapitan Julio yay nagsambeng tung nira ay gustu nang ipalibri ti Pablo tung malain. Purisu nagkalalangan da ang yang tanan unung makdek ang magkapay yay tukaw ang mamampakpa tung teeb ang para mamampadiskapa ra tung bakayan. ⁴⁴ Yang kadaklan unung indi mangaskeng mamagkapay, mamanikad da ilem. Mamamges da ilem unu tung mga tabla pati mga kasangkapan yang gulitang nagkarapukis-pukis da, ang puiding buaten ang gawayan. Tung maning ka man tiang papanaw nadampatami ra kang tanan tung bakayan ang anda kay nalsik tung yamen, may sam bilug.

28

Yang Nagapanawan Ni Pablo Duun Tung Malta (28:1-10)

¹ Atiing nadampatami rang nalibri, baklu ra ngaskeay yamen ang yang pulung atiing pinagpadiskapaan yamen ya ra yang paganingen ang Malta. ² Numanyan yang mga magbawanwa duun belagan ilem gesye yang istimar nira tung yamen. Ay namagpagkal da ta apuy ang pinaparangan nira tung yamen, ay nagkuran si, durug lamig. ³ Ti Pablo nanlangaw ra kang nanguup ta sang kabingbing yang mga yesek-yesek. Tung pagpagkal na tung apuy, naa pala may iraw ang madalit duun tung adalem yang langaw ang atiang nakabingbing na. Pagkasinti na yang kinit, dayun dang luminapus ang tuminenggak tung kalima ni Pablong napabuyut-buyut. ⁴ Pagkaita yang mga magbawanwa, dayun dang namagaraning-aningan ang maganing, “Yang taung naa talagang sasang nangimatay ta tau! Maskin nalibri tung teeb, piru indi ra ka engaged tugtan ni Bales* ang mabui pa!” agaaning. ⁵ Piru ti Pablo tanya, ya ra ilem iwislikay na yang iraw tung apuy. Indi ka naunu pa. ⁶ Simanyan nagapamalaran da ilem nira kung panimpengan da ubin kung gulpi ra ilem ang tumumba asan tung kindengan na. Piru atiing nabuay ra yang pagelat nira ang anda kay malain ang naita nirang nainabu tung anya,

* **28:4** 28:4 Ti Bales yay aran yang sasang ginuu-ginuung baway ang pagatutuuan nira atii kanay. Ya unu ay mangimalesan tung mga taung kumpurming nagbuat ta malain.

inuman da nira yang mga isip nira ang ti Pablo ya ra aganingay nirang may pagkaginu na ka unu.

⁷ Taa numanyan yang pagmangulu duun tung intirung pulung atii yay nagaranan tung ni Publio. May tanek nang alenget ilem duun tung nadampatan yamen. Ya ray nagimbitar tung yamen ang magdayun tung balay na. Tung seled tulung kaldaw, inasikasuami anyang sinagud ta mupia. ⁸ Numanyan nagkatuun ang yang tatay ni Publio paglaru. Karawutun ta kinit ig pagtakitaki. Numanyan pagpakled ni Pablo tung anya, dayun na rang ipinagampu tung Dios ang nunut da ka ta pagdeen na tung tinanguni na ang ya ray pinagmaayenan na. ⁹ Pagkainabu ra tia, nagsarambung da yang balita tung intirung pulu. Tinegkaan na, yang tanan ang may mga laru sigi ra ilem yang pagdarangepen nira tung anya ig ya ra ka man agpagmaayen agpagmaayen. ¹⁰ Purisu natetenged tung pagistimar nira, duru-durung mga rigalu ang ipinamakdul-pakdul nira tung yamen. Dispuis tung pagsaay yamen tung uri, pinakdulanami pa nira yang mga kaministiran yamen tung pagbiriagien yamen.

Natetenged Tung Pagsaraayen Yamen Ang Nagliit Tung Malta Ang Asta Tung Pagkawut Yamen Duun Tung Siudad Ang Roma (28:11-16)

¹¹ Numanyan pagtaklib da ta tulung bulan yang pagtiriniren yamen duun tung pulung atii, nagsaayami ra tung sasang gulitang taga Alejandria ang duun da ka tung pulung atii nagpalimbeng ang asta tumaklib da yang panimpung ig-

baralyu. Yang gulitang atia ya ray pagguguuyan ang “Mga Ginuu-ginuung Kampi”†. ¹² Pagsaay yamen, nagpatabukami ra ang asta nakawutami ra duun tung siudad ang Siracusa. Duunami nagtinir ta seled tulung kaldaw. ¹³ Pagkatapus nagpalayagami sing nagpatindak tung siudad ang Regio. Pagkapangayag, mineyep da yang salatan. Purisu kumus pabur yamen, tung seled ilem duruang kaldaw nakawutami ra duun tung lansangan ang Puteoli. ¹⁴ Pagsalta yamen, may nabagas yamen ang mga tumatalig ang ya ray namagimbitar tung yamen ang magdayun tung nira ta san linggu. Pagkatapus tia, dayunami rang nagpanaw ang para mangayami ra duun tung Roma. ¹⁵ Numanyan pagkabalita yang mga tumatalig ang taga Roma ang yami pagangay ra duun, namansiangay ra duun tung lansangan ang Poro de Apio ang para bagasenami ra nirang eklan duun tung siudad. May sam paluyugan pa ka enged ang namagpakigbagas pa tung yamen tung tukawan duun tung paganingen ang Tulu Nga Darayunan. Pagkaita ni Pablo tung nirang tanan, duun da kumintel yang isip nang nagpasalamat tung Dios.

¹⁶ Numanyan, pagkawut yamen duun tung

† **28:11** 28:11 Yang mga aran yang mga ginuu-ginuung kamping atii, ti Castor durua ni Pollux. Tanira unu mga ana ni Zeus ang yay pinakalandaw tung tanan ang mga ginuu-ginuung atiang pagatutuuan nira atiang tukaw. Ya enged ay nagatutuuan yang mga manigsaay ugud yay mamagpakdul unu ta matinlung pagsaraayan nira tung teeb. Yang pamalung yang gulitang atiang sinaayan na Pablo, tinabasan ang binuat ang bultu yang mga kamping atia.

Roma, ti Pablo tanya tinugtan da yang gubirnung magpaages tung mga prisung duma ta matiniran na. Ugaring ilem may sasang sundalung pagbantay tung anya tung tanan ang uras.

Natetenged Tung Primirung Pagpasanag Ni Pablo Tung Mga Manigmangulu Tung Mga Masigka Judio Nira Duun Tung Roma (28:7-22)

¹⁷ Numanyan pagtaklib yang tulung kaldaw, nagpaguuy ra ti Pablo tung mga manigmangulu tung mga masigka Judio nirang pamagistar duun tung Roma. Pagkasagpun nira, maganing ti Pablong nagbitala tung nira, “Mga kaputulanung mga masigkanasyunu, yuu, maskin anday binuatanung kuntra tung nasyun ta ubin kuntra pa tung kinaugalian ang pinanubli ta tung mga kinaampu ta, piru dineepaw ka engaged yang dumang mga masigkanasyun ta ang pagkatapus inintrigaaw ra tung kagaeman yang mga taga Roma. ¹⁸ Atiing pagimbistigar nira tung yeen, anday kasalanan ang naita nira tung yeen ang para tumbasan da rin ta linawaw. Purisu gustu ra rin nira ang yuu palpasan da ilem nira. ¹⁹ Dispirinsia ilem, pinagpasuagan da yang mga masigkanasyun tang duma. Purisu, anda ray dumang rimidyung sarang ang mabuat, ang indi, nagingalukaw ra ilem ta apilar tung ni Maginuung Ading Pinakalandaw taa tung Roma. Piru maskin nagingalukaw ra ka man ta apilar, belagan ang maganing ang yuu magbebles ang magdimanda pa tung mga masigkanasyun ta. ²⁰ Kapurisu ya ray ipinagpaguuyu simanyan tung numyu ang

para magpasanagaw ra tung numyu. Kipurki tung kamatuuran, anday dumang natengeran yang pagkeredkeren tung yeen yang mga kad-inang naa, ang indi natetenged ilem tung pag-taraligenung naa tung sasang taung pagaelatan kang lagi yang intirung nasyun tang Israel ang nagapakbat,” maganing. ²¹ Maganing tanirang namagtimalles, “Kung tung bagay, yami tani tung Roma, anday sulat ang kuminawut ang nagliit tung Judea ang natetenged tung nuyu. Maskin pa yang mga putul yamen ang duun ka manliit, anda kay ekel nirang balita ang maning yawa lain ang tau. ²² Ugaring, gustu ra yamen ang magngel kung unu pay nagapegsan mu. Kipurki nagaskean da yamen ang maskin ay pang ban-waay, yang grupung atiang nagapasakpan mu pagakuntra unu ta mupia,” agaaning.

Yang Ultimung Pagpasanag Ni Pablo Tung Mga Masigkanasyun Nang Mga Manigmangulu (28:23-28)

²³ Purisu simanyan, namagiriguan da tanira na Pablo ta uras ang ipagbalik nirang uman tung anya. Pagkawut yang uras ang atii, asan da ka tanira namansikawut tung pagatiniran na. Mas dakele tanira kay tung primiru. Atii, magimpisa tung timpranu, nagapun ilem ta pagpasanag ni Pablo tung nira. Nagpaingmatuud da tung nira natetenged tung paggaraemen yang Dios ang atiang baklung tinukud ni Jesu-Cristo. Tinagaman na kang pangkelan yang mga isip nirang mamananged da ang ti Jesus ya ra ka man yang paganingen nirang Cristo ang pagaelatan

kang lagi nirang magtukud tung paggaraemen yang Dios ang atiang baklu. Yang pangatadlengan na ipinatiei na tung naula ni Moises may tung nagkaraula yang mga manigpalatay yang bitala yang Dios atiang tukaw. ²⁴ Numanyan yang dumang namamati, ipinaekel da nira yang mga isip nira tung pinagpaintindi na. Piru yang дума, indi ra enged nangalelyag ang mamananged. ²⁵ Purisu yang dinangat na, atiang pagurulikan da rin tanira, pamagsuruagsuagan da ta mupia. Numanyan, baklu namagliit, may sasang inaning pa ka enged ni Pablo tung nira ang maganing, “Tamang pisan yang sasang pinaganing yang Espiritu Santong ipinagpalatay ni Isaias tung mga kinaampu tang tukaw, ay maskin tung numyu numaan, temeng dang pisan. ²⁶ Ay maganing yang Espiritu Santo tung anya,

‘Ala, angayen mu yang mga masigkanasyun mung atiang panganingen ta maning taa:

Maskin sam pulukamung mamati, indiamu ka enged maintindi, maskin sam pulukamung magpaniid, indiamu ka enged masiman. Maning tia, Isaias, ya ray ianing mu tung nira.

²⁷ Ay ya pa agari, yang kinaisipan yang mga taung atia indi ra ka enged makleran, pati mga talinga nira maning pa tung pinabengel da nira, asta mga mata nira, maning pa tung pinameyeng da ka nira. Anda enged ay gustu nirang magpasadsad, ay may pangamanan enged nira asan ang muya kung makleran da yang mga kinaisipan nira, kung maning pa tung mangikas da yang mga talinga nira, kung

maning pa tung mabuskad da yang mga mata nira, muya mangapagsugat dang mamagpat-apnay tung yeen ang pagkatapus tapnayenu ra ka rin,' maganing‡.

28-29 Kapurisu, mga mamaepetu, yang dapat ming intindien, yang balitang naa natetenged tung pagtarapnayen yang Dios tung yaten ang mga tau kung ya pa agari, nagipagpakawut da ka tung mga taung taga duma-rumang nasyun ang belagan mga masigka Judio ta. Tanira talagang mamananged," maganing ti Pablo duun tung nira§.

Sigi-sigi Ra Ilem Yang Pagparakawutun Ni Pablo Duun Tung Roma (28:30-31)

³⁰ Numanyan tung seled durua rang takun nag-tinir ti Pablo tung sasang balay ang pagarkilaan na. Kung tinu pay nalelyag ang mangay tung anya, ya ray sinapet nang tanan ta mupia.

³¹ Yang pagsarapeten na tung nira, nunut da ka ta pagparakawutun na tung nira natetenged tung paggaraemen yang Dios ang baklu kung ya pa agaring mapalguran da nira, ang nunut da ka ta pagparasanagen na natetenged tung ni Jesus ang ya ra ka man yang paganingen ang Cristo ang yay nagtukud tung paggaraemen nang atia.

‡ 28:27 28:27 Isaias 6:9-10; Mateo 13:13-15; Marcos 4:12; Lucas 8:10; Juan 12:38-41 § 28:28-29 28:28-29 Taa may dumang mga bitalang isinaleet ta dumang mga manigkupia ang maning taa yang palaksu na: "Pagkaaning ni Pablo tia, diritsyu rang namagliit yang mga manigmangulung atia ang sigi-sigi ra ilem yang pagsurugaan nirang makinit da." Piru tung pinakatukaw ang mga kinupia, indi napabtang yang mga bitalang atia.

Anday inenteran nang nagbitala tung mga tau ig
anda kay nagtagam ta ampalar tung anya.

**Yang Baklung Ipinagpakigpaigu
New Testament in Tagbanwa, Calamian**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tagbanwa, Calamian)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

7b428e71-b1e3-505c-8d33-c172c24b2fcd